Strenglege

eller

SANGENES BOG.

Oversat fra oldnorsk

af

H. Winter-Hjelm.

KRISTIANIA.

Trykt paa Feilberg & Landmarks Forlag

hos Carl C. Werner & Comp.

1850.

Fortale.

Den oldnorske Original til nærværende Oversættelse er en prosaisk Bearbejdelse af en Samling af gammelfranske rimede Fortællinger, der grunde sig paa bretoniske Folkesange. Den oldnorske Bearbejdelse er foretagen paa Foranstaltning af Kong Haakon den gamle ved Midten af det trettende Aarhundrede. Hvor mange Fortællinger Samlingen har indeholdt, lader sig ikke afgjöre, da i det eneste Haandskrift Slutningen mangler; af de nitten tiloversblevne ere fem defekte, hvoraf dog de to, hvor kun Begyndelsen mangler, kunne udfyldes efter den franske Original. De tre övrige derimod, *Tidorels ljóð*, *Leikara ljóð* og *Ricar hinn gamli*, kunne ikke udfyldes, da den franske Tekst, saa vidt vides, ikke er udgiven; og da de saaledes kun foreligge i Brudstykker, som i Oversættelse ikke kunne have nogen synderlig Interesse, ere de her udeladte.

Hvad Oversættelsen angaar, har jeg holdt mig saa nær til den oldnorske Tekst, som vort nyere Sprogs Aand syntes mig at tillade, for derved at bevare den naive gammeldags Tone, som giver disse Fortællinger meget af deres Tiltrækning. Nogle ville maaske finde, at jeg heri er gaaen vel vidt, f. Eks. ved at bibeholde den karakteristiske Veksel af Præsens og Imper-

fektum i den fremskridende Fortælling samt optage enkelte gamle Ord; men Grænsen kommer her altid til at bero paa et Skjön, og jeg har derfor efter Evne maattet söge at holde en passende Middelvej mellem nyt og gammelt. Et Par Steder, hvor den oldnorske Oversætter har misforstaat den franske Original eller ved Uagtsomhed har begaat en Fejl, er Meningen berigtiget efter den gammelfranske Tekst.

Kristiania i April 1850.

Oversætteren.

Strenglege.

Den oldnorske Oversætters Fortale.

Deres Handlemaade, som levede i gamle Dage, behagede det os at undersöge og ransage, fordi de vare listige i sin Klögt, skarpsindige i Skjönsomhed, kloge i Raadslagninger, milde i Gaver og berömte for al Slags Manddom. Og fordi der i gamle Dage hændte mange underlige Ting og Begivenheder, uhörte i vore Dage, syntes det os godt at belære nulevende og Efterkommere med de Sagaer, som meget kyndige Mænd gjorde om deres Handlemaade, som levede i gamle Dage, og lode nedskrive i Böger til evindelig Amindelse, til Underholdning og Belæring for kommende Slægter; paa det at enhver skulde forbedre og forskjönne sit Liv ved Kundskab om henledne Ting, og det ikke skjules i de seneste Dage, som gjordes i de tidligste. Saa og at enhver af al sin Forstand og Evne skal tænke paa, af al Magt stræbe, og med alle Midler söge at berede og bedre sig selv til Guds Rige med sömmelige Sæder og gode Gjerninger og en salig Död. Ti ædel Daad og Höjmod og alskens gode Egenskaber, som sirede og prydede deres Liv, som vare velbehagelige for Gud, og deres, som i denne Verdens Gjerninger bleve be-

römte og afholdte i gamle Dage, forsvinde mere og mere, eftersom denne Verdens Dage lide mere frem.

Men denne Bog, som den værdelige Kong Haakon lod fornorske fra det vælske Maal, kan kaldes Sangenes Bog; ti af de Sagaer, som denne Bog indeholder, gjorde Skaldene i sydre Bretland, som ligger i Frankrig, Sangdigte, der udföres til Harper, Giger, Trommer, Orgler, Tamburiner, Salter, Korus og alskens andre Strenglege, som Folk gjöre, sig og andre til Forlystelse i dette Liv; og her slutter denne Fortale og nu begynde Sangene.

Den franske Samlers Fortale.

Alle dem, som Gud har givet Forstand og Kundskaber og Veltalenhed til at lægge dem for Dagen, sömmer det ikke at skjule og dölge disse Guds Gaver hos sig; men det staar dem bedre an, med Godvilje at vise andre, hvad det behagede Gud at give dem. Da bære de Löv og Blomster, som det herligste Træ; og naar deres Godhed bliver kundbar ved andres Forbedring, fuldkommes deres Frugt og nærer andre. Saa var det og forstandige og höviske Mænds Skik i gamle Dage, at de fremsatte sin Viden, saa at sige, med mörke Ord og dybe Meninger for deres Skyld, som endnu vare ukomne, at de med tydelig Omtale skulde oplyse, hvad Forfædrene havde mælt, og med sin Forstand ransage, hvad der behövedes til Opfatning og ret Forstaaelse af de Lærdomme, som Filosofferne (de gamle Vismænd) havde fremsat. Siden, da Tiden led frem, voksede Menneskeslægtens List og Forstand og Skarpsindighed paa mange Maader, saa at i alle Lande de viseste Mænd talede i sit eget Lands Tungemaal. Men dem, som ville bevare sit Liv lydelöst, sömmer det jævnlig at tænke og arbejde noget paa det, som gjör dem selv vennesæle og kan

belære andre af deres Kundskab. Og derfor tænkte jeg paa at skrive nogen god Saga, og oversætte den fra vælsk paa Bogmaal, at det kunde more de fleste, som de fleste kunde forstaa. De Sange, som jeg havde hört, og som vare forfattede i sydre Bretland om underlige Begivenheder, som hændte i det Land, havde jeg Lyst til at oversætte og fortælle andre; fordi jeg havde hört overmaade meget, som jeg, uden at forbigaa noget af hvad jeg kan mindes og komme i Hu, rigtig vil fortælle for en beleven Konge, som Gud, idet han satte ham over os, gav Forstand og Magt, Lykke og Overflod af mangfoldig vidt berömt Godhed. Derfor tænker jeg ofte paa at samle alle Sangene og före dem i en Bog for dig, Herre min, du höviske Konge. Hvis det behager dig, da glæder det mig, at mit Arbejde tækkes en saa forstandig Hövding og hans Hirds belevne Klerke og höviske Hirdmænd.

Gujamars Sang.

De Sagn, som jeg véd ere sande, og som Bretonerne have gjort Sangdigte om, vil jeg fortælle eder med saa faa Ord som muligt; og saaledes som Skrifterne have vist mig, vil jeg fortælle eder nogle Begivenheder, som for lang Tid siden gik for sig i sydre Bretland.

I de Dage raadede Kong Odels over det Rige stundom i Fred, men ofte i Uro og Ufred. Denne Konge tjente med Lyst og Godvilje en mægtig Lendermand ved Navn Dridias, som raadede over hele Leunsborg. Denne var en afholdt Herre og en udmærket Ven af sin Konge; han var den raskeste Ridder i Vaabenfærd, og havde med sin Ægtekone to Börn, en Sön og en Datter. Ungen hed hans Datter, men hans Sön Gujamar; i hele Kongeriget var ingen Mand saa skjön som han, hans Moder elskede ham over alt i Verden, og hans Fader syntes i alle Dele godt om ham. Saa snart han var stor nok til at fare hjemmefra, sendte hans Fader ham til Hirden for at tjene Kongen; men Ungersvenden var forstandig og rask, og blev snart afholdt og vel lidt af alt Kongens Hirdfolk. Siden, da hans Forstand og Raskhed tiltog, udstyrede Kongen ham rigelig med alle en Ridders

Hærklæder, saa prægtigt, som han paa nogen Maade kunde önske sig.

Da Gujamar var bleven Ridder, opholdt han sig der meget længe. Siden skiltes han i Venskab og god Forstaaelse ved Kongen og alt hans Hirdfolk, og stævnede saa derfra til Flandern for at friste sin Tapperhed og sit Ridderskab; ti paa den Tid var der jævnlig Ufred og Kamp. Men hverken i Lothringen eller Burgund, og heller ikke i Anjou og Gascogne fandtes nogen jævndygtig med ham i Vaabenfærd. Det underligste ved hans Natur var dog, at han omhyggelig undgik at fatte Kjærlighed til Kvinder; ti der var ingen saa skjön og herlig Frue og ingen saa fager Mö, at han vilde vende sin Elskov til hende; men ingen vilde sige ham nej, hvis han blot vilde nævne et Ord derom. Mange ytrede tydelig sit Önske, men han lod, som om han ikke forstod, hvad de vilde; ti han undgik dem saa omhyggelig, at ingen af dem kunde finde, at han vilde have en Kone.

Da han var i sin Ungdoms Blomst og bedste Alder, fór han hjem at se sin Herre Fader, sin Moder og Söster, som længe havde længets efter hans Hjemkomst, og saa opholdt han sig en fuld Maaned hjemme hos dem. Derpaa fik han Lyst til at vejde Dyr, og stævnede derfor om Kvelden til sig sine Riddere og Vejdemænd. Tidlig om Morgenen fór han til Skoven, ti den Slags Fornöjelse syntes han udmærket vel om; de fandt straks en stor Hjort, Hundene bleve löste, og Vejdemændene fulgte Hjorten. Men den unge Mand red langsomt efter, og en af hans Svende förte hans Bue og de Sporhunde, som behövedes til at jage efter Dyr og Vildsvin. Han vilde gjærne skyde, hvis

noget Dyr kom ham paa Skud, förend han fór derfra; da saa han ikke langt fra sig i et tykt Krat en Hind med sin Kalv hos sig; den var ganske snehvid og havde en Gren af et Hjortehorn midt i Panden, og den löb straks ud af Krattet, da den hörte Sporhundenes Gjöen. Men han spændte sin Bue, skjöd paa den og traf den fremme i Brystet, saa at den straks faldt til Marken; men Pilen snuede straks om igjen og rammede Gujamar tværs igjennem Laaret og stod fast i Hesten; saa maatte han stige af Hesten og faldt ned paa Græsvolden ved Siden af Hinden. Men Hinden, som laa der, slikkede sit Saar og klagede over sin Smerte, og dernæst talte den saaledes: „det harmer mig, at jeg nu er dræbt; men du slette Karl, som saarede mig! dette skal være din Skjæbne: aldrig skal du faa Lægedom hverken af Urter eller Rödder; ikke skal nogen Læge eller nogen Helsedrik formaa at helbrede dig; og aldrig skal du blive frisk efter dette Saar, som du nu har i Laaret, förend den læger dig, som for din Kjærligheds Skyld skal taale og lide saa store Kvaler af Sorg og Sindslidelser, at aldrig för nogen Kvinde bar saa meget; og du ligesaa for hendes Skyld; saa at alle de, som have elsket og i Fremtiden komme til at elske Kvinder, skulle undres og finde det i alle Maader synderligt, at I kunde bære saa megen Elskovskval. Gaa nu bort saa hurtigt du kan, og lad mig have Fred for dig; disse Ord om din Skjæbne skal du sande“.

Gujamar var saaret, og det syntes ham underligt, hvad Dyret havde sagt ham; han tænkte nu paa, til hvilket Land han skulde fare til Lægedom, for at lade sit Saar helbrede; fordi han ingen Lyst havde

til at dö paa den Maade. Han véd med Vished og hans Hu siger ham, at han aldrig fandt Behag i Kvinders Kjærlighed, og aldrig havde han set nogen, som han kunde have Lyst til, og heller ikke nogen, som han vidste forstod sig paa at læge Saar. Derfor kaldte han paa sin Svend og sagde: „min Ven, rid afsted saa hurtigt du kan, og stævn hid mine Fæller; jeg vil tale med dem“. Svenden fór da fra ham, og han blev tilbage, og Saaret plagede ham meget; han skar op sin Skjorte og forbandt det saa godt, han kunde. Dernæst steg han paa sin Hest, stævnede væk derfra, og skyndte sig at fjærnes fra sine Fæller, fordi han ikke vilde, at nogen af dem skulde vide, hvor han rejste hen. Han fór ud af Vejen tværs igjennem Skoven, indtil han fandt en græsvokset Sti, og da minkede Skoven; dernæst kom han paa en slet Vold og saa til et stort Fjæld; under Fjældet randt en Aa, og han fulgte Aaen indtil han kom til Söen; der var en Havnevaag og i Havnen saa han et Skib. Han gik ud paa Skibet og rejste Masten. Men dette Skib var gjort med en forunderlig Kunst; ti hverken udenbords eller indenbords kunde man se Plankernes Samfælding og heller ikke Naglerne, men det saa ud som om alt var et eneste Træ. Med megen Smerte i Saaret kom han op paa Skibet, og tænkte der at træffe Mænd, som passede paa det, men han saa ingen Mand der. Men midt i Skibet saa han en Sæng, der var gjort med megen Kunst. Endefjælerne vare gjorte med Salomos Kunstfærdighed, guldindlagte og med de fagreste Udskjæringer af Syprès og Elfenben; et guldvirket Silkeklæde var bredt over Sængen som et Tæppe. Men de övrige Klæder, som vare i

Sængen, kan jeg ikke nok rose, kun det vil jeg fortælle eder om Hovedpuden, at den som lagde sit Hoved paa den, kunde aldrig ældes. Overbredselen var af Purpur fra Aleksandria Land, underforet med Sobelskind; i Fremstavnen stode to Kjærtestikker[1] af purt Guld, den ringeste var mange Penge værd, og paa dem to tændte Kjærter. Det, syntes han, var det rareste af alt, hvad han saa. Siden lagde han sig paa Sængen for at hvile, fordi Saaret smertede meget. Da en Stund var leden, stod han op og vilde gaa bort, men da kunde han ikke komme tilbage igjen, fordi Skibet var langt ude i Havet i fuld Fart med den fortræffeligste Bör. Han fandt da, at det ikke kunde nytte ham at forsöge paa at komme tilbage, hvorover han sörgede meget, og vidste ikke, hvorledes han skulde bære sig ad. Og ikke var det underligt, ti der var stor Værk i hans Saar, og han maatte taale alt, fordi han ikke kunde faa gjort noget ved dette underlige Tilfælde. Han bad inderlig til Gud om Miskundhed, at han ikke vilde forlade ham, men fri ham for Döden og lade ham komme i Havn. Saa lagde han sig i Sængen og sovnede; og nu havde han staat det værste over, ti nu skal Skibet snart lande der, hvor han faar Lægedom.

Skibet landede under en gammel Borg, som var Hovedstad i hele det Rige; den Herre og Hövding, som styrede og raadede for den Borg, var en gammel Mand, men gift med en ung Kone. Denne Frue var af stor Æt, mild og beleven, forstandig og hövisk,

---

[1]) De gamles Kjærtestikker vare ikke som vore Lysestager, men oventil forsynede med en Pig, hvori man stak Kjærterne fast.

og udmærket i al Kvindelighed, overordentlig skjön og fager. Men hendes Ægtemand og Herre var umaadelig skinsyg, fordi hans Natur böd det; ti gamle Mænd, som have liden Lyst til Kvinder, og gjærne ville det, som de ikke kunne og som Naturen negter dem, misunde dog altid og hade dem, som ere unge. Saadant er gamle Mænds Gemyt. Men denne rige Mand havde indrettet sig saaledes, at han havde ladet opföre en Gard under Borgtaarnet, en Mur af grön Marmorsten saa höj og stor, at ingen kunde komme over den; kun en liden Dör förte ind til Kastellet, og den lod han Nat og Dag bevogte af paalidelige Vagter. Paa den anden Kant gik Söen, og ad den Vej kunde ingen komme til undtagen til Baads, naar man havde noget at udrette i Borgen. Men derfor lod Borgherren gjærde med en saa tyk Mur, at han uræd og tryg skulde kunne bevogte sin Kone; der lod han hende opbygge den fagreste og skjönneste Loftsal med et Kapel; til at forrette Gudstjenesten satte han en gammel Præst, bleg og blodlös, kold og kjölnet for alle legemlige Lyster; han sang jævnlig Messer og var Mundskjænk ved Bordet. Denne prægtige Loftsal var indeni malet med de dejligste Billeder af prude Mænd og skjönne Kvinder og deres Kjærlighed og Elskovslyst; og hvorledes det sömmer sig at elske og trygt bevare sin Kjærlighed, som Ovidius lærer i sin Bog om Elskovskunsten. Der blev hin belevne Frue indsat, og hendes Herre gav hende sin Sösterdatter, en skjön Mö, til at tjene hende; hun og hendes Frue havde hverandre inderlig kjær. Med Fruen var altid denne Mö, naar hun gik ud, til hun kom hjem igjen, og imidlertid kom der aldrig ind hverken

nogen Mand eller Kvinde; saaledes var hun skjult indenfor den höje Stengard, og kom aldrig udenfor Borgen.

Den samme Dag efter Nón[1], da den skjönne Frue havde sovet Middag, gik hun med sin Tjenestemö ud i Haven for at muntre og skjæmte sig. Da de saa ned til Söen, opdagede de Skibet, som sejlede ind i Havnen med den indfaldende Flod, og ingen Mand paa Skibet, og det landede der under Stengarden. Da hun havde set dette, blev hun ræd og vilde gaa bort, og det var heller intet Under, at det forekom hende besynderligt, saa at hun rödmede stærkt. Men hendes Fölgemö var beleven og forstandig, opmuntrede sin Frue og gjorde hende tryg og uræd; hun kastede sin Kappe, gik ned til Stranden og saa paa Skibet, der var saa skjönt og fagert og rigt udrustet, at hun aldrig havde set Magen dertil, og hun fandt ikke et levende Væsen derpaa, undtagen en sovende Ridder. Og da hun saa, at han var bleg og blodlös, tænkte hun, han var död, skyndte sig derfor tilbage og kaldte sin Frue did; hun fortalte hende, hvad hun havde set, og klagede meget og jamrede over, at Ridderen monne være död.

Fruen svarede hende: „lader os skynde os did“, sagde hun; „hvis han er död, ville vi begrave ham; Præsten skal hjælpe os; men hvis vi finde ham levende, da kan han tale med os“. Derpaa skyndte de sig begge, Fruen foran, men Möen efter hende; da hun var kommen ud paa Skibet, stillede hun sig foran Sængen og saa nöje paa Ridderen; hun bedrövedes da og sörgede meget over hans Ungdom og Ulykke, og havde Medlidenhed med hans Sygdom;

---

[1]) Eftermiddagstiden ved Kl 3.

hun lagde sin Haand paa hans Bryst og kjendte, at han var varm og at hans Hjærte bankede. Men den sovende Ridder vaagnede, da hun tog paa ham, og da han saa hende, blev han meget glad og hilsede hende straks med de blideste Ord; nu vidste han sikkert, at han var landet. Men hun græd straks af Medlidenhed med ham, besvarede hans Hilsen med fagre og velvillige Ord og spurgte ham straks, fra hvilket Land han var, eller fra hvilket Slag han var undkommen.

„Frue", sagde han, „det er ikke gaat saa til; men hvis du vil, at jeg skal fortælle dig den Hændelse, som er tilstödt mig, vil jeg ikke dölge den for dig. Jeg er kommen fra lille Bretland; i Dag var jeg gaaen paa Jagt, og i Vejdeskoven skjöd jeg en hvid Hind med min Pil; men da jeg havde skudt den, sprang Pilen tilbage mod mig, rammede mig i Laaret og tilföjede mig et saa dybt Saar, at jeg er bange for, jeg aldrig bliver helbredet. Da jeg havde skudt Hinden, klagede den meget over, at jeg havde dræbt den; og da talte den og forbandede mig og svor en dyr Ed, at jeg aldrig skulde blive helbredet eller faa Lægedom, undtagen hvis en Kvinde lægede mig; men jeg véd ikke, hvor jeg skal finde en saadan. Da jeg havde hört denne Skjæbne, skyndte jeg mig ud af Skoven, og saa i en Havn dette Skib; jeg var saa taabelig, at jeg dristede mig til at gaa ud paa det; ti da jeg var kommen did, gik Skibet ud paa Havet. Nu véd jeg ikke, hvor jeg er landet, eller hvad denne Borg heder; derfor beder jeg eder, min skjönne Frue, for Guds og eders Höviskheds Skyld, at I har Miskundhed med mig, ti jeg véd

ikke, hvorhen jeg skal rejse, og jeg er ikke i Stand til at styre dette Skib.

Da svarede den skjönne Frue ham: „gode og kjæreste Herre“, sagde hun, „gjærne vil jeg yde dig Hjælp; denne Borg og alt dette Land rundt omkring ejer min Herre; han er en mægtig, stærk og ætgod Mand, men meget alderstegen, grætten og skinsyg; derfor har han skjult mig her og læst mig inde i denne Stengard, som der kun er en eneste Port paa; en gammel Præst er sat til Bevogter, — gid den onde Ild og den slemme Flamme brænde ham! Saaledes er jeg skjult her Nat og Dag, og ikke er jeg saa djærv, at jeg tör gaa ud, undtagen naar min Herre sender Bud efter mig; her har jeg en Loftsal og et Kapel og denne Mö, til at fölge mig. Hvis du nu har Lyst til at hvile her, indtil du bedres og læges, saa skulle vi gjærne tjene dig med Godvilje“.

Da han nu havde hört hendes Tale, takkede han hende med söde og sömmelige Ord og sagde, at han gjærne vilde dvæle med hende; derpaa rejste han sig op af Sængen, og de to Kvinder stöttede ham og ledte ham op i Loftsalen og lagde ham der i en magelig Sæng; de vaskede hans Laar og Saaret, og da de havde tvættet Blodet omhyggelig af, forbandt de det. Da de vare mætte om Kvelden, gik hun bort; nu bliver han vel stellet med overflödig Mad og god Drikke; men Kjærlighed har nu saaret hans Sind og gjort hans Hjærte uroligt, fordi den skjönne Frue har skudt ham med en söd Elskov, og nu föler han, hvad han aldrig för havde fölt.

Nu har han aldeles glemt sit Fosterland, sine Forældre og Fostbrödre, og föler ingen Smerte i sit

Saar; han sukker af sit hele Hjærte med en besynderlig Vemod og inderlig Uro. Da bad Fruen sin Tjenestemö, at hun skulde lade Ridderen faa Hvile og Ro til at sove; hun gik straks bort, da hun fik Lov; men hendes Frue var da skudt og opflammet af den samme Uroens Ild, hvoraf Herre Gujamar fölte sig saaret saa umaadelig dybt i sin Hu og hele Hjærte.

Nu dvæler Ridderen der, ensom, beklemt og fuld af Kjærligheds Uro; dog véd han endnu ikke selv rigtig, af hvad Art hans Uro er, men det fatter han tilfulde, at hvis den skjönne Frue ikke vil stille hans Sorg, kan han ikke længe leve. Hele den Nat vaagede han under Beklemmelse og Uro og hyppige Sukke; hendes Ord kom aldrig ud af hans Tanker, ej heller hendes fagre Öjne og Ansigt og hendes skjönne Vækst. Han mumlede ofte mellem Tænderne: „hav Miskundhed med mig, skjönne Frue"; og det var nær ved, at han monne kalde hende sin elskede. Men hvis han med Sikkerhed havde vidst, at hun havde det samme Saar som han, da vilde hans Sorg noget stilles og hans Byrde lettes, men nu gjör den ham bleg og blodlös.

Meget aarle, da det begyndte at dages, stod den skjönne Frue op og klædte sig paa, og klagede over, at hun havde sovet lidet om Natten; det voldte hendes Elskovs Uro, der havde bundet hende med faste Lænker. Men Möen, som tjente hende, forstod straks, hvorledes det stod til med dem, at det var Kjærlighed, som virkede paa dem begge, baade ham og hende, og at Fruen var greben af en dyb Elskov til den Ridder, som opholdt sig der for at læge sit Saar, og

hvilede i Loftsalen. Dog vidste hun ikke sikkert, men kun af Formodning, om Ridderen elskede noget hendes Frue eller ikke. Da nu Fruen var gaaen til Kapellet, gik Möen ind i Stuen til Ridderen, satte sig ved hans Sæng og talte til ham: „Herre“, sagde hun, „hvor er min Frue gaaen hen? og hvi er hun staat saa aarle op?“ Men han taug og sukkede. Hun talte nok en Gang til ham: „Herre“, sagde hun, „du elsker visselig; se, til at du ikke skjuler det alt for længe; ti du kan elske den, som din Kjærlighed behager vel. Den som vil elske min Frue, sömmer det sig at overveje meget, og eders Elskov vilde passe sig godt, hvis I begge ere trofaste, fordi du er den skjönneste Mand, men hun den dejligste Frue“. Da svarede han Möen: „jeg er greben af en saadan Elskov, at det hurtig vil vende sig til större Sorg, med mindre jeg snart bliver husvalet; du, söde Jomfru min, hjælp mig, saa vidt du kan“. Men hun tröstede ham straks og lovede ham trofast det, som han bad hende om; derpaa gik hun til sin Frue og sagde hende, hvor stor Kval Ridderen led af Kjærlighed til hende.

Da hendes Frue havde hört, hvad hun fortalte, lod hun det ikke gaa upaaagtet hen, men gik straks til ham og vilde vide, hvorledes han befandt sig, fordi hun mærkede, at hun fölte megen Kjærlighed til ham; de hilsede paa hverandre, og nu have de indviklet sig i store og underlige Sorgens Lænker. Men hun vilde ikke sige eller vise ham sin Vilje, fordi han var hende ubekjendt og fra et andet Land; hun frygtede, at hvis hun aabenbarede for ham, hvad der laa hende paa Hjærtet, skulde han hade og sky hende. Men han synte hende straks meget djærvelig sin Vilje.

„Min Frue“, sagde han, „jeg dör for din Skyld; din og min Hu og Hjærte ere fulde af Sorg og Harm; jeg beder om din Elskov og Gjenkjærlighed, at du ikke flyr mig“. Da hun havde hört, hvad han bad om og forlangte, svarede hun belevent og sagde smilende til ham: „elskede“, sagde hun, „det vilde være alt for hurtigt, at tilstaa dig saa snart denne Bön; jeg er ikke nogen letfærdig Kvinde, eller vant til saadant Misverk“. — „Min Frue“, sagde han, „bliv ikke vred over mine Ord; den Kvinde, som er koket, for hende passer det at lade sig bede længe og gjöre sig kostbar og vise sig stor paa det, for at man skal synes i den Mon bedre om hende, som hun negter længere; men du, min skjönne Frue, vær, som jeg beder dig, min elskede og jeg din Elsker“. Og da fandt hun, at han sagde sandt om Kvindernes Gemyt, og tilstod ham straks, hvad han bad hende om, og Herre Gujamar var derpaa i hendes Selskab fulde tre Halvaar. Men da vilde Ulykken, at deres Samliv blev opdaget.

I Begyndelsen af Sommeren, meget aarle paa Dagen, da de just laa i hverandres Favn, som det likede dem begge, sagde hun den skjönne til Gujamar: „söde min elskede“, sagde hun, „min Hu siger mig, at jeg snart skal savne dig, og at vort Samliv skal opdages; hvis du da bliver dræbt her, vil jeg dö med dig; men hvis du kommer bort, vil du tage dig en anden Elskerinde, og jeg skal af Kjærlighed til dig stedse lide Sorg og Længsel“. — „Frue“, sagde han, „tal ikke saa; gid jeg aldrig maa have Fred eller Glæde, hvis jeg vender mit Sind til en anden, vær aldrig bange for det“. — „Elskede“, sagde hun,

„giv mig din Haand paa det, og giv mig din Skjorte, saa skal jeg folde den saaledes sammen, at hvis du da finder nogen, hvem det saa er, som kan oplöse denne Fold, saa giver jeg dig Lov til at elske hende". Hun tog da Skjorten og foldede den sammen, og han gav hende sin Haand paa det, hun bad om, og sagde da, at ingen kunde oplöse den Fold uden ved at skjære med Kniv eller klippe med Saks. Da hun havde foldet den sammen, gav hun ham Skjorten med den Betingelse, som hun havde sagt, for at hun ikke skulde ræddes eller frygte for, at han jo skulde holde hende sit Löfte. Saa tog han og dernæst et Bælte og bandt om hendes blotte Liv temmelig fast, saa vidt hun kunde taale, og mælte: „jeg giver dig Lov til at elske den, som löser dette Bælte af dig". Dernæst kyssedes de, og saaledes stod det da med deres Samtale, Elskovslyst og Skjæmten.

Den samme Dag blev deres Omgang opdaget; man fandt dem begge sammen, og det forekom da alle, at de levede i ægteskabelig Fortrolighed, fordi en ond Ridder, som hendes Herre havde sendt did for at tale med hende, straks opdagede alt; da han nemlig kom til Loftsalen, kom han ikke ind, og da saa han gjennem en Glug, hvad der var paa Færde; straks gik han til sin Herre og fortalte ham, hvad han havde set. Da hendes Herre havde hört hans Beretning, blev han saare opbragt og forbitret, og kaldte til sig tre af sine fortroligste Venner, gik med dem til hendes Sovekammer, lod Dören bryde op, og fandt der Ridderen med hende. Og i den store Vrede, han var optændt af, böd han dem straks at dræbe Ridderen; men Gujamar, den raskeste og vaabendjær-

veste Mand, sprang op og frygtede dem slet ikke, men greb en tyk Furestang, som der hang Klæder paa, og nu monne han give hver af dem hans tilstrækkelige Bekomst, hvis de söge ind paa ham, og inden de skilles, monne han saaledes tilrede dem og holde saadan Leg med dem, at de vilde have det mageligere hjemme. Men deres Herre saa da længe paa ham og spurgte, hvad han var for en Mand, og hvor han var barneföd; og han fortalte ham nöje alt, hvorledes han var kommen did og hvorledes hans Frue tog vel imod ham, og om Hinden, som sagde ham hans Skjæbne, da han havde saaret den, og hvorledes han fik Saar igjen af den, og om Skibet, som han steg ud paa, og hvorledes Skibet flyttede ham did, „og paa denne Maade kom jeg i din Vold". Da svarede Herren, at han ikke troede, hvad han havde sagt ham, men hvis det er saaledes, som han har sagt, og Skibet bliver fundet, da skal man straks stöde ham i Havet, og hvis han forgaar, vil Herren være glad, men hvis han kommer levende og uskadt i Land, da synes han ilde om det. Da han derpaa havde lovet ham sikker Fred, gik de ned til Stranden og fandt Skibet; han besteg det, og Skibet tog straks stor Fart og stævnede ud paa Havet. Men Ridderen sukkede, græd og sörgede over sin elskede, og bad han da til Gud, at han hurtig maatte tages bort og aldrig komme til Havn, med mindre han kunde faa sin tilbedte, som han endnu elskede höjere end Livet. Medens han nu tænkte paa denne Sorg, kom han i Havn der, hvor han förts saa Skibet ved sit Land; og han steg straks af, da han var kommen til Lands. Da saa han en af sine Svende, som fulgte en Ridder

og förte en Stridshest i et Tov, og han gjenkjendte straks Svenden og kaldte paa ham. Og da Svenden saa sig tilbage, kjendte han sin Herre og steg da af sin Hest, gav ham den og fulgte ham med megen Glæde; og alle hans Venner glædedes ved hans Komme, fordi han var den vennesæleste og berömteste Ridder i sit Fosterland. Men siden han kom hjem, var han altid hugsyg og tankefuld, og derfor vilde hans Venner og Frænder, at han skulde gifte sig; men det vilde han paa ingen Maade, og sagde, at han ikke vilde have nogen anden Kvinde, end den som kunde opfolde hans Skjorte, hverken for hendes Magt eller Rigdom eller Skjönhed eller Elskværdighed. Og denne Tidende för over alt Bretland; da kom til Herre Gujamar alle de fagreste og mægtigste og fornemste Enker og Möer, som vare i hele Bretland, for at friste, om de kunde faa opfoldet hans Skjorte; men der fandtes aldeles ingen blandt dem alle, som var i Stand til at gjöre det.

Og nu dernæst sömmer det sig at syne og sige eder om den skjönne Frue, som Herre Gujamar vilde elske saa meget. Den mægtige gamle Mand, som var gift med hende, satte hende efter en af sine Lendermænds Raad i et höjt Taarn; der havde hun det ondt om Dagen og værre om Natten, og der led hun saa mangfoldig Harm og Sindskval og Pine og Ulykke og Elendighed, Jammer og Uro, Sorg og Sövnlöshed, og alskens Mén og Lidelser, at ingen kan række til at skrive eller ransage det. Saa vel Nat som Dag var hendes Liv og Legeme i Harm og Kval, og saaledes var hun i Taarnet mere end to Vintre under slig Mishandling og Elendighed, uden

at faa nogen som helst Tröst eller Hjælp i sin Jammer. Ofte klagede hun og sagde: „Herre min Gujamar, til Sorg blev det mig, at jeg saa dig; meget heller vælger jeg en hurtig Död end saa lang Elendighed; hvis jeg kan komme bort herfra, vil jeg löbe i Söen paa det Sted, hvor jeg sidst saa dig gaa ud paa Skibet". Da hun havde sagt dette, stod hun op, og gik til Dören, som hun fandt ulaaset; paa den Maade kom hun bort og traf aldeles intet, der var hende til Mén; da hun kom til Havnen, saa hun Skibet der, hvor hun vilde springe i Vandet og dræbe sig selv, og hun gik ud paa det og tænkte, at der var hendes Elsker druknet. Hun kunde ikke længer staa paa Benene, men faldt om paa Skibet og taalte der Nöd og Pine.

Skibet tog, straks hun var kommen ud paa, den störste Fart, og landede siden i Bretland under et stort og uangribeligt Kastel, der ejedes af en Herre ved Navn Meriadus; og da denne havde noget at sysle med en af sine Grever, var han staat aarle op og vilde sende sit Hirdfolk bort for at gjöre hans Uvenner Skade. Som han sad ved en Glug i Kastellet, opdagede han Skibet, som landede der, og han gik straks ned ad Trapperne og kaldte til sig en af sine Kammersvende; derpaa gik de begge skyndsomt ned til Skibet, og der fandt de en Frue saa fager, som var det en Alfekone; han tog da i hendes Kaabeskjöd og förte hende med sig til Kastellet, meget fornöjet over dette fagre Fund, ti hun var den skjönneste, han nogensinde havde set; han mærkede grant, at hun var af mægtig Æt, og fattede saa stor Kjærlighed til hende, at han aldrig för havde

elsket nogen Kvinde saa höjt. Denne Herre havde en Söster, den skjönneste Mö, og han förte den vakre Frue til hendes fagre Jomfrubur, og lod Sösteren passe paa hende og holde hende med Selskab; der var hun nu i megen Pragt og blev rigelig betjent. Han klædte hende prægtigt med de dejligste Klæder, som fandtes i Landet; han gik ofte til hende, fordi han elskede hende af sit fulde Hjærte, og bejlede meget til hende. Men hun sagde, at hun ikke kunde gjöre, hvad han sagde, og viste ham Bæltet, som var læst om hende, og sagde: „aldrig skal jeg elske nogen Mand“, sagde hun, „med mindre han löser dette Bælte af mig uden at sönderslide det“. Da han hörte dette hendes Svar, blev han meget opbragt og sagde til hende i sin Harme og Vrede: „det er med dig, som med en Ridder her i Landet; han vægrer sig for Giftermaal og siger, at han ikke vil ægte eller elske nogen Kvinde for Magts eller Rigdoms Skyld, men kun den, som kan opfolde hans Skjorte uden Hjælp af Kniv eller Saks; og jeg tænker“, sagde han, „at du maa have gjort den Fold“. Da hun hörte dette, sukkede hun og var nær ved at falde i Afmagt; men han tog hende i sin Favn og sönderskar Baandene i hendes Kjortel, tog med sin Haand paa Bæltet og forsögte at löse det, men kunde aldeles ikke faa gjort det. Og derefter var der ingen Ridder i Bretland, uden at han fór did for at friste, om han kunde faa löst Bæltet; men aldeles ingen fik fuldbragt det. Længe stod det nu paa den Fod.

Dernæst bar det saa til, at Meriadus bestemte en Kamp mod den Ridder, som laa i Ufred med ham, og stævnede han da til sig en stor Mængde Riddere;

först af alle kom Herre Gujamar, rigt rustet, og i hans Fölge hundrede Riddere, vel klædte paa gode Stridsheste, fordi Meriadus havde skikket ham Ordsending med indstændig Begjæring, som til sin kjæreste Ven og Kammerat, at han i saadan Nöd ikke skulde undlade at hjælpe ham. Da nu Gujamar var ankommen, tog Meriadus venlig imod ham og herbergede ham og hans Hærfolk i et Taarn i sit Kastel sömmeligt og med overflödig Forsyning; derpaa sendte han Bud efter sin Söster ved to Riddere, og böd hende i Kjærlighed at komme og modtage hans Gjæster, og den skjönne Frue med hende, som han elskede saa overordentlig. De vare rigt klædte, holdt hverandre i Haanden og gik saaledes ind i Hallen; da Fruen hörte Gujamars Navn, var hun ved at falde i Afmagt, hvis ikke Möen havde holdt paa hende, fordi hun var dödbleg og hugsyg. Men Gujamar sprang op, straks han saa dem komme ind; da han saa Fruen, betragtede han hende længe for ved hendes Adfærd at blive vis paa, om han ret havde kjendt hende, og idt efter udbröd han: „er ikke denne min elskede, mit Haab, mit Liv, mit Hjærte, min söde Frue, der elskede mig saa höjt? hvorfra er hun kommen og hvem har bragt hende hid? Nu har jeg tænkt en stor Taabelighed, da der er mange Kvinder, som ligne hverandre; men siden hun er saa lig den, jeg elsker saa höjt, og hele min Hu og mit Hjærte skjælver, saa vil jeg gjærne tale med hende“.

Derpaa gik Ridderen frem og kyssede hende, satte hende ved sin Side og sagde intet andet til hende, end at hun skulde sidde hos ham. Meriadus saa paa dem og ærgrede sig meget over, at de betragtede hverandre

saa ömt, og sagde da leende til Gujamar: „Herre“, sagde han, „hvis det behager dig, vilde jeg gjærne, at denne Mö skulde forsöge at opfolde din Skjorte; det skulde være mig en stor Glæde, om hun kunde faa fuldbragt at oplöse Folden“. Da svarede Gujamar: „det föjer jeg eder gjærne i“, bad saa sin Fehirder[1] at bringe Skjorten, og leverede den derpaa til Möen; hun tog imod den og prövede alt, hvad hun kunde og var i Stand til, men fik dog ikke löst den. Da Fruen saa Skjorten, kjendte hun straks Folden igjen og blev meget sörgmodig over, at hun ikke turde det, som hun gjærne vilde, nemlig tage Skjorten og löse Folden; Meriadus forstod straks, at Fruen vilde forsöge at löse Folden; han var meget harmfuld derover, men kunde dog ikke gjöre ved det, og sagde da: „Frue, nu faar du friste, hvad du kan gjöre ved denne Fold, som saa mange have forsögt uden at være komne til Ende dermed“. Saa snart hun fornam, hvad han böd hende, tog hun Skjorten og havde straks löst den. Herre Gujamar undredes, og det forekom han synderligt; han saa det, og dog tvivlede han og sagde: „du skjönne Skabning, er du denne min elskede? sig mig sandt, og lad mig se dit Legeme, om du har det Bælte, som jeg knyttede om dig“. Da lagde han sine Hænder om hende, kjendte straks Bæltet og sagde: „min skjönne, hvorledes kom du hid eller ved hvilken Hændelse har jeg fundet dig her?“ Og da fortalte hun ham om de Pinsler og Lidelser og den Elendighed, hun i Taarnet havde udstaat for hans Skyld, medens hun blev mishandlet,

---

[1]) Den, som havde Opsynet over hans Gods; Skatmester.

og hvad der siden var hændt; hvorledes hun kom ud af Taarnet, fandt Skibet, gik ud paa det og landede her; hvorledes Ridderen fandt hende og siden havde holdt hende sömmeligt med glimrende Pragt, altid med Velvije og Venskab, og hvorledes han ofte havde bejlet til hendes Kjærlighed. „Men nu“, sagde hun, „er min Fryd funden; elskede bring mig bort herfra, at vi kunne bo sammen i Frelse og Fred, og i Fremtiden leve i Fryd og Glæde“.

Gujamar stod da op og mælte: „Herrer“, sagde han, „lytter til min Tale! Jeg har i Dag fundet min elskede, som jeg troede at have tabt; nu byder jeg Meriadus med Venskab og Kammeratskab, at han gjör Afkald paa min elskede til mig, men jeg skal tjene ham som hans egen Ridder med hundrede Mænd eller flere, om han vil“. Da svarede Meriadus: „Herre Gujamar“, sagde han, „gode Ven, jeg er ikke saa trængt med Ufred eller Uvenner, at jeg vil tilstaa dig denne Bön; jeg fandt denne Frue og skal værge hende imod dig“. Som Gujamar hörte hans Svar, böd han sit Hirdfolk skyndsomt at hærklæde sig og stige til Hest, fór saa derfra og sagde Meriadus ud af sit Venskab og i fuldt Fiendskab; med saa forrettet Sag drog han da bort, hugsyg og harmfuld, og hans elskede sad efter. Men alle de Riddere, som vare komne til Dystridt og Angreb, stadfæstede ham sin Troskab, at de alle skulde fölge ham, hvor han vilde stævne hen, og den skulde faa en brat Död, som i nogen Henseende svigter ham. Samme Aften kom de til den Ridders Borg, som holdt Ufred med Meriadus; han blev meget glad og fornöjet over deres Komme og herbergede dem rigelig med overordentlig Artighed,

særdeles tilfreds over, at Herre Gujamar var kommen med en saa stor Ridderstyrke for at hjælpe ham; ti nu véd han, at han snart vil sejre og Ufreden bilægges. Om Morgenen aarle hærklædte sig alt Folket i hele Byen, hvor de vare i Herberge, og rede dernæst ud af Byen med meget Gny. Herre Gujamar var Anförer og Mærkesmand[1], og da de kom til Kastellet, rede de raskt til for at storme det, men fik ikke indtaget det; da ordnede Gujamar Folket rundt om Borgen, og vil paa ingen Maade bort, förend de havde taget den. Men da voksede hans Hær, der bestod af hans Frænder og Kampfæller, saa meget, at den afskar dem al Tilförsel og udhungrede dem, der vare i Borgen. Siden indtog Gujamar Borgen og Kastellet og dræbte Meriadus, som var der indesluttet, tog saa bort derfra sin elskede med en fager Sejr og stor Glæde og forvandt saaledes al sin Harm.

Men af denne Saga, som I nu have hört, gjorde Bretonerne paa Harper og Giger, Trommer og Orgler den fagreste Strenglegssang, som heder Gujamars Sang, med den fagreste Melodi, som fandtes i Bretland; men eder være Belærelse, Fred og Glæde, som have hört den; Amen!

---

[1]) Den, som bar Mærket eller Fanen i Striden; Fanebærer.

Eskjas Sang.

Her fortæller jeg eder en anden Begivenhed efter en anden Saga, hvorom der blev gjort en Sang, som Bretonerne kalde Eskjas Sang, men jeg vil fortælle eder efter min Kundskab.

I Bretland boede der for lang, lang Tid siden to Riddere, der vare gode Granner og de fortræffeligste Kammerater, mægtige og rige paa Penge og Gods, raske og kjække i Ridderskab, meget höviske i Belevenhed og alle gode Hirdsæder; og hver havde de sig en skjön Ægtehustru. Og det bar saa til, at en af dem blev frugtsommelig med sin egen Mand; hun bar sit Foster til den sædvanlige Födselstid og födte da Tvillinger, to fagre Svendbörn, hvorover hendes Husbonde blev meget glad. Nu om denne skjönne Begivenhed og den Glæde, Ridderen havde af hendes Undfangelse, sendte han Bud til sin Granne og bedste Ven at komme til ham og ved Daaben være Fadder til en af hans Sönner og give ham sit Navn. Da nu denne mægtige Ridder sad over Madbordet, kom hans Vens og Grannes Sendemand og lagde sig paa Knæ foran hans Bord, hilsede ham og fremförte sit Ærende; Ridderen takkede Gud og gav sin Vens Sendemand en god Hest; men Ridderens Kone, som sad hos ham

ved Bordet, lo ved Sendemandens Ord, fordi hun var en ond og hoffærdig Kvinde, bagtalersk og avindsyg; derfor sagde hun lumskelig, saa at alle, som vare i Hallen, hörte det,: „Gud hjælpe mig“, kvad hun, „synes jeg ikke, det er besynderligt, hvor denne gode Mand fik det Indfald at sende Bud til min Herre om sin Skam og Skjændsel, at hans Kone har födt to Sönner, hvorved de begge ere beskjæmmede; ti vi vide jo, hvoraf det kommer. Det har aldrig hændt og vil aldrig nogensinde hænde, at en Kone paa én Gang föder to Börn, uden at to Mænd have haft med hende at gjöre“. Hendes Ægtemand og Herre saa længe paa hende opbragt og vred i Hu, og mælte: „Frue, vogt dig for slige Ord; det klæder dig ilde at tale saa; ti det vide alle brave Mænd i hele Landet, at denne gode Kone aldrig blev bagvasket eller ilde omtalt, fordi enhver, som kjender hende og har hört tale om hende, véd at hun er en god og trofast Kone, berömmelig og prisværdig i alle gode Ting og kvindelig Ynde, og af den fornemste Æt i hele Landet; altid har hun været fri for Daddel og Skam“. Men de, som vare i Hallen og hörte hendes Ord, fore om med denne Bagvaskelse, saa at det blev bekjendt over hele Bretland, og hendes nærmeste Frænder og kjæreste Venner hadede og skyede hende for denne grundlöse Bagvaskelses Skyld; alle de Koner, som kjendte hende, baade rige og fattige, undgik at besöge hende og se til hende. Saa hadet blev hun for denne Bagvaskelse, at hendes Frænder havde tænkt paa at lemlæste hende. Den, som fór i Sendefærden, fortalte sin Herre alt, hvad han havde hört sige; den gode Mand blev meget opbragt over denne Bagvas-

kelse, men gjorde intet derved, uden hadede og skyede sin gode Ægtehustru og havde siden altid Mistro til hende, saa at han lod hende bevogte i et trangt Fængsel uden nogen hendes Bröde.

Men hendes Grannkone, som löj paa hende og bagvaskede hende uden Grund, undfangede og blev frugtsommelig i samme Aar, og gik svanger med to; nu har Gud hævnet hendes Granne, og da hendes Tid kom, födte hun, sig til Harm, to Dötre; hun blev meget ulykkelig derover og sörgede harmelig over sig selv. „Elendig er jeg nu“, sagde hun; „hvad skal jeg gjöre? aldrig vil jeg herefter blive æret og agtet, aldrig nyde Hæder eller Venskab, Berömmelse eller Pris; visselig er jeg beskjæmmet; mine Frænder og Venner ville altid fornegte mig og aldrig være mine Venner, naar dette spörges; ti overalt, hvor denne Begivenhed bliver bekjendt, har jeg i Forvejen dömt mig selv, fordi jeg paasagde alle Koner, da jeg opdigtede hin Usandhed, at ingen Kone kunde föde eller faa to Börn paa én Gang, uden at to Mænd havde haft Omgang med hende; men nu er det tydelig vist mig, at jeg har födt to Börn af én Mand, og nu er min Skjæbne elendig. Den, som belyver en anden og finder sin Lyst i at bagvaske andre og bringe dem for Fald, kan ikke saa nöje vide, hvad der kan hænde ham selv; ti bedre og agtværdigere Mænd kunne komme i Vanrygte, end de, som dadle andre Folks Liv og laste dem, men aldrig ville höre om sine egne Fejl. Men for nu at værge mig selv for Skam og Skjændsel, vil jeg myrde den ene Pige; ti heller vil jeg böde for dette Manddrab hos Gud, end se mig udsat for at hades og skyes af alle mine Slægtninge og

udskammes af alle Folk; ti hvis dette kommer op for min Ægtemand og mine Frænder, da vil jeg visselig ikke beholde nogen Ven, hvor jeg nu har mange, fordi jeg dömte mig selv til alle brave Kvinders Had og Spot og Paatale". Men de, som sov i Værelse med hende, tröstede hende og sagde, at de aldrig vilde taale, at hun med deres Vidende begik Manddrab, fordi Manddrab var den höjeste Dödssynd, farlig for Menneskers Öjne, men en Rædsel for Gud. Med denne Frue var en beleven Mö, hendes nære Frændkone, af mægtig Æt og höviske Forældre. Denne havde været til Opfostring hos Fruen, i Gunst og Hæder og den störste Pragt; da hun saa sin Frue græde saa saare, blev hun bedrövet over hendes Sorg, gik til hende, tröstede hende og sagde: „min Frue, hold op med disse sörgelige Lader; fly mig hid et af Möbörnene, saa skal jeg skaffe dig saaledes af med hende, at du aldrig skal faa Skam eller Spot eller Skjændsel af hende. Jeg skal bringe hende hel og uskadt til Kirkedören; der vil en brav Mand finde hende, og hvis Gud vil, skal han lade hende fostre". Da nu hendes Frue hörte dette, tröstedes hun meget, glædede sig over hendes Raad og Tale og lovede hende en rig Belönning, hvis hun bragte dette i Stand.

Da dette var besluttet, toge de det gode og skjönne Barn og indhyllede det i et hvidt Silketöj og over dette et dyrebart Klæde guldvirket i Hjul og Kredse, som hendes Husbonde havde haft med fra Myklagaard, saa prægtigt og vel gjort, at ingen havde set det bedre; om Möbarnets höjre Overarm bandt Moderen en Guldring, som var værd en Öre brændt Guld, forfærdiget med den störste Kunst og besat med den

Ædelsten, som heder Granat; men rundt om Stenen vare Bogstaver indhugne. Dernæst tog Möen imod Barnet, gik straks ud af Sovekammeret og kom saa til en stor Kongevej, der förte til en tyk Skov, paa den Tid af Natten, da Folk sove og alle hvile. Saa fór hun igjennem Skoven med Barnet og fulgte altid Kongevejen; da hun saaledes gik der ensom, hörte hun langt borte paa höjre Haand Hundes Gjöen og Haners Galen, hvoraf hun slutter, at der visselig maa være en Landsby; hun stævnede da med stor Il did hen, hvor hun hörte Hundene gjö, og kom til en ansélig og afsidesliggende Landsby, hvor der boede Nonner med en Abbedisse over sig. Hun saa da Kirken, Forgaarden og en stor Stenvæg, gik did med stor Hast, stansede foran Kirkedören og lagde Barnet, som hun bar, ned ved Siden af sig; derpaa knælede hun med stor Ydmyghed og begyndte sin Bön med disse Ord: „Herre Gud“, sagde hun, „du almægtige Fader, for dit hellige Navns Skyld, hvis det er din Vilje, da beskyt dette Barn i din Miskundhed, at det ikke fortabes“.

Da hun sluttede sin Bön, saa hun sig tilbage og opdagede et stort Asketræ med mange og tykke Kviste til at gjöre og give Skygge om Sommeren mod Solens Brand; derfor var Træet plantet; der lagde hun Barnet og skjulte det under Guds Beskyttelse og Varetægt, fór saa hjem igjen og sagde sin Frue, hvad hun havde gjort med det. Men paa det hellige Sted, hvor Barnet var lagt, var der en Portvogter, der tillige var Klokker og plejede at ringe og oplukke de Kirkedöre, som behövedes til Bönnen, for at alle skulde have bekvem Indgang, som vilde höre den

hellige Gudstjeneste. Denne samme Nat var han staat tidlig op, tændte en Kjærte og bragte Lamperne til at lyse, ringede med Klokkerne og lukkede Kirkedörene op; han saa det Klæde, som laa under Asken, og tænkte at det maatte være stjaalet og henkastet der. Derfor gik han hurtig derhen, og da han tog med Haanden paa Klædet, fandt han Barnet og takkede Gud, tog det straks op og skyndte sig hjem dermed. Men han havde en Datter som var Enke efter sin afdöde Ægtemand; hun havde et Barn i Vuggen, der laa ved Brystet; straks da den gode Mand kom ind, kaldte han paa sin Datter og sagde: „min Datter, staa op, skynd dig at tænde Ild og en Kjærte; jeg bringer dig et Barn, som jeg fandt under Asken; giv dette Barn dit Bryst at drikke; bered saa et Bad, og bad det, som bedst du kan“. Hun gjorde, som hendes Fader sagde, tændte Ild og tog imod Barnet, og fandt da Guldringen, som var bunden om Möens Arm, samt det rige og skjönne og herlige Klæde, og hvad der var indgravet paa Ringen. De, som finde dette Barn, kunne vide at det er födt af rige og mægtige Forældre.

Om Morgenen, da Gudstjenesten var sluttet og Abbedissen gaaen ud af Kirken, kom Kirkens og Gaardens Portvogter for at tale med hende og fortalte hele Begivenheden med Barnet, hvorledes og hvor han fandt det, og om de Ting, som fulgte med det. Da böd Abbedissen ham at bringe hende Barnet og alt det, som fulgte med. Han gjorde, som hun sagde, og da Barnet kom til hende, saa hun længe paa det og sagde da, at hun vilde lade Pigen döbe og tage hende til Fosterdatter og Frændkone; men fordi Möen

var funden under Asken, kaldte de hende **Eskja**, ti det er det fagreste Navn paa vælsk Maal. Abbedissen böd da Klokkeren, at han ikke skulde gjöre kundbart for nogen Mand, hvorledes dette var gaat til; hun bar selv Barnet til den hellige Daab med det Navn, som vi sagde, og fortalte at hun var i nært Slægtskab til hende. Siden var hun til Opfostring i Klosteret indtil hun var fuldkommen i fager Legemsvækst; da hun var udvokset, fandtes hun saa fager og skjön, saa hövisk og beleven, saa sömmelig i gode Sæder, saa forstandig i velbelagte Ord, elskelig Adfærd og Opförsel og alskens beleven Kvindenethed, at i hele Bretland fandtes ikke hendes Mage blandt Kvinder i Ynde og Blidhed og med Hensyn til god Undervisning i de mangfoldigste Kundskaber. Hun var afholdt af hver den, som kjendte noget til hende, og hver den, som saa hende for sine Öjne, gjorde hende lovsæl og berömt ved god Omtale af hendes Opförsel, forstandige Ord og sömmelige Medfærd i den belevneste Kvindelighed.

I Bretland er der en Borg, som heder Dol; over den raadede i de Dage en saa mægtig Herre og rask Ridder, saa god og venlig, berömt og vennesæl og i al Manddomsfærd saa lovsæl, at man aldrig havde set hans Jævning hverken för ham eller efter hans Dage. Denne belevne Mand spurgte fra Nonneklosteret, at hin skjönne og höviske Mö var udstyret og prydet med den lovsæleste Kvindelighed, og paa Grund af denne hendes fagre Berömmelse vendte han sit Sinds hele Kjærlighed til hende; denne Herre hed **Gurun**. Og det bar da saa til, at han för til Dystridning, hvor den ene Ridder rider imod den anden

for at pröve sit Ridderskab; da han kom derfra berömt og sejrsæl, herbergedes han om Kvelden i Nonneklosteret og sagde da til Abbedissen, at han vilde se Möen; hun kom straks did, som Abbedissen sagde; da saa han, at hun var overordentlig skjön og hövisk, forstandig og oplært i belevne Sæder, og han ytrer, at han er beskjæmmet, hvis han ikke vinder denne Mös Kjærlighed, fordi han aldrig havde set nogen anden, der behagede ham saa vel eller syntes ham saa elskelig. Men det synes ham vanskeligt at befatte sig med denne Kjærlighed, ti han finder, at hvis han gjör hyppige Besög der, kunde Abbedissen skjönne, hvad han vil og hvad det er, han farer efter, og da vil hun ikke tillade hende at komme der, hvor han er. Derfor tænkte han paa at berige Staden med sine Ejendele og gjöre den evindeligt Gavn for at blive berettiget til at komme og dvæle der, saa længe han lyster; da gav han rige Ejendele til deres Brödrelag, men han synes meget bedre om Möen end om alle deres Bönner. Da han nu havde Ret til at komme der, besögte han dem ofte og talte med Möen; saa meget bejlede han til hende og saa meget lovede han hende, at hun gav efter for hans Bönner og gjorde hans Vilje paa elskelig Maade.

En Dag derefter talte han med hende. „Nu er det saa, min kjæreste“, sagde han, „at du har gjort mig til din Elsker; far nu fuldstændig bort med mig herfra; ti du kan med Vished vide, hvad jeg vænter, at, hvis Abbedissen faar Underretning om vort Samliv, da vil det ikke hue hende vel, og hvis du her undfanger og bliver svanger under hendes Opsyn, da vil hun vredes og jage dig bort. Hvis du nu vil

lyde mit Raad, saa fölg mig hjem; stol kun trygt paa, at jeg aldrig skal svige dig, men hegne om dig og skjærme dig og holde dig i Hæder og Ære rigeligt og sömmeligt". Hun, der elskede ham af Hjærtet med en trofast Kjærlighed, bifaldt straks hans Ord og Tale, og han tog hende bort med sig; hun havde da selv i Forvaring sin Guldring og sit Silkeklæde; ti saa snart hun var fuldkommen i Vækst og Kundskaber, overleverede Abbedissen hende dem og sagde: „du blev funden her i vor Kirkegaard under det store Asketræ, og denne Guldring og dette Silkeklæde fulgte med dig; bevar dem nu selv, ti mere Gods blev ikke fundet hos dig; nu har jeg siden passet og æret og hædret dig, undervist og oplært dig med gode Kundskaber i hövisk og beleven Kvindelighed, fostret og opdraget dig som min egen Frænde og Fosterdatter, altid med Velvilje og Ære".

Da nu Möen havde modtaget Klædet og Ringen, læste hun dem ned i et Skrin og gjemte dem, som hun kunde bedst, og vilde paa ingen Maade glemme Skrinet efter, men havde det med sig. Men den mægtige Mand Ridderen, som tog hende bort med sig, elskede hende trofast og ærede hende med sömmelig Hæder og rig Pragt, saa at der var ingen af hans Riddere eller Hirdmænd, Svende eller Tjenere, som ikke ærede og tjente hende og var hende hörsom og lydig med fuld Godvilje, fordi hun tækkedes og behagede hver Mand vel formedelst sin Höviskhed, overflödige Godhed og Gavmildhed. Hun og hendes Herre vare meget længe med stor Fryd og et fornöjeligt Liv sömmeligt sammen, alt indtil hans Riddere, Venner og Frænder kom til ham og eggede

ham med sine Taler og Raad til at faa sig en Ægtehustru og fuldkommen forlade sin Frille. De sagde, at det skulde være dem en Glæde, om han fik en lovlig Arving, som efter hans Död kunde tage ved hans store Ejendele og rige Arv; men dette bliver dem til Harm og ham til Skam og Skade, om han for sin Frilles Skyld undlader at faa en ret Arving af en lovlig Hustru; de ville aldrig tjene ham eller have ham til Hövding og Herre, med mindre han gjör dette efter deres Raad og Tale. Da han havde hört deres Taler og Raad, bifaldt han, hvad de sagde, at trolove sig med en Ægtekone efter deres Forsorg. „Men nu maa I se til, hvor dette skal være, paa det at det maa være et passende Gifte“.

„Granne!“ sagde de, „her kort ifra os bor en dyrebar Mand, mægtig Herre og god Hövding, og han har talt med os; han har en Datter, der er hans Arving. Ved hende kan du komme i Besiddelse af mange rige Ejendele; men den skjönne Jomfru, hans Datter, heder Hæsla; i hele dette Land er der ingen skjönnere end hun. Af den Grund skal du nu bytte Eskja mod Hæsla, at Asken bærer aldrig Frugt eller Tröst, men Haslen bærer Nödder og Skjæmt; nu skulle vi visselig istandbringe dette Giftermaal for dig“. Og saa meget gjorde de, at dette af begge Parter blev trofast og standhaftig indgaat og sikret med Löfter. Men nu er det en Harm og Sorg, at hin gode Mand ikke véd, hvorledes det har sig med denne Begivenhed, ti begge ere de hans Dötre og Tvillinger, den som Herre Gurun havde faat, og den som det nu er besluttet, at han skal faa. Eskja blev nu skjult og bortgjemt. Men nu har hendes

Elsker trolovet sig med hendes Söster; da hun spurgte, at hendes Elsker havde trolovet sig med en anden, lod hun ikke se, at hun harmedes derover; hun tjente sin Herre med den samme Sagtmodighed og Fromhed og ærede al hans Slægt og Hirdfolk. Mange var der inden Hirden, som havde stor Sorg over, at de skulde faa en anden Frue og miste hende.

Da det nu var kommet til Dagen för Brylluppet, sendte Herre Gurun Bud efter sine Riddere, Frænder og Gjæster at fölge ham til hans Bryllup; og de beredede sig en rig Samling af Vaaben og gode Klæder, fordi Erkebiskoppen forrettede. Nu samles alle i Dols Borg; da kom Brudens Fader, og Moderen fulgte hende og frygtede meget, at hans Frille skulde være i hans Nærhed, fordi han elskede hende saa meget, at derved let hendes Datters Kjærlighed og Samliv kunde spildes. Og derfor tænkte hun paa at raade sin Herre til at bringe hende bort fra ham og gifte hende til en anden Mand saa snart som muligt; paa denne Maade tænker hun at skille dem og bringe hans Frille langt bort.

Brylluppet blev da pragtfuldt fejret med al Slags Skjæmt, som forlyster dette Liv, med mangfoldig og god Beværtning. Men Herre Guruns Frille tjente i Sovekammeret med dem, som der vare, saa sagtmodigt og med saa megen Blidhed, som om hun havde den störste Glæde af deres Ægteskab, saa at ingen kunde mærke paa hende, at noget mishagede hende af, hvad hun saa, og aldrig var hun vred eller hidsig, men altid blid og venlig, og tjente omhyggeligt med Godvilje Fruen, Brudens Moder, saa belevent og med saa megen Sagtmodighed og Fromhed, at alle de,

som der vare samlede i den store Forsamling, undredes over hendes Höviskhed, mangfoldige Godhed og skjönne Adfærd. Men Fruen saa ofte paa hende og fæstede længe sine Öjne paa hendes Opförsel, og hendes Sömmelighed og gode Sæder behagede hende saa vel, at hun fuldkommen var enig med sig selv om, at hvis hun för havde vidst, at hun var saa beleven og from, skulde hun aldrig have mistet sin Husbonde for hendes Datters Skyld. Da det nu var blevet Sovetid og Kammerpigerne og Kammersvendene redede Brudens Sæng, da afkastede hun sin Kappe, gik hen og kaldte til sig Kammersvendene, og lærte dem at rede Sængen saaledes, som hun vidste, det huede hendes Herre bedst og var ham behageligst at sove, fordi hun oftest havde set det og nöjagtigst vidste og bedst vilde det. Da de havde redet Sængen, kastede de over den et gammelt Tæppe, men hun fandt straks, at det ikke sömmede sig for hendes Herres Værdighed, og hun led ikke og syntes ilde om sin Husbondes Beskjæmmelse, hvis han skulde sove under et sligt Tæppe og en saa elendig Overbredsel. Hun tog derfor straks sit Skrin, fremtog sit herlige Tæppe og bredte det over hans Sæng for at hædre hans Rang, fordi hun vidste, at Herre Erkebiskoppen skulde komme der for at signe deres Sæng saa, som det sömmede hans Stand og Indvielse. Da nu alle vare gangne ud af Sovekammeret, kom Fruen og förte sin Datter til Brudesængen og sagde, at hun skulde klæde sig af. Da hun saa Tæppet bredt over Sængen, saa dyrebart, at hun aldrig havde set Magen dertil, uden det ene, som hun sendte med sin Datter, som hun skikkede bort for at skjules, da

kom Möen hende saa stærkt i Hu, at hele hendes Sind skalv; hun kaldte da Kammersvenden til sig. „Sig mig, Svend“, sagde hun, „paa din Tro, hvor blev dette gode Tæppe fundet“? — „Frue“, svarede han, „det skal du straks faa at vide; hin forstandige Kvinde bredte dette Tæppe over Sængen, fordi det syntes hende alt for usselt, det som ligger under; efter hvad jeg tror, ejer hun visselig dette Tæppe“. Da lod Fruen hende straks kalde til sig og sagde: „du skjönne og belevne, skjul ikke for mig, hvor dette Tæppe blev fundet; hvorfra kom det til dig eller hvem gav dig det? Sig mig sandt, hvem skjænkede dig det?“ Hun afkastede sin Kappe, og faldende paa Knæ for hende svarede hun med blide Ord beskedent: „min Frue“, sagde hun, „min Frændkone, som fostrede mig, Fru Abbedissen, leverede mig Tæppet og böd mig, at jeg skulde gjemme det vel, fordi de, som sendte mig til Fostring, lode fölge med mig en Guldring og dette Tæppe.

Da svarede Fruen hende: „min skjönne, vil du vise mig Guldringen?“ — „Ja, min Frue“, svarede hun, „jeg vil gjærne, at I skal se den“; hun bragte hende den straks, og da gjenkjendte Fruen baade Ringen og Tæppet, som hun för saa omhyggeligt og eftertænksomt havde betragtet; hun kjendte dem fuldkommen og tvivlede ikke; meget mere véd hun nu med Vished, at den skjönne og belevne Eskja sandelig er hendes Datter. Da talte hun, saa at alle hörte paa det, og skjulte det ingenlunde: „min kjære Veninde“, sagde hun, „jeg er visselig din Moder!“ og af den smertelige Bevægelse, hun kom i, ved at finde sin Datter, som hun troede at have tabt, faldt hun

om i Afmagt. Da hun siden kom til sig selv igjen, sendte hun öjeblikkelig Bud efter sin Herre og Husbonde; han kom straks ganske forfærdet og vidste ikke, hvad dette havde at betyde; da han kom ind i Sovekammeret, faldt hun straks for hans Födder og bad om Miskundhed for sin Ugjerning; men han, der ikke vidste, hvad der var paa Færde, mælte: „Frue", sagde han, „hvad jamrer du over? vi ere jo enige og i god Forstaaelse, og ingen Ting tjener os til Sorg eller Uro; alt skal være tilgivet, hvad der tykkes dig at være i Vejen; sig mig din Vilje, og hvad du jamrer over".

„Herre min", sagde hun, „siden I har tilgivet, hvad jeg har forbrudt og syndet, saa hör paa, hvad jeg siger eder. I min Forblindelse bagtalte jeg længe min Granne og talte ondt om hendes Tvillinger, og gjorde derved ilde mod mig selv; ti derefter blev jeg svanger og födte to Dötre, men den ene skjulte jeg og lod hende henkaste foran Kirkedören, og dette eders Tæppe lod jeg fölge hende, og denne Ring, som I gav mig i den förste Tid, I talte med mig om vort Ægteskab. Dette maa ikke længer skjules for eder, ti Tæppet og Guldringen ere fundne tilligemed vor Datter, som jeg troede at have tabt; denne Jomfru er visselig vor Datter, fager og beleven, vel oplært i sömmelige Sæder og i enhver Henseende rosværdig, hun som den Ridder elskede saa meget, der nu har ægtet hendes Söster". Da hendes Fader havde spurgt dette, blev han meget glad og sagde: „siden Gud lod os vide dette, förend Synden forögedes og fordobledes, saa gaa med mig, min Datter". Da glædedes den unge Frue meget ved denne Begivenhed, som hun hörte;

men hendes Fader skyndte sig straks efter sin Maag, tog Erkebiskoppen med sig og fortalte dem hele Tildragelsen. Da Ridderen spurgte dette, havde han aldrig för været saa glad; men Erkebiskoppen sagde, at han skulde skille dem om Morgenen og derpaa vie ham til hans elskede. Hendes Fader gav sin Maag med Godvilje Halften af alle sine Ejendele, fordi han var ham den kjæreste og belevneste Herre, og hendes Moder gjorde Brylluppet med stor Pragt og god Glæde. Da de derpaa kom hjem til sit Fylke og Fosterland, havde de med sig sin Datter Hæsla, og hun blev siden godt gift med en rig og berömt Herre.

Da nu denne Tildragelse blev bekjendt og spurgtes over hele Bretland, behagede det Bretonerne at bringe denne Saga i en Strenglegs Sang, og de kaldte den Eskjas Sang, men paa vælsk: le lai del Freisne.

Ekvitans Sang.

I Bretland var der i gamle Dage herlige og daadrige, forstandige og höviske Mænd i Magt og Tapperhed, Forstand og Vælde, Klogskab og Belevenhed, som, for at de Begivenheder, der tildroge sig i Landet, skulde blive kjendte af Efterkommerne og ikke glemte af ukyndige, lode dem opskrive til Amindelse i Strenglegssange for at tjene til Skjæmt; og der er saare mangfoldige Begivenheder, som det ikke sömmer sig for os at glemme, der forsöge paa at forfatte en Sangenes Bog.

En mægtig Mand, hövisk Herre, beleven Hövding og streng Hersker ved Navn Ekvitan, den raskeste i Vaabendaad og kjækkeste i Ridderskab, vennesæl og berömt i sit Fosterland, syntes godt om Skjæmt og Belevenhed, Ridderlighed og Hirdsæder, men i overdreven Grad vendte han sin Hu til Elskov og Kvinders Kjærlighed; ti de, som elske meget, tabe Skjönsomhed til ret at skjelne. Herre Ekvitan havde en Raadgiver, som var en rask Ridder, forfaren i Videnskaber og en trofast Mand. Denne havde hans Herre givet at varetage og vogte hele hans Rige med Myndighed til at dömme og straffe, og han behandlede saa vel Folks Sager efter Loven og Landets Skik, at der ikke

kunde blive saadant Tvivlsmaal, at hans Herre behövede at bekymre sig derom; derfor fór han med sine Riddere og Hirdsvende jævnlig ud for sin Fornöjelse med Hunde og Höge for at vejde Dyr og Fugle. Men hans Raadgiver havde en Hustru til Ægtekone; for denne Frues Skyld kom der siden Harm og Sorg over hele Riget; ti hun var saa skjön i Legems Vækst og Fagerhed, som om Naturen havde skjænket hende alt, hvad der hörte til Skjönhed. Der var ingen saa kysk eller renlivet Munk i hele Riget, at han jo, naar han en liden Stund saa hendes Aasyn og Udseende, straks maatte vende hele sin Hu til hende og elske hende af sit ganske Hjærte.

Herre Ekvitan, som var Herre og Hövding over det Land og Rige, hörte Berömmelsen af hendes Fagerhed og Fortræffelighed, at ingen i hele Kongeriget var saa skjön som hun. Han sendte hende hyppig kjærlige Hilsener og rige Gaver og havde ofte Lyst til at komme i hendes Selskab; derfor besluttede han en skjön Dag med et lidet Fölge at gjöre en Lystfart til den Borg, hvor hans Raadgiver boede og den skjönne Frue var. Hun herbergede ham der om Natten, da han kom fra en Lystjagt; nu taler han med hende saa meget, ham lyster, og nu kan han vise hende hele sin Tilböjelighed og Vilje, og han fandt hende forstandig og hövisk, velvillig, blid i Ord og sömmelig i Hirdsæder, og hun behager ham mere end alle de, der för vare faldne i hans Smag. Ved denne Samtale blev han saa opflammet af Kjærlighed til hende, at han ikke fik Hvile eller Sövn hele Natten for denne Frues Skyld, til hvem han nu har vendt hele sin Hu; saa er han i sit ganske Hjærte ved

hende bleven forandret, at han er opfyldt af Sorg og Bekymring og maa stedse have hende for Öje; ti han kan ikke værge sig mod denne Plage; han klagede meget over sin Sorg og talte med sig selv i Enrum.

„Ak, Herre Gud“, sagde han, „hvilken Skjæbne og haard Tilskikkelse har fört mig til dette Fylke, saa at jeg er bleven saa nedbrudt af Harm og Sorg i Anledning af denne Frue, som jeg her har set, og er rammet i min Hu og mit Hjærte af en saa unyttig Kummer, og paa en saa besynderlig Maade er gaaen ganske fra min Samling, at min Fornuft intet hjælper mig, og min Vælde og mit store Rige ere mig til mere Sorg end Tröst. Jeg skjælver over hele Legemet og er dog ikke syg; jeg tror, at jeg vil komme til at elske hende og trolig vil holde hende min Kjærlighed og Oprigtighed, saaledes som jeg vilde önske, at hun gjorde mod mig. Men hvis hendes Herre og Ægtemand kommer under Vejr hermed ved nogen Spejden og Luren, vil det visselig mishage ham meget; dog, om end saa er, vil dette vel sagtens gaa over, og det er bedre, end at jeg gaar tilgrunde og dör af min heftige og umaadelige Kjærlighed til hende. Til ingen Nytte var hun saa fager en Frue, hvis hun skulde lade sig nöje med én Mand og ikke dertil have en Elsker; under Himlen gives ingen Mand, som, hvis hun elsker ham, ikke af hendes Kjærlighed skulde blive bedre, naar han kun er hende en tro Elsker. Hvis min Raadgiver faar dette at vide, bör han ingenlunde tage det ilde op; han maa gjærne eje hende, men ikke alene; sandelig vil jeg, at han skal dele hende med mig“. Som han havde sagt dette, sukkede han af sit ganske Hjærte og laa endnu stille og tænkte; derpaa

sagde han: „til hvad Nytte eller hvorfor föler jeg saadan Sorg og gjör mig saadan Uro? endnu véd jeg jo ikke, hvor vidt denne Frue vil finde Behag i, at jeg er hendes Elsker; men med det förste skal jeg faa at vide, om hun har fölt noget til det, som jeg föler; nu vil jeg afstaa fra og holde op med denne taabelige Sorg, som er forbunden med Elskovs Uforstand og Afsindighed, og som plager mig saa meget, at jeg hverken faar Ro eller Hvile; men nu er det længe siden jeg var paa Jagt".

Da det begyndte at dages, stod han straks op og klædte sig paa, denne mægtige Mand og Hövding over hele Riget, som havde lidt saadan Pine om Natten; han stod op og gik straks paa Jagt. Men snart kom han tilbage og sagde, at han var meget syg, gik straks ind i sit inderste Sovekammer og lagde sig i Sængen. Hans Raadgiver og Rigsforstander blev bedrövet og sorgfuld over sin Herres Tungsind, men han véd ikke, hvilken Sygdom han har; ti hans egen Kone er Aarsag i hans Herres Sygdom; hun stikker og spidder ham, hun piner ham og plager ham; hun er hans Feber, men kan ogsaa være ham til Saarbod. Men for at skaffe sig Skjæmt og Glæde, sendte han Bud efter hende for at tale med hende; da sagde han hende og synte hende hele sin Vilje, og kundgjör hende, at han dör for hendes Skyld; hun kan frelse, hun kan helbrede ham, hvis hun vil; hun kan ogsaa blive hans Död, hvis hun vil saa ilde.

„Herre min", sagde den skjönne Frue, „I maa give mig Frist med mit Svar; ti jeg kan ikke overveje eller fatte min Beslutning denne förste Gang. I er Hövding over et stort Rige og af höj Værdighed;

men jeg har ikke et saa stort Rige og stammer ikke fra saa mægtige Mænd eller store Hövdinge; og det er ikke passende for dig at vende din Kjærlighed og Elskovslyst til mig; hvis du fik gjort din Vilje med mig, er jeg vis paa, at du snart vilde forlade og svigte mig; men min Anseelse vilde tabe og mit gode Lov spildes, og da kunde jeg faa Fiender i dem, som nu ere mine Frænder, og Uvenner i dem, som nu ere mine Venner, fordi du er en af de mægtigste Hövdinge, og min Herre har hele sin Vælde af din Gunst; og du vilde, som jeg tror, mene, at jeg skulde svigte dig, og ansé det for farligt at elske mig; men Elskov duer ikke til noget, med mindre den er tryg og sikker. Meget kjærere er en ubemidlet og skjön Mand, naar han kun er forstandig, mandhaftig og daadrig, og mere Glæde har man af hans Gavmildhed, end af en stor Hövding og mægtig Mand, der har et ustadigt og upaalideligt Sind. Den, som elsker en Kvinde, der staar höjere i Magt og i Slægtforbindelser, end han efter sin Herkomst og Anseelse kan vænte og gjöre Krav paa, han frygter stedse, at hans Elskerinde skal svige ham, og derfor tjener han hende trofast med al Opmærksomhed og Eftergivenhed; men den mægtige frygter ikke for, at nogen skal driste sig til at beröve ham hans elskede, fordi han tykkes, at alt staar til hans fri Raadighed, og at han er tryg paa Grund af sin Magt og Vælde; derfor elsker han lidet eller slet intet, om han end har den skjönneste og elskværdigste Kone“.

Ekvitan svarede hende: „vær miskundelig, Frue“, sagde han; „tal ikke saaledes; den er ikke fuldkommen beleven, der tilhökrer sig en Elskerinde, som en

Borgermand Varer paa Torvet. En Kjöbmand anvender sit Gods til mange sjældne Varer for dermed at berige sig og foröge sin Formue. Naar blot en Kvinde er forstandig og hövisk, mild og godvillig, trofast i Kjærlighed og ikke foranderlig i Sind, om hun end kun ejede en eneste Kjole, sömmede det dog en mægtig Borgherre at ære hende höjt og elske hende trofast. Men de Mænd, som elske Forandring og ere ustadige i Kjærlighed og Kvindesvigere, listige til at spotte og under fagre Ord færdige til at bedrage, af dem have vi set mange, der ikke ere værdige til at omgaaes brave Mænd; de tabe al Hæder og Ære, fordi de fare frem med Ondskab og Svig. Men dig, min kjære elskede, giver jeg i alt Magt over mig; hold mig ikke for din Herre og Hövding, men heller for din Ven og egen Mand; dyrt tilsværger jeg dig og i Sandhed siger jeg dig, at jeg skal gjöre, hvad der behager dig. Vær du Frue og jeg Herre; vær du bydende og stolt, men jeg din Bejler, som bönfalder dig“.

Den mægtige Herre lovede hende saa meget og bad hende saa ofte at have Miskundhed med ham, at hun lovede ham sin Kjærlighed, men han skjænkede hende sig selv, og de stadfæstede da sin Forbindelse ved at skifte Ringe, og tilsvore hverandre uryggelig Troskab. De holdt ogsaa vel sit Löfte med trofast Kjærlighed, og saaledes stod det længe med deres Elskovslyst, uden at nogen anede det. Hver Gang de havde Stævnemöder, lod den mægtige Herre kundgjöre sit Hirdfolk, at han var aareladt, og da bleve alle Döre til Sovekamrene tillukkede, og ingen var saa djærv, at han turde komme did, med mindre der blev sendt Bud efter ham. Om Natten kom hun

til ham og om Natten gik hun fra ham, som hun elskede saa meget. Men Herrens Rigsforstander holdt hans Hirdfolk vel og værdigt, og sagde Kjendelse i alle Tvistemaal og de Sager, der bleve forligte. Han elskede denne Frue meget længe saa trofast, at hans Hu ikke stod til nogen anden; han vilde ingen ægte og sagde, at man ikke maatte tale derom. Men hans Venner og Raadgivere mishagede dette meget; de sagde, at det var en daarlig Beslutning, og lagde saa lidet Dölgsmaal derpaa, at Rigsforstanderens Kone ofte hörte deres Raadslagninger og Samtaler; dette huede hende meget ilde, fordi hun frygtede, at han skulde forlade hende, og at hun skulde gaa Glip af hans Kjærlighed og Önske om at vedligeholde deres Elskovsforbindelse.

Siden, da hun kunde komme til at tale med ham og gjærne vise ham saadan Blidhed, som han havde Lyst til, med Kys og Omfavnelser og Legemsvellyst, skabte hun sig saa bedrövet og sorgfuld og ulykkelig, at hun græd forunderlig meget, saa at hun hikstede af Sorg og Graad. Da Herre Ekvitan spurgte hende, hvorfor hun var saa sorgfuld, hvad der var tilstödt hende og hvem der havde vakt saadan Bedrövelse hos hende, svarede hun ham: „jeg græder for din Skyld og vor Elskovs Skyld; ti den vil tilföje mig megen Sorg og Jammer; jeg véd med Vished“, sagde hun, „at du maa ægte en Kone, og mig vil du hade og sky; hvad skal da blive af mig, naar jeg er forladt af dig? Jeg vil da aflive mig selv, ti da ser jeg ingen Tröst for mig, der gjör hurtigere Ende paa min Sorg, end Döden“.

Da svarede Herre Ekvitan hende paa Grund af

sin stærke Elskov: „frygt intet, min fagre elskede“, sagde han; „ti vid og stol trygt paa, at hvis din Herre döde, skulde jeg gjöre dig til min Frue og Dronning over hele mit Rige, Vælde og Hirdfolk, over alle mine Ejendele og Borge“. Saa snart hun havde hört det, takkede hun ham for hans Velvilje med megen Taknemmelighed og sagde: „hvis I Herre, forsikrer mig, at I ikke vil forlade mig for nogen andens Skyld, skal jeg snart mage og indrette det saa, at min Ægtemand dör; ti der er lidet i Vejen for det, hvis I vil hjælpe mig og samtykke deri“. Han svarede hende, at han gjærne, saa vidt det stod i hans Magt, vilde gjöre, hvad der behagede hende og hun vilde sige ham, enten det nu var til det onde eller gode.

„Herre“, sagde hun, „hvis det behager eder, da gaa paa Jagt i Vejdeskoven i vort Fylke, hvor jeg almindelig opholder mig, og kom til min Herres Borg for at hvile, og der skal I lade eder aarelade. Den tredje Dag efter Aareladningen skal I tage Bad; min Herre skal da ogsaa med eder lade sig aarelade og bade sig; sig ham, at han i enhver Henseende skal gjöre som I, saa skal jeg berede Badet og lade bringe Badekarrene ind i Sovekammeret. Og da skal i hans Kar Vandet være saa hedt og sydende, at ingen levende Mand kan undgaa at blive lemlæstet og kogt, saa snart han er kommen i Karret, og dö deraf. Send saa Bud efter eders Mænd og hans Venner, og vis dem og sig dem alle, paa hvilken Maade han er omkommen i Badet ved Uforsigtighed og af en brat Död“.

Herre Ekvitan gav hende Bifald og lovede, at

han visselig skulde gjöre efter hendes Vilje. I den tredje Maaned derefter kom Ekvitan did i Vejdeskoven og lod sig aarelade, dog ikke sig til Baade og Hilse, men til Vanheld og fremtidig Ulykke. Og for at gjöre ham Fölge blev hans Raadgiver aareladt med ham; den tredje Dag efter Aareladningen sagde han, at han vilde tage Bad, og det vilde hans Raadgiver ogsaa. Da sagde hans Herre: „vi skulle begge tage Bad sammen, ligesom Aareladning“. — „Herre“ sagde han, „saa har jeg ogsaa tænkt, som I vil“. Hans Frue gik ud for at berede Badet og lod sætte i Stand begge Karrene, det ene med kogende Vand, hvilket hun bestemte for sin Husbonde, men det andet med passe varmt Vand bestemte hun for sin Herre. Den duelige Raadgiver var tidlig staat op og gaaen ud for at skjæmte sig; da kom Fruen og talte til sin Herre, og de lagde sig da sammen i Raadgiverens Sæng og skjæmtede og morede sig saaledes, som det behagede dem begge; de satte en Mö til Vagt ved Dören. Da Raadgiveren kom tilbage, gik han straks derhen og vilde lukke Dören op; men Pigen holdt paa Laasen; da slog han hende i Vrede, skjöd Dören op med al sin Magt, og saa da sin Herre og sin Kone begge sammen i én Sæng. Straks da hans Herre saa ham komme, vilde han skjule sin Synd og hans Skam, og löb uden at passe paa at se sig for, saa hurtigt han kunde, op i det Kar der var fyldt med kogende Vand, uden Sko og blot ifört en Skjorte; han döde straks og blev ganske kogt. Saaledes blev han fangen i sin egen Snare, og hans Ondskab vendte sig mod ham selv; men, den, som han tænkte at dræbe var uskadt og velholden. Raadgiveren mærkede straks

hvad der var paa Færde med hans Herre, og forstod da fuldelig, at de havde besluttet hans Död; han greb derfor raskt sin Kone og kastede hende paa Hovedet ned i Karret; der endte de saaledes begge sit Liv paa en værdig Maade.

Den, som kan skjönne ret og har Skjönsomhed til at skille ret, kan af denne Saga lære, at den som gjör Svig mod en anden og agter at dræbe ham, maa undgjælde for sin Ondskab, og gid han maa komme foran den, som han gjærne vilde gjöre ondt imod.

Men den, som fornorskede denne Bog, raader alle dem, som höre og have hört denne Saga, at de aldrig attraa, hvad andre eje med Rette, hverken deres Gods eller Samliv med deres Ægtefælle, og heller aldrig misunde Næsten hans Lykke eller noget Gode; ti Gud fordeler sine Gaver, som ham synes, giver til den, han vil give, og tager igjen fra dem, som nytte det ilde, eller ogsaa for at lutre og pröve dem som den hellige Job. Heller ikke maa nogen attraa at berige sig ved andres Död; ti mange dö en ynkelig Död, som tiltænke og berede andre en brat Död, fordi Gud vaager over Menneskenes Misgjerninger og onde Vilje og vender mod dem selv de Rænker, de smede for andre. Gud er de Saglöses og Ménlöses Beskytter og Værn, fulde Lykke og faste Borg; han bortrydder og fjærner fra dem Uvenner og alskens Efterstræbelser. Attraar heller aldrig at gjöre Svig og Skjændsel, mod dem, som vise eder Troskab og god Tjeneste, Hæder og Ære; ti de ere de daarligste i dette Liv og de elendigste i det andet Liv, som her paa Jorden gjengjælde godt med ondt.

Hvis I vide og kjende eder skyldige for Gud ved Mén og Misverk mod dem, som have tjent og hædret eder, da gjörer det godt igjen mod dem selv eller deres nærmeste Arvinger, hvis de ere bortkaldte, medens I endnu have Tid og Lejlighed dertil i dette Liv; ti intet hjælper dem i det evige Liv, som forsömme at gjöre Bod i dette Liv. Intet hjalp hin rige Mand, som negtede den hellige Lazarus, der var spedalsk, Brödsmulerne fra sit Bord, da han bad den hellige Abraham om Miskundhed for sig i sin Pine, at Lazarus skulde kjöle hans brændende Tunge; men han opnaaede det ikke. Han önskede ogsaa, at hans Brödre skulde hjælpes, som levede efter ham, men intet hjalp. Grunden til, at det aldeles ikke nyttede i det evige Liv, alt hvad han bad og önskede, var den, at han forsömte at nytte Livets Frelse, medens han kunde. Om saadant sagde den hellige Augustinus dette: Quia, quum potuit homo bene facere, noluit, inflictum est ei non posse, quum velit.

Værer Guds Venner. Ekvitan, den mægtige Herre og berömte Hövding, sveg og vanærede sin bedste Ven, sin egen Tjener, Rigsforstander over hele hans Rige, som tjente og ærede ham med gode Raad og rigtige Raad og Taler, som arbejdede og styrede for ham og tog alt Besvær fra ham; efter Lov og Ret og Landets Skik dömte han i alle vanskelige Sager, for at hans Herre skulde være fri for al Bekymring. Men hans Herre sveg ham, vanærede hans Hustru og samtykkede i hans Död. Men hans falske Hustru, som for at vinde den höjere Rang, hun attraaede og begjærede, bröd sine Löfter mod Gud og ham, — beredede sin Ægtefælle Svig og Död; men vor

almægtige Herre beskyttede den uskyldige og vendte Svigen mod dem, som gjorde Svig og vare skyldige; ti denne Dom havde Gud længe i Forvejen dömt og opsagt i hellige Mænds Ord. Saa siger den hellige Skrift: Omnis iniquitas in suum redibit auctorem.

Skjönt nu dette har tildraget sig i gamle Dage og dette er en gammel Saga, truer den dog alle nulevende og Efterkommere, som finde Behag i at færdes i Svig og Ondskab; ti alt, hvad der er ondt, kan paany gjentage sig, om det end skede i gamle Dage. Derfor er dette sagt med skjönsom Forstand og megen Sandhed:

Rumor e veteri faciet ventura timeri;
Cras poterunt fieri turpia, sicut heri.

Og her slutter nu den sin Forretning, som oversatte denne Bog. Men Bretonerne i Bretland, hvor dette hændte, som nu er fortalt, gjorde Ekvitans Sang til Strenglege, hvorledes han endte sit Liv, og tilligemed ham den, som han elskede saa meget, sig og hende til Ulykke og Död.

Equitanus rex fuit, sed silenda est dignitas, ubi nulla bonitas, sed finis iniquitas.

Bisklarets Sang.

Siden jeg nu stræber at fortælle eder Strenglegssagaer, vil jeg ikke glemme Bisklaret. Denne var en rask og beleven Ridder, stærk og vaabendjærv; Bisklaret hed han paa bretonisk Maal, men Normannerne kaldte ham Varulv. I gamle Dage kunde man höre om det, som ofte kunde hænde, at mange Mennesker skiftede Ham og bleve Ulve, holdt til i Skove og Vildmarker og havde der Hus og gode Boliger. Varulven er et Væsen, som, naar den er i Ulveham, med Raseri sönderriver de Folk, den kan komme over, og gjör meget ondt; den löber igjennem Skove og Vildmarker og holder til der, medens den er i den Ham. Nu lader jeg det bero dermed for at fortælle eder om Bisklaret.

I Bretland boede en fortræffelig Mand, den hæderligste og lovsæleste blandt alle sine lige, en herlig Ridder, holdt sig vel og rigeligt, og var meget afholdt af sin Herre, rig paa Venner og velvillig mod alle sine Granner; han ægtede en skjön Kone, ædel og vel opdragen, og de elskede hverandre meget; kun én Ting gjorde hende megen Sorg, nemlig at hun savnede ham tre fulde Dage hver Uge, uden at hun vidste, hvor han fór hen eller hvor han var, og

ingen af hans Mænd kunde sige noget om ham. En Dag, da han var kommen hjem og var i sin Hal blid og munter, spurgte hun ham derom. „Herre“, sagde hun, „min skjönne elskede, jeg vilde gjærne spörge eder om en Ting, hvis jeg blot turde og I ikke vilde optage det ilde“. Straks da han hörte hendes Ord, tog han hende om Halsen, drog hende til sig, kyssede hende og sagde: „elskede“, sagde han, „spörg mig om, hvad du vil; der er ingen Ting, som du önsker at vide og jeg kjender, som jeg jo vil sige dig med sand Godvilje“. — „Herre min“, sagde hun, „nu har du, min Tro! meget tröstet mig. Herre, jeg er ofte bedrövet og bange og i stor Angest de Dage, jeg savner eder, jeg er ganske hugsyg og sorgfuld og frygter meget for, at jeg skal miste dig; hvis du ikke snart tröster mig, faar jeg min Död af denne Sorg. Nu, min kjæreste elskede, beder jeg dig, saa sandt du vil bevare mit Liv, at sige mig, hvor du farer hen og hvor du er, og paa hvilket Sted du opholder dig; ti jeg frygter for, at du elsker en anden Kvinde foruden mig, og hvis saa er, da er du tosset og forvildet, og jeg er beskjæmmet og maa dö af denne Sorg“.

„Frue“, sagde han, „vær naadig med dine Ord, ti det kan vorde mig til Skade og Mén, hvis jeg siger dig det; jeg kan da tabe din Kjærlighed og tilintetgjöre mig selv“. Da hun havde hört hans Ord, vilde hun paa ingen Vis lade det bero dermed, men lokkede og trættede ham saa længe med Bönner og Venlighed, at han gjorde hende bekjendt med hele sin Skjæbne og mælte: „Frue“, sagde han, „jeg skifter Ham og löber om i Skoven, hvor den er tykkest,

og lever af de Dyrs Kjöd, som jeg dræber". Da han havde fortalt hende sin Skjæbne, spurgte hun ham straks, om han gik klædt eller nögen. „Frue", sagde han, „nögen löber jeg". — „Herre min", sagde hun, „hvor ere da eders Klæder?" — „Frue", sagde han, „det vil jeg ikke sige til nogen, ti hvis mine Klæder bleve mig fratagne og nogen vidste, hvor de laa, vilde jeg altid forblive i den Ham og aldrig faa Hvile eller Ro eller komme igjen i Mands Ham, förend mine Klæder bleve givne mig tilbage; derfor vil jeg ikke sige til nogen, hvor jeg gjemmer dem". Da svarede hun: „Herre min, jeg elsker dig over alt i Verden; intet sömmer det dig at skjule for mig; derfor bör du ikke have nogen ond Mistanke eller Mistillid til mig; jeg vilde jo i Sandhed ingen Kjærlighed have til dig, hvis jeg kunde svige dig. Sig mig det kun og frygt intet; sig mig det, det kan blive dig til Gavn og Held". Saa længe lokkede hendes Venlighed ham og saa vel behagede ham hendes Bön, at hun fik besnakket ham, og han kunde ikke modstaa hendes Venlighed og Lokken, men sagde hende alt og mælte:

„Frue", sagde han, „der i Skoven ved Vejen, hvor jeg plejer at gaa, er der er et gammelt Kapel, som har gjort mig meget godt og ofte ydet dig Gavn og Hjælp; der er en udskaaren, hul Sten ved en Busk, og i den lægger jeg mine Klæder, medens jeg er ude, indtil jeg farer hjem igjen". Da Fruen havde hört denne underlige Beretning, gös hun af Skræk og forfærdedes over denne Tildragelse, og overvejede med listig Eftertanke, hvorledes hun skulde kunne skille sig ved ham, saa at hun ikke oftere skulde

dele Sæng med ham. Nu var der i det Fylke en Ridder, som længe havde elsket hende og længe bedet hende og sögt at böje hendes Vilje efter sin Vellyst, givet hende mange rige Gaver og tjent hende meget, men hun havde aldeles ikke elsket ham og ikke tilstaat ham nogen Bön. Men nu sendte hun ham sin Sendemand, vendte hele sin Hu til ham, og skrev i et Brev til ham: „Elskede! vær nu tilfreds, blid og glad; ti hvad du længe har gjort dig Möje for, det giver jeg dig nu, min Elskov og mit Legeme; du skal gjöre mig til din Elskerinde". Han takkede hende med mange Taksigelser og tog imod hendes Tro og Troskabslöfter, og derefter tog han Ed af hende, for at han kunde være tryg og uræd.

Da saaledes deres Forbund og Overenskomst var sluttet, aabenbarede hun ham alt, og sagde ham nöjagtigt, hvad hendes Husbonde havde fortalt hende, hvorledes han skiftede Ham, hvor han för hen og hvor han opholdt sig, medens han var i Ulveham. Hun gjorde ham alle disse Ting kundbare, viste ham derpaa hen i Skoven og sagde ham, hvor Klæderne laa, og at han skulde tage dem med sig. Paa denne Vis blev Herre Bisklaret svegen og ilde medhandlet af sin Kones Ondskab, og da han saa ofte tog bort, troede alle, at han nu var aldeles fortabt; der blev overalt spurgt og ledt efter ham, men ingen kunde give Underretning om ham, og han blev intetsteds funden; derfor blev han hurtig glemt, som den der er död; da kom den i Besiddelse af hans Kone, som længe havde elsket hende, og saaledes stod det nu i tolv Maaneder, indtil Kongen för paa Jagt i den Skov, hvor Bisklaret holdt til. Straks Hundene bleve löste,

fandt de Bisklaret, og nu jagede alle Hundene og Vejdemændene ham hele Dagen, saa at de nær havde taget, sönderslidt og dræbt ham; men da han kjendte Kongen, löb han straks til ham, for at bede om Miskundhed; da han kom til ham, lagde han begge Labber paa Kongens Knæ, og kyssede hans Ben og Födder.

Da Kongen saa ham, ræddedes han svare og kaldte meget paa sine Mænd. „Herrer, skynder hid og ser, hvad Under her foregaar; dette Dyr har Mandevid, ydmyger sig og beder om Miskundhed; driver alle Hundene tilbage, og passer paa, at ingen skyder paa det eller gjör det Mén, ti dette Dyr har Vid og Forstand og kjender mig visselig, efter hvad jeg tror; dette Dyr giver jeg Fred og Sikkerhed, og vil ikke mere vejde her i Dag". Derefter vendte Kongen hjem, og Bisklaret fulgte ham saa nær, han kunde, og vilde paa ingen Vis skilles fra ham. Kongen tog ham med til sin Borg og holdt meget af ham, syntes udmærket vel om dette Dyr og böd hele sin Hird, at ingen maatte gjöre hans Dyr Mén eller skyde paa det, saafremt de vilde beholde hans Venskab, fordi han aldrig för havde set saadant et Dyr; derfor forekom det ham vidunderligt og han forsynede det kjærligt med god Mad og den herligste Drik. Alle passede paa, hvad Kongen bad om, at behandle Dyret vel; derfor var det jævnlig sammen med de bedste Riddere, som vare Kongen kjærest; det sov hver Nat ved Kongens Sæng og blev meget afholdt af hver Mand i hans Hird. Hver Gang Kongen fór hjemmefra, fulgte Dyret ham, og Kongen fandt da, at det elskede ham; saa belevent og sagtmodigt, mygsindet

og godviljet var det, at det aldrig viste sig mandondt, og ikke gjorde noget Menneske Mén; derfor behagede det alle vel.

Nu er at fortælle om den Tildragelse, at Kongen gjorde et rigt Gjæstebud for at fejre en kongelig Höjtid, og lod indbyde alle sine Riddere, mægtige Mænd og gode Venner til at komme og fejre hans Höjtid og modtage. hans Gjæstebud. I deres Fölge kom den Ridder, som havde faat Bisklarets Kone, prægtigt og ridderligt klædt; ikke faldt det ham ind, at han der skulde finde Bisklaret saa tæt i sin Nærhed. Da han kom ind i Kongens Hal og Bisklaret kjendte ham, löb han paa ham og greb ham med Tænderne, kastede ham til Jorden og vilde have bidt og slidt ham og gjort ham ubodeligt Mén, hvis ikke Kongen havde kaldt paa ham og truet ad ham. Samme Dag löb han nok en Gang paa ham, og var han ikke bleven bunden, vilde han han saa rettelig og fuldkommen havde hævnet sig, at intet havde skortet; dette forekom alle besynderligt, man undrede sig meget i Kongens Hal og Hird, og de fleste talte om, hvad dette monne betyde, da han aldrig för havde baaret sig saaledes ad mod nogen Mand inden Hirden og heller ikke mod nogen, som var kommen did, og de ytrede da, at han vist ikke havde gjort det uden skjellig Grund. „Vistnok“, sagde de, „har denne Ridder forbrudt sig mod ham og gjort ham noget ondt, siden han viser mere Grumhed mod ham end mod nogen anden, som för er kommen hid, og han vilde vist gjærne hævne sig, om han kunde“. Og dermed beroede det nu for den Gang. Da nu Kongen rigelig havde holdt sit Gjæs-

tebud og værdig fuldbragt det, tog den store Mængde Jarler, Lendermænd og Riddere Orlov af Kongen til at fare hjem; men blandt de bortdragende var allerförst den Ridder, som Bisklaret vilde bide, glad over at kunne komme afsted, og det var ikke underligt, at Bisklaret vilde hævne sig paa ham, som tog hans Klæder, saa at han ikke kunde skifte Ham igjen.

Nu varede det en liden Stund, til hin höviske Konge paany fór ud at vejde Dyr i den samme Skov, hvor han fandt Ulven, og Bisklaret fulgte ham; om Kvelden, da Kongen kom silde fra Skoven, var der beredet ham et rigt Herberge i det samme Fylke. Da Bisklarets Kone spurgte, at Kongen var kommen der, klædte hun sig prydeligt paa og gik om Morgenen til ham for at hilse paa ham, og bragte ham mange fagre og rige Gaver; straks da Bisklaret saa hende komme, kunde ingen stanse ham eller holde ham tilbage, han löb paa hende som en rasende, og da kunde alle se, hvor vel han hævnede sig. Han rejste sig op og rev Næsen af hende, men gjorde hende ingen videre Skade; da truede alle mod ham, og vilde have slaat ham, hvis der ikke havde været en forstandig Mand, som mælte til Kongen: „Herre“, sagde han, „lyt til, hvad jeg nu vil sige eder; dette Dyr har meget længe været med os, og alle som én blandt vore Mænd have ofte set det og gaat nær hen til det baade om Natten og om Dagen, men aldrig viste det Vildhed og gjorde aldrig noget Menneske Ufred, förend denne Kone, som vi her se. Det véd Gud og min Tro, at af en eller anden Grund har han Sag og Vrede mod denne Kone saa vel som mod hendes Husbonde; denne Kone var gift med den

Ridder, som var eders kjæreste Ven; men nu have Folk i meget lang Tid savnet ham, saa at ingen véd, hvad der er blevet af ham, og vi have aldeles ikke hört noget til ham. Lad denne Kone gribe og indespærre, indtil hun udsiger, hvorfor dette Dyr hader hende; hun kan sige, hvad hun véd derom; mange underlige Tildragelser have vi set i Bretland".

Kongen lyttede til og samtykkede i hans Tale og Raad, fordi han var den klogeste af hans Raadgivere. Ridderen som havde ægtet hende, lod han sætte fast, og lod hende indespærre ensom og trænge saa meget, at hun paa Grund af sin Kjærlighed og af Frygt for Kongen udsagde alt, hvorledes det var tilgaaet med hendes forrige Mand, hvorledes de havde taget fra ham hans Klæder og hvorledes han fortalte hende hele sin Skjæbne, hvorledes han skiftede Ham og hvor han fór hen, og sagde, at siden hun lod tage Klæderne fra ham, var han intetsteds set der i Fylket; hun formoder med Vished og tror med Sandhed, at dette Dyr uden Tvivl er hendes Bonde og Herre. Da forlangte Kongen hans Gangklæder af hende, og sagde, at han bestemt vilde have dem, enten det saa behager eller mishager hende, og han lod hende bringe hans Klæder tilbage. Kongen lod dem straks bringe til Bisklaret, men han vilde ikke se paa dem, da de bleve lagte for ham; da sagde Kongens Hovedraadgiver til ham i Enrum, han som för havde givet ham Raadet om Bisklaret: „Herre", sagde han, „ikke gjör I nu Ret; aldrig vil han tage sine Klæder paa sig i eders Paasyn, ej heller gaa ud af sin Ham i saa manges Nærværelse; I ser, hvorledes det er fat, han föler sig undsélig og beskjæmmet over

sin Skabning; lad ham före alene til eders Sovekammer og hans Klædning med ham, og lad ham være alene en god Stund". Kongen förte ham selv til sit Sovekammer, lukkede ham selv inde og læste alle Dörene efter ham. Da nogen Tid var gaaen, gik Kongen did tilbage, fulgt af to Jarler, og da de kom ind i Sovekammeret, fandt de en fuldt paaklædt Ridder sovende i Kongens Sæng. Straks Kongen saa ham, skyndte han sig til ham, lagde sine Arme om hans Hals og kyssede ham mange Gange; saa glad var han over at have gjenfundet ham.

Da nu dette var löbet saaledes af, gav Kongen ham meget mere end han för havde, og end vi kunne sige eder; han lod udjage hans Kone af det Fylke og gjorde hende fredlös for alle hendes Levedage; hendes nye Mand fulgte med hende, fordi hun havde sveget sin Bonde for hans Skyld. Siden fik de mange Börn, der alle vare let kjendelige; mange Koner nedstammede fra hende og hendes Afkom, men alle vare de næselöse.

Nu have vi fortalt eder denne Tildragelse saa sandfærdigt, som muligt, ti der hændte mange underlige Ting i gamle Dage, som man nu ikke hörer noget om. Den som fornorskede denne Bog, saa i sin Ungdom en mægtig Bonde, som skiftede Ham, stundom var han Mand, men stundom i Ulveham, og fortalte alt, hvad Ulvene imidlertid toge sig til. Nu skulle vi ikke mere tale om ham, men Bretonerne gjorde Bisklarets Sang af denne Saga, som I nu have hört.

Laustiks Sang.

Nu vil jeg fortælle eder en Tildragelse, hvorom Bretonerne gjorde en Strenglegssang, som de kalde Laustik; saa heder den paa bretonisk Maal, men paa vælsk Russinol, men paa engelsk Nictigal. Det er en liden Fugl, som heder Nattergal, og som, straks det begynder at somre, synger og slaar om Nætterne saa fagert og med saa blöd Röst, at det er lysteligt og fornöjeligt at höre paa.

I det Fylke i Bretland, hvor den hellige Malo hviler, er der en mægtig og berömt By. I denne By levede to Riddere, som ejede hver sin Gaard; den ene af dem var gift med en skjön og fager, forstandig og hövisk Kone, men den anden var berömt, omgjængelig og brav mod sine Jævninge og alle Mænd. Denne unge Ridder elskede sin Grannes Hustru; saa længe og saa meget bad han hende, og saa mange gode Egenskaber fandt hun hos ham, at hun elskede ham over alt i Verden. Fra det Kammer, hvori hun sov, kunde hun tale med sin Elsker, naar hun stod eller sad i sin Loftsal, og ligesaa han med hende fra sit Kammer; dette mishagede dem ikke, og de levede begge meget behageligt, undtagen det alene, at de ikke kunde komme sammen som de gjærne

vilde; paa denne Vis elskede de hverandre længe. Nu en Gang, som det begyndte at somre, tog Laustik til at synge med den fagreste Sang og kaldte paa sin Mage til Elskovs Frembringelser under Træets Löv og Blomster. Den, som da elskede, maatte ved Fuglene komme til at tænke meget paa den, det lystede ham at elske. Da Ridderen var fængslet af Elskov, fæstede han sin Hu til Fuglenes Sang, som om deri indeholdtes alt, hvad det lystede ham at have; han lagde med alt sin Sind Mærke til Fuglenes Sang, som opmuntrede ham til Elskov. Men Fruen, som han elskede saa höjt, saa sin Elskers Adfærd; i Maaneskin, naar hendes Herre var sovnet, stod hun op af hans Sæng, iförte sig sin Kjole og gik hen at staa ved Vinduet, fordi hun vidste, at hendes Elsker stod lige overfor i det andet Vindue og förte et lignende Liv, saa at han vaagede saa godt som hele Natten. Og da bar det saa til paa Grund af hendes hyppige Opstaaen, at hendes Herre og Bonde blev vred, skjændte meget paa hende med haarde Ord, og spurgte hende, hvorfor hun stod op og hvor hun gik hen. Hun svarede da: „Herre min“, sagde hun, „der er intet Menneske i hele Verden, som hörer den lille Fugl Laustik og dens Röst, hvor fagert den synger hele Natten, uden at han maa forlystes og glædes af saa fager Sang, som den synger; derfor gik jeg til Vinduet og staar her for at lytte til dens fagre og söde Sang; det vil jeg paa ingen Maade længer dölge for eder“, sagde hun.

Da hendes Herre havde hört dette, taug han af Harm og Vrede, og tænkte, at han visselig skulde svige Laustik med nogen List; han gav sine Svende

Befaling, og de gjorde straks Gildrer for at fange Laustik; de fæstede Lim og Doner paa hver Kvist paa hvert Træ i Haven, saa at de omsider fangede Laustik og bragte den levende til sin Herre. Han blev meget glad og fornöjet over at have faat Fuglen i sin Magt, gik straks ind i Sovekamret og mælte: „Frue“; sagde han, „kom hid og tal med mig; nu har jeg sveget din Laustik, fordi du for dens Skyld har udmattet dig og vaaget længe hver Nat“. Da Fruen havde hört hans Ord, vrededes hun og bedrövedes og bad sin Herre, at han skulde give hende Fuglen; men han kastede den straks i sin Vrede haardt mod hendes Bryst, saa at Fuglen döde og hendes Linkjortel farvedes af dens Blod. Da tog Fruen dens Lig op, græd meget og forbandede alle dem, som voldte Svig mod Laustik, og alle dem, som gjorde Snarer for at svige og fange den; siden tog hun et guldvirket Klæde og indsvöbte deri Fuglens döde Legeme, og rundt om sömmede hun med gyldne Bogstaver, at hun havde Sorg og Harm af dens Död. Derefter kaldte hun paa en af sine Svende, som hun bedst troede, og böd ham at bringe Fuglen saaledes til hendes Elsker, sige ham, hvorledes hendes Herre sveg den og fortælle ham, hvor meget hun sörgede over denne Tildragelse. Da Svenden kom til Ridderen, gav han ham Fuglen og sagde alt, hvad hans Frue havde budet ham. Men han, den belevneste Ridder, harmedes saare over, at Laustik saaledes var svegen af Avind og Ondskab, og lod straks forfærdige til den et gyldent Kar tildækket med et Guldlaag, rundt om besat med dyre-

bare Ædelstene paa en fager Maade og med megen Kunst, og i dette Kar lagde han Laustik.

Denne Tildragelse fór over hele Bretland og Bretonerne gjorde derom den Strengleg, som de kalde Laustiks Sang.

Desirés Sang.

Nu vil jeg gjöre mig Flid og Umag for at mindes en Tildragelse, til hvis Minde de, som levede i de Dage, gjorde en fager Strengleg til al Slags Sang, Giger og Trommer, og denne Strengleg kaldes paa vælsk Maal Desiré, men paa norsk „den forönskede", og den var saa fager og behagelig, at der ikke fandtes nogen skjönnere paa den Tid.

I Skotland, som Folk kalde Kalatir, nær ved det Sted, som heder Hviteskog, ved det store Hav, som gaar udover, ligger ogsaa det gule Kapel, hvilket alle de, der have set det, kalde det skjönneste. Der boede i gamle Dage en Ridder, den berömteste i sit Fosterland; alle sine Ejendomme havde han til Len af Kongen af Skotland, han var saa godt gift, som han kunde önske sig, og elskede meget sin Frue, fordi hun var skjön og forstandig; kun i den ene Ting havde de Uheld, at de intet Barn havde, hvorover de sörgede og græmmede sig meget, og bade ofte til Gud, at han skulde tröste dem og give dem en Sön eller Datter og forbarme sig over dem. En Nat, som de laa i sin Sæng, mælte Fruen til sin Ægtefælle: „Herre min", sagde hun, „jeg har sand-

spurgt og ofte hört, at söndenfor Englands Sö i Provence Land er der en dyrebar, hellig Mand, til hvem mægtige Mænd fare med sine Ægtefæller; han er saa mægtig hos Gud, at alle faa sine Bönner opfyldte, som i sin Nöd paakalde ham derom, i hvorfra de end ere, nær eller fjærnt; alle opnaa af ham, hvad de taknemmeligt bede om; saa stor en Lykke har Gud forlenet og givet ham. Allerhelst opfylder han deres Bönner, som bede om Börn og rette Arvinger; han har hjulpet mange i dette, efter hvad der er mig forsikret, og nogle af dem kjender jeg selv. Herre min“, sagde hun, „lader os gjöre os rede og fare over Englands Sö til denne ophöjede, hellige Mand“. Hendes Herre tilstod hende, hvad hun bad om, derpaa gjorde de sig i Stand til Rejsen, fore saa skyndsomt over Englands Sö og sendte siden til den hellige Egidius et Billede, som var ti Mærker Guld værdt; de ofrede paa Sankt Egidius' Alter og bad ham om at give dem en Sön eller Datter. Da de havde sluttet sin Bön, vendte de tilbage og droge hjem til sit Fosterland; men Fruen blev svanger med et Svendbarn, inden de kom hjem, og derover blev hendes Mand glad og meget blid og fornöjet. Da hans Kones Födselstime kom, lod han sin Sön kalde Desiré d. e. den forönskede, fordi de længe havde önsket at have et Barn, men ikke för havde faat noget. Nu har den hellige Egidius gjort dem Jærtegn og skjænket dem en længe attraaet Gave.

Siden lode de sin Sön fostre med megen Hæder og Velvilje, fordi han var höjt elsket og al deres Livs Lyst; han blev den skjönneste Mand i Legemsvækst og Ansigtstræk; men da han kom til den Al-

der, at han var stor nok til at fare hjemmefra, sendte de ham i Kongens Tjeneste, og han begyndte at vejde alskens Dyr med Hunde, og alle Slags Fugle med Höge, og han lagde saa meget Vind derpaa, at der ikke var nogen bedre Vejdemand hos Kongen. Denne elskede ham som sin Sön, og gav ham snart Hærklæder og gjorde ham til Ridder; derpaa fór han over Englands Sö og opholdt sig en Stund i Normandie, hvorefter han drog til Bretland til Dystridninger, og blev der ved sin Raskhed den berömteste af alle Riddere i Frankrig; han var meget afholdt af alle, som kjendte ham, for sin Ridderlighed og Raskhed. Men hvis nogen Ridder kom fra et fremmed Land for at gjöre sin Drabelighed bekjendt i Dystridninger eller i Ufred, blev han hans Vaabenbroder for at hjælpe ham, at han ikke skulde blive fangen eller overdragen til ubekjendte Riddere[1]. Nu var Desiré ti Vintre udenlands, i hvilken Tid han aldrig drog hjem, forfremmede og forherligede sig ved Hæder og Ære, Velvilje og Venskab hos alle Folk, alt indtil hans Konge sendte ham Bud, at han skulde fare hjem til sit Fosterland. Da han kom tilbage til Kongens Hird, holdt denne ham i den störste Ære og besynderligt Venskab formedelst hans Belevenhed og Raskhed, ti han var den drabeligste Ridder, flink i de haardeste Kampe og skjön af Vækst og Skabning. Saa kjær og afholdt var han af Kongen, at denne ikke vilde tillade ham at forlade hans Hird, alt indtil han drog til Kalatir; da sendte hans Fader

---

[1]) Riddernes Vaabenbrödre vare pligtige til at staa dem bi i Faren og udlöse dem, hvis de kom i Fangenskab.

Bud efter ham, at han skulde komme hjem for at se og besöge sin Moder. Nu var det i Begyndelsen af Sommeren, da han var hjemme paa fjerde Dag, at han stod meget aarle op og iförte sig dyrebare, rige og gode Gangklæder; Skjorten og de övrige Plag nærmest Legemet vare af hvid Silke, hvidere end nogen Sommerblomst, men hans Kjortel og Overklædning var af det herligste Skarlagen; derpaa forlangte han sine Sporer, og da blev hans gode Hest, fuldt opsadlet, fört frem; han stiger op paa den og vil ride ud for at skjæmte sig; Hesten var herlig og stor af Vækst, men han straalende over hele sit Legeme.

Da han havde besteget Hesten, viste det sig, at han var den skjönneste Ridder af alle, med fagre Födder og skjönne og velvoksne Ben; han stöttede sig i Stigböjlerne, sporede Hesten og red gjennem uendelige Dale, og för paa denne Vis ensom og uden Fölge og stævnede til Hviteskogen; der saa han mange fagre Træer med Löv og Blomster, og hörte Fuglene synge med saa fager Röst, at det lystede ham at lytte dertil; hele hans Hu og Hjærte bevæges, og han synes, han svæver i Luften. Siden red han frem i Skoven; dybt inde, hvor den var tykkest, boede der en Eneboer, som han plejede stundom at besöge, inden han drog udenlands; han fik ofte de bedste Frugter af ham i sin Barndom, naar han var paa Jagt med sin Fader; nu vil han ride hen at tale med ham, om han kan. Da han kom til det gule Kapel, saa han i Nærheden en meget skjön Mö, vel klædt med mörkt Purpur og derover en hvid Kjortel, af dejlig, hvid Ansigtsfarve, smal om Midjen og saare fager af Legemsvækst; hun havde bart Hoved med

fagre Haarfletninger, men barfodet gik hun for at Duggen skulde tvætte hendes Födder, og Möen gik hen til en Kilde med opvældende Vand under et stort Træ, og bar to Vaskevandsfade. Men Ridderen var saare beleven, sprang straks af sin Hest, tog Möen op og vilde gjöre hende til sin Elskerinde, lagde hende ned og vilde snart have leget sig med hende, tænker jeg, — da hun bad ham om Miskundhed for sig. „Ridder", sagde hun, „far bort herfra; det er ingen Fordel eller Hæder for dig, at du spilder mit Legeme; lad mig i Fred, og jeg skal tjene dig vel. Jeg er hos en Frue der er langt fagrere, i hele Verden findes der ingen saa skjön; jeg skal nu straks vise dig hende. Hvis du har Lyst til Kvinder, da lad hende ikke slippe fra dig, hvad hun saa end siger; ti hvis hun fatter Kjærlighed til dig, da bliver du aldrig fattig eller trængende, ti hun har saa meget Guld og Sölv, at det ikke gjöres nödigt at lade det skorte dig derpaa; hun vil give dig saa meget, du vil have. Hav ingen Mistanke mod mig om, at jeg lyver for dig; hvis hun ikke behager dig, da skal jeg ikke negte dig din Vilje med mig; hvor jeg er, kan du stole paa mig, jeg skal gjöre, hvad der behager dig. Vær overbevist om, at jeg skal holde, hvad jeg lover dig; visselig skal jeg være dig og din Sag tro, hvad enten du er nær eller fjærn".

Da Herre Desiré hörte disse hendes Ord, lod han hende i Fred; men Möen löb hen til en lys Lövhytte, hvor hendes Frue var og hvilede paa en fager Sæng; Tæppet, som var udbredt over den, var forfærdiget af to dyrebare Töjer og Jaderen rundt om baldyret med Lövverk; foran hende sad den skjönne

Mö, som havde fört Desiré did. Da han blev staaende i Afstand, kaldte Möen paa ham, „du Mand“, sagde hun, „sku hid og se det, som jeg lovede dig; sæt dig, her under dette Löv, i Besiddelse af min Frue, som er saa dejlig, at du aldrig har set et skjönnere Ansigt, aldrig saa fagre Hænder, ikke saa velvoksne Arme, heller ikke noget saa skjönt Legeme stukket i Klæder; aldrig saa du skjönnere Haar, behageligere at have mellem Hænder, eller klædeligere for et Kvindehoved, med saa fagre Haarfletninger; aldrig er nogen saa fager föd eller baaren. Nu har jeg löst mig fra, hvad jeg lovede dig; gaa nu du frem og vær ikke bange; det skorter dig jo ikke paa Mod og Manddom“.

Da han havde hört hendes Ord, gik han derhen og bandt sin gode Hest; straks den mægtige Kvinde saa ham, flyede hun ud af Lövhytten og löb did, hvor Skoven var tykkest; men Herre Desiré, kraftig og djærv og saare rap paa Foden, fik snart grebet hende ved den höjre Haand og talte til hende med blide og behagelige Ord: „du skjönne“, sagde han, „tal med mig! hvorfor flyr du bort fra mig i saa hurtigt Löb? jeg er en Ridder, föd i dette Fylke, og jeg skal være din Elsker; jeg skal kjærligt tjene dig af al min Evne for at vinde din Elskov“. Straks böjede den belevne Mö sig for ham, takkede og sagde, at hun ikke vilde undfly ham eller negte ham, hvad han bad hende om, og tilstod ham med Godvilje og Trofasthed sin Elskov, og nu legede de sig, som det likede dem begge, og han var der meget længe sammen med hende og fór kun nödig bort. Men hun gav ham da omsider Hjemlov og sagde og

synte ham, hvorledes han skulde kunne tale med hende. „Elskede, gode Desiré“, sagde hun, „du skal nu fare til Kalatir, men jeg skal give dig mit Fingerguld, og læg nu vel Mærke til, hvad jeg siger dig, at du ikke forledes af andre Kvinders Elskov; elsk trofast og oprigtigt den, du har valgt dig; passer du ikke paa det, skal du miste Guldringen, men hvis du mister den, faar du den aldrig igjen, hvor megen Umag du end gjör dig derfor. Gjör nu vel, opgiv ikke din Færd, men skynd dig til Kalatir; ti för du begyndte at elske mig, var du lovsæl for din Kjækhed, din Ridderlighed og dine Bedrifter; ingen Ridder sömmer det at lade sin Berömmelse staa tilbage for Elskov med Kvinder“. Derpaa satte hun Ringen paa hans Finger; siden kyssede han hende og tog hende i Favn, og de skiltes ad i megen Kjærlighed.

Derpaa besteg han sin Hest og red hjem til sit Herberge; han gjorde store Udgifter til Foræringer og til at holde et pragtfuldt Bord, og havde i alt, hvad han foretog sig, först og fremst sin Berömmelse for Öje, saa at han bortgav mere i en Maaned end Kongen i et halvt Aar; han fór ofte hjem i sit Fylke for at træffe sin elskede, som han holdt ubeskriveligt af; de mödtes ofte og taltes ved. Saa gik det med deres Elskovslyst, at de fik en Sön og en Datter sammen; men han vidste ikke noget om det, fordi hun ikke nævnte det for ham. En Gang sendte Kongen Bud efter ham, at han skulde fölge med ham; hans Forretning var at udrydde nogle Misgjerningsmænd, som gjorde ham meget Mén; men da Kongen var kommen tilbage fra Rejsen, tog Desiré Hjemlov at fare til sit Fylke i

Kalatir, hvor han var föd. Om Kvelden, som han var kommen hjem, slog han sig til Ro der for Natten; men om Morgenen aarle stod han op og steg paa sin Hest for at ride ud og skjæmte sig i Hviteskogen, hvor han fandt sin elskede, ganske alene uden at have nogen Fölgemand med sig. Derpaa kom han did ned, hvor den hellige Eneboer var, som han saa godt kjendte, og nu tænkte han paa, at han vil tale med ham og aabenbare ham sine Synder i Skriftemaalet, fordi han ikke véd, om Gud vil forunde ham oftere at komme did tilbage eller ikke; derefter gik han ind i Urtegaarden, fandt Eneboeren i hans Kapel og mælte til ham: „Herre“, sagde han, „jeg vil gaa til Skrifte og tage Forlösning for mine Synder“. Eneboeren opfyldte hans Bön og böjede sig ned til ham, og Desiré gik straks til Skrifte og fortalte ham sine Synder og om sin Omgang med sin Elskerinde og hvorledes han först traf hende. Eneboeren gav ham den hellige Kristendoms Hjælp og meddelte ham gode Raad; da han havde signet og bedet for sig, gik han tilbage til sin Hest og saa paa sin Finger og sin Haand, men fandt ikke Guldringen; da blev han opfyldt af Sorg, ti han forstod, at han havde tabt den. Aldrig havde han för været saa bedrövet, men han skyndte sig dog did hen, hvor han plejede at træffe sin Elskerinde, og tænkte, at hun monne være der; han dvælede der hele Dagen og vilde tale med hende; da mælte Herre Desiré: „min skjönne elskede“, sagde han, „hvorfor kommer du ikke til mig? du har frataget mig Guldringen, jeg véd, at det er dig, som har voldet at jeg har tabt den; aldrig vil jeg finde Fred eller Tröst i denne

Verden“, klagede han. „Hvad har jeg forbrudt? jeg elsker dig, Frue, höjere end alt; sandelig gjör du ikke Ret mod mig, ingenlunde fornegtede jeg dig, da jeg gik til Skrifte hos Eneboeren. Nu beder jeg dig, at du har Miskundhed med, hvad jeg har misgjort, hvis jeg i noget har forbrudt mig mod, hvad der er Ret; du skjönne, vær ikke vred paa mig, paalæg mig hvad Bod du selv vil; hvad Eneboeren sagde mig, de Faster, han foreskrev mig, vil jeg forsömme, hvis du heller vil det, og i al min Adfærd skal jeg lyde dit Bud“.

Alt hvad han bad og bönfaldt med de blideste Ord, han kunde mæle, idet han lovede hende Lydighed og Föjelighed, og hvor ofte han end bad hende om Miskundhed, hjalp det dog ikke; ti hun vilde ikke se ham og ej tale med ham; derfor var han sorgfuld i Hu og bandede Eneboeren og hans Bolig og alle hans Prækener og den Mand, som mælte sligt, og alle dem, som besögte ham og samtalede med ham. Siden da han fandt, at det ikke nyttede at staa der, stævnede han hjem til Kalatir, fuld af Harm og Fortvivlelse formedelst den store Sorg og Uro, han bar i sit Hjærte; han svandt ind og blev meget syg; saaledes vendtes hans Glæde til Sorg, hans Gammen til Graad, hans Lyst til Mismod, hans Elskov til Smerte, hans Fryd til Ve, hans Daad til Uvirksomhed, hans Kraft til Vanmagt, han selv til Sygdoms Kval og Jammer. I den Tilstand var han tolv Maaneder, alle ansaa ham som fortabt, og han selv troede sig Döden nær; da de tolv Maaneder vare ledne, blev han syg, men da bar det saa til, at en Gang hans Skjolddragere og Tjenestemænd vare gangne bort fra ham,

medens han sov; da han længe havde sovet, vaagnede han og rejste sig op, og det syntes ham underligt og mishagede ham meget, at han var syg og ensom; medens han tænkte herpaa, kom hans elskede for at tale med ham, og han kjendte hende straks og beskuede hende længe; af den Husvalelse, han derved fik, vandt han Kraft til at rejse sig paa Albuen i Sængen. Da kaldte hun paa ham og sagde: „Desiré, nu er du meget tosset, fortabt og ödelagt; hvorfor vil du döde dig selv? det er til ingen Nytte, stræb at komme dig. Nu har jeg længe hadet dig, men det er din egen Skyld; du gik til Skrifte og aabenbarede vor Synd; nu faar du aldrig igjen Fingerguldet, som du för havde. Syntes du da, at min Elskov var en saa tung Byrde? ikke var vor Omgang nogen Dödssynd, ti aldrig har jeg været gift, og aldrig skjænkede jeg nogen Mand min Tro med Löfte om Samliv; du har heller ingen Ægtefælle og aldrig fæster du dig en Kone. Eftersom du nu sögte Skriftegang til Unytte, er du næppe nogen vís Mand, ti ikke nytter Skriftegang den, som ej vil afstaa fra sine Synder; du tænker, at jeg vil gjöre Galder og Trolddom mod dig med Udaad, men jeg er intet saadant ondt Væsen. Naar du gaar til Kirken for at bede, skal du se mig staa hos og tage viet Bröd med dig. Du har forbrudt dig svart mod mig, men jeg har elsket dig alt for höjt; nu skal jeg ofte besöge dig saaledes, at du hver Gang skal se mig og lege dig med mig. Hold nu op at sörge, aldrig faar du mere Mén af mig, saa at du behöver at söge Skriftegang og aabenbare vore Synder“.

Da svarede Ridderen hende: „min skjönne Frue“,

sagde han, „Gud takke dig! ved dette dit Besög er jeg tröstet og husvalet, aldrig har jeg nogensinde været saa glad". Derefter forsvandt hun og fór bort; paa Grund af denne Glæde svandt hans Sygdom og minkede hans Sorg og Mismod; siden, da han bedredes og var i Stand til at gaa i Kirken, saa han sin elskede staa hos ham og tage viet Bröd med ham, og staa foran Korset og signe sig; hun talte saa ofte med ham, som han lystede, og derved kom han sig og bedredes hurtigt, saa at han ikke mere fölte nogen Sygdom. Han gjorde da lige saa store Udgifter, som förend hans Elskerinde vrededes paa ham.

Kongen elskede ham med fuldkommen Kjærlighed og ubrödeligt Venskab, han opholdt sig med Kongen Nat og Dag, og da hændte det, at de fore ud sammen at vejde i Skoven for sin Fornöjelse; Buer og Pile bleve bragte dem til at skyde Dyr med. Kongen og Desiré toge begge Plads under et stort Træ og skjöde begge paa én Gang paa en Hjort, men fik hverken saaret eller dræbt den; deres Pile faldt ned tæt ved dem paa Græsvolden, saa at de begge saa det, og de syntes begge, det var Spot og Skam for dem, at Hjorten slap usaaret fra dem; de kastede derfor sine Buer fra sig og sögte efter sine Pile der, hvor de vare faldne ned, men kunde ikke finde dem. Da sagde Desiré: „visselig maa dette være Synsforblændelse, at vi ikke finde vore Pile, som nu i dette Öjeblik faldt ned lige her i vores begges Paasyn; visselig maa vi undre os over, hvad vi se og vide er saa besynderligt". Som de just talte dette, saa de en skjön velvoksen Svend,

fager af Aasyn og iført en röd Kjortel af det herligste Skarlagen. Han var saare skjön og stor af Vækst, havde gult Haar med fagre Lokker, et skjönt rödmusset Ansigt og bar begge Pilene i sin Haand. Og han, den belevneste i at belægge sine Ord vel, hilsede först Kongen og gav ham hans Pil, derpaa gav han Desiré hans og mælte med fagre og blide Ord til ham: „Herre“, sagde han, „du er min Fader; min Moder sender mig til dig for at gjöre mig bekjendt med mine Frænder og dvæle her med dig; da du i Förstningen omgikkes med min Moder i Skoven, avlede du mig, og da gav hun dig et Fingerguld, men siden mistede du det, og fölte derover stor Sorg og Smerte; nu har jeg Ringen med mig og du skal sætte den paa din Finger“. Men Desiré kjendte straks Fingerguldet, tog Svenden i Favn og kyssede hans Hoved og Hals, Mund og Kinder over hundrede Gange. Kongen og hans fornemste Hirdfolk kyssede ogsaa Svenden og toge vel og hæderligt imod ham; da sagde Desiré Kongen, hvor han var avlet, og han fulgte derpaa med Kongen og blev afholdt af enhver; men hans Fader elskede ham saa höjt og havde ham saa kjær, at han hverken kunde undvære ham Nat eller Dag.

Da han havde været hos sin Fader i to Maaneder og var bleven bekjendt med ham og med sine Frænder, stod han en Dag aarle op, klædte sig paa og gik hen for sin Fader, som han kom fra Kirken; da vilde Svenden stige paa sin Hest og mælte til sin Fader: „Herre“, sagde han, „læg Mærke til mine Ord; jeg vil tage Hjemlov af eder og fare til min Moder, ti nu kan jeg ikke længer være her“. —

„Nej“, sagde hans Fader, „for Guds Skyld, hvorfor vil du tilintetgjöre og dræbe mig? sandelig vilde jeg heller dö end se dig skilles fra mig“. — „Herre“, svarede Svenden, „jeg kan paa ingen Maade dvæle her længer“, og straks lod han Hesten löbe, men hans Fader fulgte ham og tyktes være meget sen, at han ikke kunde fölge sin Sön; ti han frygter for at miste ham. Nu red han saa fort han kunde, saa at han jævnlig lod Hesten föle Sporerne. Ofte kaldte han paa Sönnen og bad ham bie for at tale med ham, men Svenden gav ikke Agt paa hans Ord, men stævnede ret frem og kom saa ind i Skoven. Da nu Desiré havde forfulgt ham hele Dagen, tog det paa at kveldes og blive Nat; da paaskyndte Svenden sin Færd, men Desiré red saa fort, han kunde, efter ham, indtil Hesten löb imod et stort Træ og slog sit Hoved saa haardt, at den faldt ganske overende; saa steg han af den og förte den efter sig, og havde den Dag megen Möje og Besvær; nu tabte han ogsaa Svenden af Sigte og vidste ikke, hvor han stævnede hen. Men da han havde redet en Stund i Skoven saa han til höjre for sig under en Eg en stor Ild, og tænkte, at der laa en eller anden mægtig Mand i Telt, som om Morgenen vilde gaa paa Jagt, eller ogsaa den Dag havde været ude at vejde, og da han nu var overfalden af Natten, skyndte han sig til Ilden, og fandt der en ensom Dverg vel klædt med gode Töjer, som sad og stödte Peber og havde en Steg over Ilden af et stort og fedt Vildsvin; da kom Desiré til Dvergen og hilsede ham med blide og fagre Ord. Denne svarede ham ikke, men löb hen, tog Sadlen af Hesten og lagde nyslaget Græs for den;

derpaa gik han tilbage til Ridderen, gjorde straks et Leje i Stand af Græs og Bregner og bredte et prægtigt Tæppe over, hvorpaa han bad Ridderen sætte sig; men han talte ikke til ham, men gik igjen hen og gjorde sin Peber færdig. Da han vel havde kogt og beredet Maden, tog han to Vaskevandsboller af Guld og et hvidt Haandklæde og gav Ridderen Vand; straks denne saa Vaskevandsfadene, kjendte han dem igjen; det var de samme, han saa Möen bære den Gang han blev kjendt med sin elskede. Dvergen lagde da en stor Borddug for ham, og siden Saltkar og Knive, fyldte et Bæger af fint Guld med den bedste Vin og lagde Peberen i et Sölvfad og Stegene i et större Fad; Ridderen tog en Kniv, skar et godt Stykke af den ene Steg, stak paa Peberen og böd Dvergen, og denne tog imod og aad; siden aad han selv, ti han var meget sulten. Derpaa tog han Guldbægeret og gav Dvergen först at drikke, og godt var det for ham, at han gav Dvergen saa vel; han tog nemlig ingen saa god Bid, at han jo gav ham en jævngod. Da Dvergen fandt ham saa mild og venlig og beleven i Adfærd, gad han ikke længer skjule sig for ham, men maatte syne og aabenbare sig for Ridderen, for hvem han længe havde dulgt sig.

„Herre Ridder“, sagde han, „visselig kommer ikke du af Bönder eller Fattigfolk; velkommen og hædret skal du være her! Om jeg end faar Prygl for din Skyld vil jeg dog ikke længer tie eller skjule mig for dig; jeg vil sige dig, hvorledes det hænger sammen med mig, og hædre og tjene dig; jeg blev i Dag sendt dig i Möde, fordi vi vidste, at du vilde komme hid“. — „Min Ven“, svarede Ridderen ham,

„Gud takke dig, velsignede være de, som sendte dig hid og vilde hædre mig saa meget“. — „Herre“, sagde Dvergen, „jeg vil ikke længer skjule det for dig; din Elskerinde sendte mig hid“. — „Min Elskerinde“, raabte Desiré, „da er jeg i Sandhed lykkelig“. — „Det er, min Tro! sandt, som jeg siger“, svarede Dvergen; „og jeg skal gjöre mig al Umag for at skaffe dig Lejlighed til at tale med hende saa meget, du behager, hvis du vil fölge mig; jeg vil före dig til hendes Sovekammer, saa at du skal kunne se hendes Leje“. — „Gode Ven“, sagde Ridderen, „gjærne vil jeg fölge dig“. Da de havde endt sit Maaltid, fulgte Desiré Dvergen; derpaa gik de begge, indtil de kom til en Gaard, og Dvergen förte ham da til en Hal saa stor og skjön, at han aldrig havde set nogen saa gild; de gik frem og kom til et stort og prægtigt indrettet Sovehus, hvorpaa de ikke fandt nogen Dör, men kun en Glug, og det höjt oppe. Gluggen var stor og stod aaben, og de saa et stærkt Lys i Sovehuset, ti der brandt flere store Vokskjærter; der vare to vel og rigeligt redte Sænge, og i dem laa de skjönneste Kvinder; jeg tror, de sov. Da kaldte Dvergen paa Desiré, viste ham Sængen og sagde: „Herre, det er din elskede, som sover der, og hendes Söster paa den anden Side; der ser du hendes Tjenestemö, jeg véd at du kjender hende“. Denne Mö var rigt klædt. Desiré lavede sig til at komme ind og sprang med begge Ben op i Gluggen, og da han ikke fik holdt sig, faldt han ned af den og lige hen foran Sængen; men idet han faldt, larmede det meget og buldrede med et stort Drön; derved

vaagnede hans Elskerindes Söster og raabte med höj Röst: „Hjælp! Hjælp"!

Straks klædte alle Hirdfolkene i Hallen sig paa som snarest og löb til sine Vaaben; men Möen i Sovekamret, lukkede öjeblikkelig Dören op, tog Ridderen ved Haanden, ledte ham ud og mælte: „Herre", sagde hun, „nu yder jeg dig den Tjeneste, som jeg lovede dig i Skoven; hvis du blev greben i dette Sovehus, da forsikrer jeg dig, at du straks blev dræbt, og saa vilde min Frue vredes meget paa mig og aldrig siden være mig huld. Men, for din Belevenheds Skyld! sörg du for, at jeg ikke mister Fordelen af min Tjeneste; hvis det nogensinde skulde bære saa til, at du kom i Lejlighed at mindes mig, da for Guds Skyld! glem mig ikke". — „Min kjære", sagde han, „frygt ikke for, at jeg jo skal bede for dig, hvis jeg nogensinde faar Lejlighed til at kunne yde dig Hjælp". Og hun fulgte ham, indtil han kom tilbage til Dvergen, og sagde da til denne med vrede Ord: „du ondskabsfulde og usle Dverg! hvorfor vilde du svige denne herlige Mand?" Og hun slog Dvergen med sin Haand for Brystet og sagde: „fly bort med ham saa fort, du kan". Da fore de med stor Hast tilbage til Ilden, hvor de havde holdt Maaltid, og Desiré kjendte, at han var meget saaret, og hældede sig paa den ene Side; han mærkede nu, at Dvergen spottede ham og nær havde bragt ham i Ulykke. Aldrig saa snart saa han Dagen og Dagslyset, förend han lagde Sadlen paa sin Hest, gjorde den fast og steg op paa dens Ryg, og stævnede saa tilbage til sit Fylke i den Tilstand, at han var meget saaret i

Siden; dette foraarsagede ham længe megen Værk og Pine.

Da lang Tid var leden, trakterede Kongen sine Hirdfolk i sin Borg i Kalatir, det var just i Pinsedagene; Kongen indböd til dette Gjæstebud alle sine kjæreste Granner, Jarler og Lendermænd, og de kom næsten alle, som det sömmede sig, til sin Herre. I dette Gjæstebud var ogsaa Desiré, fordi Kongen elskede ham höjere end alle andre, som vare ham kjære. Efter Höjtiden, da alle Mænd vare komne fra Kirken, og Kongen skulde holde Maaltid og sad i sit Höjsæde, kom der ridende ind i Hallen en saare skjön Kvinde paa en dejlig hvid Hest, og i Fölge med hende en Jomfru paa et hvidt Muldyr; de vare rigt klædte, deres Dragt var værd mere end hundrede Mærker brændt Sölv, og de bare to Spurvehöge. Kongen og hans Hird betragtede dem nöje; ti de vare saa udmærket skjönne, at ingen havde set nogen jævnfager med dem i Vækst og al legemlig Skjönhed. Med disse Möer fulgte en Yngling, i hele Verden fandtes ikke hans Mage i Fagerhed og Dejlighed; de stansede foran Kongen, og den ældste af dem hilsede ham og sagde: „Herre Konge, giv Agt paa mine Ord; jeg er kommen for at træffe eder og bringer eder disse to skjönne Börn. Giv denne Svend Riddervaaben og sörg for et saadant Giftermaal til Möen, som det behager eder og sömmer eders höje Rang, saa I kan have Ære deraf. I Sandhed“, sagde hun, „jeg er disse Börns Moder, men Herre Desiré deres Fader; vel sömmer det eder at sörge for de skjönne Börn af en saa god Ridder og af slig en Frue som jeg

er, for eders Hæders og Værdigheds Skyld; ti jeg er kommen hid fra mit Land".

Da svarede Kongen: „min skjönne Frue, gjærne tilstaar jeg dig, hvad du beder om; jeg skal ogsaa gjöre det, Frue, efter min Evne. Stig af Hesten og kom og sid ned at spise med os og skjæmte eder". — „Det gjör jeg vist ikke", sagde hun, „förend I har gjort, hvad jeg beder eder om; lad mig nu först vie til min Elsker, og siden skal han fölge mig, ti nu vil jeg leve med ham efter Guds Lov, og saa skal han bo med mig hele sin Livstid, uden at jeg trænger til Skriftegang eller andet sligt".

Da lod Kongen frembære en fuldstændig Ridderdragt og vil slaa Svenden til Ridder; han omgjordede ham selv med Sværdet, men Kong Orref og Kong Loenes bandt Sporerne paa ham. Da han var rigt og prægtigt udrustet og gjort til Ridder, mælte Kongen, saa at alle hörte derpaa: „denne Mö vil jeg bevare til mig selv og gjöre hende til Dronning; ti aldrig monne jeg finde nogen saa fager". Men Herre Desiré sad tæt ved Kongen og lyttede og længtes efter at blive viet til sin elskede og siden leve i Ro og Sikkerhed med hende, og Kongen bortgiftede hende selv og lod hende vie efter kristen Vis i en hellig Kirke. Da Vielsen var over, tog den skjönne Frue Orlov af Kongen for at drage hjem til sit Fosterland og vilde ikke dvæle der længer, men sagde til Desiré: „stig paa din Hest og fölg med mig; ti nu er vor Sön Ridder, og han skal blive igjen her i dette Land, og vor Datter er godt gift; nu have vi gjort vore Sager godt. Vid med Sandhed", sagde hun, „at de med det förste skulle komme til os for

at se og besöge os". Da steg Desiré paa sin Hest og fulgte sin elskede, der förte ham til sit Foster-land; der levede han med hende og havde aldrig Lyst til at vende tilbage.

Men Bretonerne gjorde denne Saga til Amindelse, at ikke denne Tildragelse skulde glemmes og gaa tabt, og digtede dertil en fager Strengleg, som de kalde Desirés Strengleg og Sang.

Chetovels Sang.

I Nantes i Bretagne levede en meget yndig og vel opdragen Frue, der var saa indtagende, at enhver Ridder, som saa hende, om end blot en eneste Gang, ikke kunde undgaa at blive forelsket i hende. Hun kunde vistnok ikke elske dem alle igjen, men hun vilde heller ikke gjöre dem fortvivlede ved aldeles at stöde dem tilbage. Fire Riddere i Bretagne, skjönne, rige, tapre og af Landets bedste Familier, erklærede hende sin Kjærlighed og stræbte af yderste Evne ved sine Bedrifter at tildrage sig hendes Opmærksomhed og at overgaa hinanden. Fruen, som saa deres Anstrængelser, deres Hengivenhed og deres Mod, vilde gjærne gjöre et Valg, men vovede det ikke, da hun ej kunde blive enig med sig selv om, hvem hun skulde foretrække. Ved at erklære én af dem for sin Elsker, tabte hun de tre; hun holdt derfor gode Miner med dem alle, modtog deres Artigheder og deres Sendebud, og gjengjældte dem med lignende, uden dog at binde sig til nogen af dem. Hun lod hver af dem være i den Tro, at han var den udvalgte; alle bare de Tegn paa hendes Kjærlighed, den ene en Ring, den anden et Ærme, den tredje en Fane, den fjerde et Akselskjærf; alle havde de til Strids-

raab den smukke Frues Navn. Ved Paaskefesten fandt en stor Dystridning Sted paa en Slette udenfor Nantes, ved hvilken de fire Elskere optraadte. Der indfandt sig Riddere fra flere Lande, franske, normanniske, flamske, brabantske, fra Boulogne, fra Anjou og flere Steder; Indbyggerne fra Omegnen af Nantes havde ogsaa i store Skarer begivet sig derhen. Ved denne Dystridning kjæmpede man med Heftighed; de fire Riddere[1] hærklædte sig som snarest og rede ud af Borgen; men deres Riddere begave sig efter dem. Nu monne de faa en haard Leg; ti de, som vare udenfor Borgen kjendte deres Faner og Rustninger, og imod disse fire rede fire andre Riddere, to Flamlændere og to Hennegauere; disse lode straks sine Faner synke og stævnede imod dem. Men de fire Elskere vare ingenlunde tilsinds at vige, men da de saa, at man red imod dem, fældte de sine Lanser, og hver valgte sin Modstander, alle lystne efter at komme i Kast med dem; da mödtes de med haarde Hug, saa at deres fire Modstandere faldt alle sammen, og ingen af dem rejste sig mere.

Den mægtige og skjönne Frue var stegen op i et Taarn, hvorfra hun godt kunde kjende sine Mænd og se deres Adfærd, og hun saa, at hendes fire Elskere sejrede over de fire andre Kjæmpere, som rede imod dem, og da viste de sig drabelige og de kjækkeste blandt alle. Men da det lakkede mod Kvelden, böde de sig for meget frem og rede alene fra sine Folk, saa langt, at deres Hirdfolk ikke vidste, hvad der var blevet af dem; derfor maatte de dyrt betale

---

[1]) Her begynder den oldnorske Tekst.

sin Dumstristighed, ti de tre bleve dræbte og den fjerde fik Ulivssaar igjennem Laaret, og ligeledes blev han saaret midt paa Legemet og gjennemboret, saa at Vaabenet kom ud igjennem hans Ryg. Men de, som havde saaret dem, lagde deres Skjolde paa Volden ved Siden af dem; alle harmedes over deres Fald og Död, ti de, som saarede dem, vidste ikke, hvad for Folk de vare, og havde ingenlunde dræbt dem med Vidende og Vilje. Der befandt sig over to hundrede Mænd; paa Grund af den Sorg og Harm, som de alle fölte over slige Hövdinges Fald, der vare saa gjæve og raske og vennesæle, at hver Mand holdt af dem og hædrede dem med alskens Tjeneste, toge de straks sine Hjælme af Hovedet og sönderreve sit Haar; siden lode de deres Lig bære ind i Staden.

Da den fornemme Frue havde spurgt denne Tildragelse, faldt hun straks som död til Jorden; da hun kom til sig selv igjen, klagede hun over hver af dem især. „Jeg elendige!“ sagde hun, „hvad skal jeg nu gjöre? aldrig faar jeg Tröst i dette Liv; jeg elskede disse fire Riddere og vilde gjærne have hvem som helst af dem til Ægtemand; de havde alle Overflod af gode Egenskaber, og disse fortræffelige Mænd elskede mig over alt i Verden. Nu véd jeg ikke, hvem jeg bör sörge mest over; derfor vil jeg nu ikke længer skjule eller dölge mit Sindelag, nu da jeg ser de tre af mine Elskere döde, men den fjerde dödelig saaret; dem, som i Dag bleve begravne, viste Gud en stor og mild Miskundhed“. Da sendte hin mægtige Frue Bud efter de dueligste Læger, hun vidste, og overgav Ridderen til deres Pleje, og da laa han i hendes Sovekammer, alt indtil Lægen havde hel-

bredet ham. En Dag, efter at Ridderen var helbredet, talte Fruen meget med ham og var meget adspredt; men Ridderen betragtede hende og saa, at hun var adspredt; da sagde han til hende: „min Frue, hvad grunder du paa med saa megen Opmærksomhed? sig mig det“. — „Elskede“, sagde hun, „jeg tænker med Graad paa din Kjærlighed og dine Kammeraters Fald, og jeg vil lade gjöre en Strengleg om eder fire Kampfæller, som jeg elskede, og den skal hede *den firfoldige Sorg*“. Straks Ridderen havde hört dette, svarede han fluks: „lad gjöre, Frue, en ny Strengleg, som skal kaldes *den sorgfulde;* ti den, som jeg elsker over alt i Verden, ser jeg ofte komme til mig, og hun taler med mig tidlig og silde, men jeg kan ingen Tröst faa af hende; derfor skal Strenglegen hede den sorgfulde og elendige“. — „Jeg ser, min Tro, gjærne“, svarede hun, „at denne Strengleg kaldes saa“.

Denne Saga var det Ophav og Emne, hvoraf Strenglegen blev gjort og kaldt *Chetovel* paa vælsk, *den elendige* paa norsk. Om denne læste jeg ikke mere, og jeg vil paa ingen Maade lægge noget til eller fortælle eder en ny Lögn.

Douns Sang.

Denne Strengleg, som heder Doun, kunne næsten alle de, som have lært Strenglege; men jeg vil fortælle eder, af hvilken Tildragelse den har faat dette Navn.

Efter som jeg har sandspurgt efter ret Erindring, boede der i gamle Dage en saare skjön og beleven Mö nord i Skotland i en By, som heder Edinburg; i Fædrenearv havde hun faat hele det Land, hun boede i, der var ingen anden Hövding derover. Denne omtalte Mö var hovmodig af sit Riges Storhed og slog Vrag paa alle, som boede i hendes Land, saa at der var ingen saa mægtig og gjæv, at hun vilde have ham til Mand og elske ham, ja hun vilde ikke engang höre tale derom. Hun sagde at hun ingen vilde have til Mand, uden den, som af Kjærlighed til hende gjorde saa meget, at han paa én Dag red fra Southampton, som ligger i det sydlige England, helt til Edinburg i Skotland, hvor hun sad; ham lovede hun at ville have, og han, sagde hun, skulde faa hende. Da nu dette var blevet bekjendt, og de, som boede i det Rige, spurgte det, da er det sandet, at mange forsögte at udföre denne Dagsrejse; nogle tilendebragte den, men naar de kom til Borgen, gik

Möen dem i Möde, hædrede dem med en prægtig Modtagelse og lod rede en herlig Sæng til dem for at svige og dræbe dem under dyrebare Tæpper og kostbare Klæder; men de, som vare udmattede og lagde sig mödige ned, sovnede og laa döde. Denne Tidende om den hovmodige Mö blev vidt bekjendt og spurgtes over alt Bretland, som ligger i Kongen af Frankrigs Land söndenfor Englands Sö. En gjæv og drabelig Ridder i Bretland ved Navn Doun spurgte det; han fortröstede sig til sin gode Stridshingst, og vil derfor friste, om han ikke kan udföre denne Dagsrejse.

Derpaa fór han skyndsomt over Englands Sö og landede i Southampton; derfra skikkede han sin Sendemand til Möen og sagde hende, hvor han havde landet og bad hende sende sin fortrolige til ham; straks hun saa hans Sendemand og hörte hans Ordsending, skikkede hun gjærne sine Mænd til ham. Nu var det en Lördag meget aarle, at Doun begyndte sit Ridt, og saa hurtigt red han hele Dagen, at han havde fuldbragt Rejsen inden Kvelden, og da han kom til Edinburg, blev han prægtigt modtagen med megen Hæder og Ære.

Siden da han havde talt med Möen, hvad det sömmede sig, förte hun ham til et vel indrettet Hus for at hvile sig, saa snart det behagede ham; men Ridderen böd hendes Mænd at bringe ham tör Ved og bære den op i Sovekamret, og de gjorde, som han sagde. Derpaa lukkede han Dören, lagde sig ved Ilden og bagede sig, saa at han den Nat slet ikke sov og ikke lagde sig i den Sæng, som var gjort i Stand til ham. De, som ere meget trætte,

önske gjærne at ligge mageligt, men om Morgenen har det vendt sig til ubodelig Skade for dem, ti jo haardere en træt Mand ligger, desto snarere faar han Kraft og Styrke igjen. Om Morgenen ved Primatid[1] stod han op og klædte sig paa, og gik saa ud for at tale med Möen og kræve sin forud betingede Lön; da svarede Möen: „min kjære“, sagde hun, „det kan endnu ikke være saa, ti först maa du ride saa langt, som min Svane flyver; da skal du faa mig uden Indvending og uden Opsættelse“. Ridderen bad om Frist, indtil hans Hest Balard var udhvilt og han selv utræt, og hun gav ham Frist til den fjerde Dag. Da begyndte Doun sin Færd, Balard löb, men Svanen flöj, og et Under er det, at den ikke sprænger ham. Om Kvelden kom de til en mægtig Borg; Doun hvilte der saa længe, det lystede ham, og da han vendte tilbage til Edinburg for at kræve, hvad der tilkom ham, kunde Möen ikke længer negte ham sig, men stævnede da til sig alle Hövdinge og de forstandigste Mænd, som vare i hendes Rige, og efter deres Raad giftede hun sig med Doun og gjorde ham til Herre over alt sit Rige med stor Hæder og megen Glæde.

Doun holder et glimrende Gjæstebud i tre Dage efter sit Bryllup, og der vankede en stor Overflödighed af alskens god Drik; men den fjerde Dag meget aarle stod han op, klædte sig paa, lod sin Hest före frem og tog Afsked med sin Hustru, ti nu vil han fare hjem til sit Fosterland. Da græd hans Ægtemage og bar sig ilde og sörgede meget over,

---

[1]) ɔ: Kl. 6 om Morgenen, den Tid, da efter kirkelig Beregning Dagen begyndte, og man holdt den förste Gudstjeneste.

at hendes Husbonde vil skilles ved hende. „Frue“, sagde Doun, „jeg farer nu ifra dig og véd ikke, om vi oftere træffe sammen eller ej; du har undfanget ved mig, og hvis det er, som jeg tror, vil du föde en Sön; dette mit Fingerguld skal du gjemme til ham og give ham det, naar han bliver en voksen Mand“. Hun tog imod Ringen, men han fór med saa forrettet Sag bort og dvælte ikke længer der. Det viste sig snart, at Fruen var svanger; men da hun födte en Sön, glædede alle hendes Venner sig; hun fostrede ham saa længe, indtil han godt kunde ride og fare paa Fuglevejde og Dyrejagt; da gav hun ham Ringen og böd ham passe nöje paa den. Siden udrustede hun sin Sön rigeligt og sendte ham til Franskmændenes Konge, vel oplært i alle gode Sæder og hirdmæssig Belevenhed. Han opholdt sig saa længe hos Kongen af Frankrig, indtil denne gjorde ham til Ridder, og derefter deltog han overalt i Dystridninger, og viste sig saa drabelig, at ingen stod sig mod ham i Vaaben, saa at han for sin Kjækhed blev lovsæl og berömt fremfor alle sine Kammerater og Standsfæller, og i hans Fölge var en stor Skare Riddere. Siden fór han med sine Fæller ud i Bretland til det Sted, som heder den hellige Mikals Fjæld, for at holde Dystridning, ti han vil gjöre sig bekjendt med Bretonerne. Da der nu var samlet store Skarer paa begge Sider, stod hans Fader i den Flok, som var imod ham; han havde længe attraaet at maale sine Vaaben med den unge Ridder. Da han kom i Fylkingen imod ham, fældte han sin Lanse og stævnede imod ham, og da mödtes de med haarde Hug, Sönnen fældte sin Fader af Hesten, men ingen af dem

vidste om den anden, ti Doun kjendte ham ikke, og Svenden gav ham et stort Saar i Armen. Da man holdt inde med Dystridningen, sendte Doun Bud efter Svenden, at han skulde komme og tale med ham, og denne ilede straks til ham. Doun mælte da: „min Ven", sagde han, „hvad for en Mand er du, som kunde fælde mig af Hesten?" — „Herre", svarede han, „jeg véd ikke, hvorledes det gik til; de maa vide det, som vare næst ved". — „Min Ven", sagde Doun, „rid hid til mig og lad mig se dine Hænder". Men Svenden var beleven, drog straks Hanskerne af og viste ham baade sine Hænder og Arme; da Doun saa Svendens Hænder, kjendte han sin Guldring paa hans Finger. „Min Svend", sagde han, „da vi i Dag mödtes i Dystridningen, mærkede jeg snart, at du var min Ætmand; du er saare drabelig og haard i Vaaben, kom og kys mig; du er min Sön, jeg er visselig din Fader. En saare stolt Kvinde er din Moder, med megen Anstrængelse vandt jeg hende; men da jeg havde ægtet hende, fór jeg snart ifra hende, og besögte hende aldrig siden. Den Ring, du bærer paa din Haand, gav jeg hende, og jeg véd, at hun har givet dig den, da hun sendte dig til Frankrig". — „Herre", svarede han, „sandt er det, som I siger". Derpaa kyssede og omfavnede de hverandre, og fore siden med sine Heste over Englands Sö; Svenden förte da Faderen til sin Moder som længe havde længets efter hans Hjemkomst; hun tog imod ham med stor Glæde som sin Ægtefælle og Herre; siden levede de i Fred og Glæde mange Vintre samdrægtigt og sömmeligt.

Nu om Ridderen og hans Hest, som var ham saare kjær, gjorde Bretonerne en Strengleg, som heder Doun.

———

To elskendes Sang.

Fordum i Normandie hændte en Tildragelse, som siden blev vide bekjendt, med to unge Mennesker, som elskede hverandre saa höjt, at de omsider endte sit Liv af Elskovs Iver; om disse to unge Folk gjorde Bretonerne en Strengleg, som de kalde *to elskendes Sang.*

Dette tildrog sig i Neustrien, som nu heder Normandie; der er et forunderligt höjt Fjæld, og oppe paa Fjældet hvile disse to unge Folk. Paa den anden Side af Fjældet ganske nær ved det lod en Konge, der herskede over Pistrernes Folk, opföre en stor Borg med megen Omhu, og kaldte den Pistre, hvilket Navn den siden har beholdt; men Bygden med alle de derværende Huse er bekjendt under Navn af Pistra-Dal.

Kongen, som boede der, havde en Datter, en fager og beleven Mö, men ingen andre Börn; derfor hædrede og elskede han hende over alt i Verden. Mægtige Mænd bejlede til hende og vilde gjærne faa hende, men hendes Fader vilde paa ingen Maade gifte hende bort, fordi han aldrig kunde afse hende; ti hun var om ham baade Nat og Dag for at tröste og opmuntre ham, siden han havde mistet sin Dron-

ning. Men mange lode ilde om, at han havde hende saa kjær, og alle dadlede og lastede ham derfor; da han hörte, at man omordede og paatalte det, blev han vred og optog det meget ilde, og blev hugsyg og sorgfuld derover; han begyndte at overveje, hvorledes han skulde komme ud af det, saa at ingen skulde bede om hans Datter; da lod han bekjendtgjöre, at saa har Kongen sagt: hvis Frieren kan bære hans Datter i sin Favn op paa Fjældets Top uden at hvile, da skal han faa hende.

Da nu denne Tidende blev spurgt over hele Landet, forsögte mange at bære hende op, men ingen fik fuldbragt det; der var nogle, som fik baaret hende til midt paa Fjældet, men ingen længere, saa maatte de holde op med saa forrettet Sag. Meget længe stod det nu paa den Fod med Kongedatteren, at ingen vilde bejle til hende, fordi ingen kunde opfylde det foreskrevne Vilkaar. I dette Kongerige var der en ung Mand, Sön af en herlig Ridder, skjön og fortræffelig i alle Henseender. Han gjorde sig Umag for at faa Kongens Datter; han opholdt sig ofte lang Tid i Hirden og elskede Kongedatteren meget, og ofte talte han med hende, at hun skulde skjænke ham sin Kjærlighed, fordi han var en rask Mand og saare beleven, og Kongen roste ham meget og havde ham særdeles kjær. De taltes ofte ved og elskede hverandre trofast, men skjulte det saa godt og saa listeligt, at ingen mærkede deres Elskov; dog sörgede de meget over, at de ikke kunde træffes og komme sammen. Svenden overvejede, at det var bedre for ham at bie med Taalmodighed, end at skynde paa med taabelig Overilelse og, idet hans Haab glippede,

forfejle sin Hensigt og sin Forventning. Han var meget forelsket i hende, og hun i ham. Derpaa bar det saa til, at Svenden kom til sin elskede, han som var saa skjön og fortræffelig, og klagede for hende over sin Elskovskval, og sagde, at hun ikke længer skulde plage ham i Elskovs Lænker, men bad hende fölge med ham bort; ti han kunde ikke længer udholde denne Kval. Men hvis han friede til hende og hendes Fader fik deres Forstaaelse at vide, da vidste han, at Kongen elskede hende saa höjt, at han ikke vilde give ham hende til Ægte, med mindre han kunde bære hende i sin Favn op paa Fjældets Top. Da svarede Möen: „elskede“, sagde hun, „jeg véd med Vished, at du ikke kan bære mig, ti du er ikke saa stærk eller kraftig; men hvis jeg fölger dig bort, vil min Fader bestandig leve i Sorg og Smerte, vred og bedrövet. Men Gud véd, at jeg elsker ham saa höjt og har ham saa kjær, at jeg aldrig vil gjöre ham Sorg; du maa have et andet Raad, ti dette behager mig visselig ikke. Men jeg har en mægtig Frændkone med store Ejendomme i Salernaborg; hun har boet der mere end femti Vintre og er fuldkommen i al Slags Lægekunst, da hun længe har syslet med den Videnskab; hun forstaar sig paa alle Urter og Rödder. Hvis du nu vil fare til hende og bringe hende et Brev fra mig og forklare hende, hvorledes alt hænger sammen, da vil hun sörge for Resten og give dig saadanne Lægedomsurter og saadan Drik, som ville give dig megen Kraft og Styrke. Naar du saa kommer hjem igjen i dette Fylke, saa skal du fri til mig hos min Fader; han vil sige, du er barn-

agtig, og forelægge dig Vilkaaret, men gaa du gjærne ind derpaa, ti anderledes kan det ikke være.

Da Svenden havde hört hendes Tale og Raad, tröstedes han meget og takkede hende; derpaa tog han Farvel med sin elskede, fór til sit Fylke og gjorde sig hurtig rede til at drage til Salernaborg; der hvilede han, talte med sin elskedes Frændkone og gav hende Brevet, som hun sendte hende. Da hun havde gjennemlæst Brevet, sagde hun, at Svenden skulde dvæle hos hende, indtil hun havde prövet hele hans Opförsel; derpaa styrkede hun ham med Lægemidler og gav ham en saadan Drik, at han aldrig kan blive udmattet eller mödig, naar han smager paa den, ti da faar han straks fuldkommen Styrke, overflödig Magt og stor Kraft. Da han havde udfört dette, drog han hjem til sit Fosterland og forvarede Drikken i et lidet Kar, som han havde med sig. Nu er Svenden tilfreds og glad. Da han var hjemkommen, dvælte han först en liden Stund i sit Fylke, fór saa til Kongen for at bede om hans Datter. Kongen negtede ham ikke sin Datter, men sagde dog, at det var en stor Dumhed og Taabelighed af Svenden. En Dag lod han da stævne til sig sine Venner for sin Datters og Svendens Skyld, som vilde forsöge at bære hende op paa Fjældet; der samledes da meget Folk for at se paa den Ting. Da den fastsatte Dag kom, var Svenden paa Stedet först af alle og glemte ikke sin Drik; paa Engen ved Seineborg samledes en stor Folkemængde. Kongen lod sin Datter komme did, hun havde ingen andre Klæder paa sig end en Særk. Svenden tog hende i sin Favn og gav hende Drikken, ti han vidste, at hun ikke vilde svige ham; men dette

hjalp ham ikke, fordi han ikke kunde holde Maade. Han löb med hende saa hurtigt, han kunde, og da han var kommen midt paa Fjældet, glemte han sin Drik paa Grund af den Glæde, Möen indgav ham. Da hun mærkede, at han blev træt, sagde hun: „min elskede, nyd nu din Drik, ti jeg mærker, du bliver træt; drik og forny din Kraft“. Da svarede han: „jeg har overflödig Styrke, min elskede, ikke udmattes Hjærtet, og derfor vil jeg paa ingen Maade hvile“. Da han havde tilbagelagt de to Tredjedele af Fjældet, var han nær ved at falde i Afmagt; Möen bad ham da med mange Bönner: „min Elsker“, sagde hun, „nyd din Styrkedrik!“ Men han vilde ikke höre eller lytte til hendes Ord, fór raskt afsted med hende og naaede op paa Fjældet med stor Anstrængelse. Der faldt han ned og stod aldrig mere op, hans Hjærte brast og der laa han saaledes sprængt.

Da Möen saa sin Elsker saaledes, tænkte hun, at han laa i Afmagt, lagde sig paa Knæ ved ham og vilde give ham Drikken at nyde; men han kunde ikke tale, men döde paa den Maade, som nu er sagt. Hun jamrede da over hans Död med höje Raab og kastede straks fra sig det Kar, som Drikken var i, saa at den spildtes og rendte ud vidt over Fjældet til Gavn for hele Landet; ti der fandtes siden kraftige Urter, hvorved mange Folk fik Lægedom. Nu er det at fortælle om Möen, som var saa skjön og forstandig og hövisk, at hun sank om og döde af Sorg ved sin Elskers Side; men da de, som væntede paa dem, saa, at de ikke kom ned, gik de op efter dem og fandt dem begge döde. Da faldt Kongen ned og laa længe besvimet, og tæredes af en

saa heftig Sorg, at der næsten ikke var Liv i ham; alt Folket, som der var samlet, fölte ogsaa megen Sorg over deres Död. Tre Dage holdt man deres Lig over Jorden, da lagde man dem begge sammen i en Marmorkiste; alle raadede til, at de skulde begraves der oppe paa Fjældet, og saa blev gjort; da droge alle bort. Af denne Begivenhed med de unge Folk blev Fjældet siden kaldt de to elskendes.

Men Bretonerne gjorde om denne Tildragelse den Strengleg, som de kalde *to elskendes Sang.*

Guruns Sang.

Indbyggerne af Staden Susvesun kjende denne Strengleg, som heder Gurun, hvorom og paa hvilken Maade den er bleven gjort.

Gurun stammede fra Bretland, var selv en herlig Mand og store Folks Sön; hans Fader var en mægtig Konge, saare forstandig og beleven; hans Moder var ogsaa af store Folk, Skottekongen var hendes Broder. Da nu Gurun var en fuldkommen Mand i Kraft og Forstand, sendte de ham til hans Morbroder, Kongen af Skotland; denne tog vel imod ham, hædrede ham fremfor alle andre og havde ham meget kjær; saa snart han kunde bære Riddervaaben, gjorde han ham til Ridder og efter sine Raadgiveres Raad tillige til Jarl over hele Vallis. Gurun var en saare skjön og velskabt Mand og elskede en Mö, som var Dronningens Sösterdatter, i et helt Aar uden at kundgjöre hende det eller fri til hende; ti han var bange for, hun skulde sige ham nej, og betænkte, at det var bedre at have Taalmodighed end styrte ubesindigen mod det uvisse Haab og saaledes gaa Glip af sit Maal. En Dag bar det saa til, at Gurun fór ud i Skoven for at skjæmte sig og vejde Dyr; han

havde med sig en Harpeslager, som var Mester for alle Harpeslagere i hele Landet, og da Gurun vidste, at han kjendte hver Mö i hele Riget, udspurgte han ham nöjagtigt, hvem der var de skjönneste i Adfærd og Belevenhed og hvem man helst skulde elske. Harpeslageren nævnte alle, dog lovede han fremfor alle andre den, som Gurun elskede; da denne hörte ham prise den, han syntes bedst om, tog han ham om Halsen og sagde: „min Ven, jeg vil gjöre alt, hvad du har Lyst til; ti du véd, at du kan gavne mig meget og gjöre meget til at raade mig godt og yde mig stor Hjælp angaaende den Mö, som du saa meget har lovet og priset for mig; jeg har længe elsket hende, men jeg har endnu ikke talt til hende derom“.

Da svarede Harpeslageren: „underligt tykkes det mig“, sagde han, „at du ikke nöje undersöger sligt; men hvis du saa synes, skal jeg tale med hende og bringe dig hendes Svar“. Da sagde Ridderen: „ja, det vil jeg gjærne og det beder jeg dig gjöre“. Da de nu vare komne ud af Skoven og havde spist paa Borgen, glemte Harpeslageren ikke sit Ærende, men gik straks til Dronningens Loftsal, satte sig blandt hendes Möer og Frændkoner, og gjorde dem Skjæmt og Gammen, Leg og Spil; derefter talte han til Guruns elskede, bragte hende hans Hilsen og sagde, at han elskede hende meget, og vilde nu straks have Svar af hende, idet han ytrede, at hun hverken kunde faa nogen skjönnere eller bedre Mand at elske, end ham. Möen takkede ham belevent for hans Ordsending, men sagde, at hun havde en Dverg, som hendes Fader havde fostret og sendt med hende did; hvis

saa skulde træffe, at hun vilde elske nogen Mand, havde hendes Fader budt, at hun skulde fölge Dvergens Raad, og derfor, sagde hun, skulde han faa hendes Svar, naar hun havde hört, hvad Dvergen mente derom. Da gik Harpeslageren ud af Loftsalen, begav sig til Gurun og sagde ham hendes Svar, at hvis Dvergen syntes om det, vilde hun gjærne elske ham, men hun maatte fölge hans Raad. „Kan du nu vinde Dvergen ved rige Gaver og tale saa fagre Ord for ham, at han vil samtykke, gjöre dig til Vilje og tale din Sag, saa kan du vel faa dit Önske opfyldt“. Da kaldte Gurun en Svend til sig og sendte ham skyndsomt efter Dvergen; denne steg straks paa sin Hest og red til hans Herberge. Da Jarlen saa ham, sprang han op og gik ham i Möde, stedte ham til Sæde og modtog ham venligt; han lod give ham af sit Gods et godt Bordkar af brændt Sölv til at betjene ham med og et kostbart Silketöj til Klæder.

Straks Dvergen saa hans Gaver, forstod han, at det var for den skjönne Mös Skyld, som han raadede og tog Vare paa, og svarede, at han ingen Gaver vilde modtage af ham, han trængte hverken til Guld eller Sölv. Derpaa fór han tilbage til Möen og sagde, at Herre Gurun elskede hende, og om de Gaver, han havde budt ham. Da aabenbarede Möen ham, at han bejlede meget til hende og havde sendt hende Bud, at hun maatte skjænke ham sin Kjærlighed. „Men jeg har udsat min Beslutning, til jeg havde raadspurgt dig; sig nu du mig, hvad du synes om dette og hvad jeg bör svare ham“. — „Frue“, sagde Dvergen, „efter mit Skjön vil jeg gjærne sige dig, hvad der tykkes mig bedst. Gurun er en god Mand, men han vil

svært gjærne sidde hjemme, han er overordentlig mild i Gaver, men vil ikke fare til Dystridning; hvis han i sine Foretagender vilde være en Ridder, skulde han blive berömt for sin Ridderlighed; bedre er en rask Væbner end en Kryster af en Ridder; dog vil jeg ikke sige dette med Hentydning til ham". Da lo Möen og svarede: „underligt tykkes mig dit Svar", sagde hun, „det sömmer sig ikke, at du dadler ham, eller vil du, at han skal dræbe sig for min Skyld?" — „Nu skjönner jeg, min Tro! tydelig", sagde Dvergen, „at du elsker ham og fölger Harpeslagerens Raad og Tilskyndelse; det er Rufferes Skik, at der, hvor de vænte Gaver og Fordele, blande de sig gjærne i slige Sysler". Förend de havde endt sin Samtale, kom Harpeslageren for at vide Möens Svar paa, hvad han för havde talt til hende om; han havde hört alt, hvad Dvergen sagde, og mælte derfor vred til ham: „elendige!" raabte han, „slet intet duer du til, du er ondskabsfuld og slet og usle Bönders jammerlige Afkom; du fortjente, at jeg med min Fod skulde sparke dig saa haardt for Brystet, at du laa död deraf, du som bagtaler en saa fortræffelig Hövding, og saa skulde jeg visselig gjöre, hvis det ikke var for denne Jomfrus Skyld". Da blev Dvergen sort af Harme og og svarede Harpeslageren, at han löj. „Ikke er jeg en ond Mand, jeg er skabt i Guds Billede, og Naturen har givet mig Forstand og Skjönsomhed, Belevenhed og god Kundskab; men du har en jammerlig Syssel og viser en ussel Opförsel". Da sagde Möen, at de skulde holde op med sin Trætte; Harpeslageren spurgte hende da om hendes Vilje, og hun svarede ham, at hun vilde fölge hans Raad og gjöre, som ham synes.

„Men det beder jeg dig om“, sagde hun, „at du opgiver din Vrede mod min Dverg“. Og han opfyldte straks med Godvilje hendes Bön, tog Dvergen ved Haanden og gik med ham til Guruns Herberge, og nu ere de gode Venner. Derpaa förte de Gurun afsides og sagde ham Timen, naar han skulde træffe hende, og Dvergen önskede nu, at de skulde komme sammen saa snart som muligt. Gurun stod meget aarle op og iförte sig prægtige Klæder; Dronningen gik da i Kirke, men Dvergen ledte Ridderen op i hendes Loftsal, hvor Möen var. Han havde overtænkt, hvad han vilde sige til hende, og bad da om hendes Elskov med hövelige og vel belagte Ord; da Möen havde hört hans Tale, tilstod hun ham straks sin Kjærlighed og at hun vil have ham til Elsker, men han skulde se til at gjöre saa meget for hendes Skyld, som det sömmer ham at gjöre for sin Elskerinde. Det lovede han hende gjærne og takkede hende. Nu har Gurun Lov til at kysse og omfavne hende, og han var længe sammen med hende under beleven Skjæmt og söde Kysse. Dvergen lagde nöje Mærke til deres Adfærd, lo meget over deres Leg og sagde ved sig selv: „denne Ridder kan godt kysse; bedre vilde det være, om han lige saa godt kunde ride og haandtere Riddervaaben“.

Derpaa för Gurun til sit Herberge, Dvergen fulgte ham og var ham meget kjær. Paa den Tid, dette skede, samledes der en stor Hær nordenfra Meref mod Kongen; da stævnede denne til sig alle sine Venner og alt sit Folk. Fienderne nærmede sig meget hans Rige, gjorde ham ofte Skade, dræbte hans Mænd og toge deres Koner fangne; han mödte dem

ofte i Skovene. En Dag, som de traf dem, gjorde Gurun, Kongens Söstersön, först Anraab mod dem, men hine vare paa sin Post og vel rustede. Da de stödte sammen, sögte Kongens Mænd djærvt ind paa dem, men bleve ogsaa drabeligt modtagne, saa at der faldt mange paa begge Sider. Gurun red en herlig, röd Hest og bar paa sin Lanse et skjönt Silkeærme, som han havde faat af sin Elskerinde, da hun gjorde ham til sin Elsker; han sporede sin Hest frem og stævnede imod en vælsk Ridder, der var Kongen af Irlands Sön; da denne saa ham komme, fældte han sin Lanse og stævnede ham i Möde. De mödtes med haarde Hug, men Gurun var en stærk og kraftig Mand og kastede straks sin Modstander af Hesten, saa at alle dennes Fæller saa paa det; men en af dem ved Navn Malkus fra Gotland blev meget forbitret, da han saa sin Kampfælle ligge med Benene i Vejret, og bar hans Fald med megen Harm. Han fældte sit Mærke, fór imod Gurun med en stor Lanse og gav ham et vældigt Stöd; dog fik han ikke fældt ham, men stak ham med Spydet, saa at han saarede ham. Men i det samme skjöd en af Kongens Bueskyttere paa Malkus og traf ham under Skulderbladet, saa at Odden stod fast i hans Kjöd op over Falen[1]. Da Gurun mærkede, at han var saaret, drejede han Hesten, hug Hovedet af sin Modstander med sit dragne Sværd og vendte saa tilbage til sine Folk.

---

[1]) Fal var den indhulede Del af en Pile- eller Spyd-Odd, hvori Skaftet, der var af Træ, befæstedes. „Op over Falen" ɔ: saaledes at hele Odden og noget af Skaftet var trængt ind.

Da det blev Kongen sagt, at hans Frænde var saaret, gjorde det ham meget ondt, han var saare ilde tilfreds dermed og meget forbitret paa sine Uvenner; derfor lod hán sine Folk vende sig mod dem og dræbte over tre hundrede, end flere bleve fangne; da begyndte de at flygte saa fort, de kunde; men Kongen vilde ikke forfölge dem videre op i Landet, fordi han var bange for, at de i Skoven havde mere Mandskab i Baghold; derfor böd han sine Mænd at vende om. Derpaa red han hen for at se til sin Frænde og gav ham en god Læge, som snart helbredede ham. Da Möen, som elskede ham saa höjt, spurgte og fik at vide, hvorledes det var gaat ham, frygtede hun for aldrig mere at faa ham at se; hun var derover saa bedrövet, at hun var nær ved at briste af Sorg. Saa kaldte hun paa Dvergen og sagde: „gaa hurtigt til min Elsker og spörg ham, om han kan vænte at beholde Livet, og bed ham sende mig Bud, hvis han kan blive helbredet; men hvis der intet Haab er derom, da vil jeg ikke overleve ham“. — „Frue“, svarede han, „tal ikke saa; ikke bör du være saa sorgfuld; hvis denne dör, kan du jo snart faa en ny Elsker, ti ingen Kvinde bliver uden Elsker, med mindre hun er overmaade gammel“. — „Visselig er du“, sagde hun, „slem og ond, og et slet Gemyt har du; ikke har jeg saadant et Sindelag, som man kalder Vægelsind, og ikke vil jeg have det“. Da hun havde sagt dette, gik Dvergen til Guruns Herberge; straks denne saa ham, kaldte han ham til sig og spurgte ham om sin elskede. Han fortalte da, at hun Nætter og Dage var meget sorgfuld for hans Skyld. Da Gurun hörte dette, gjorde det ham meget ondt;

han kaldte da Harpeslageren til sig og sendte ham til hende med Forsikring om, at han snart vilde blive fuldkommen helbredet; da denne kom tilbage, fortalte han Ridderen, hvor meget Pigen elskede ham. I den Glæde, han nu fölte over Möens Elskov, sagde han til Harpeslageren, at han skulde sætte en ny Melodi, den fagreste han kunde opfinde, om sin bedste Ven Gurun og hans Kjærligheds Begyndelse og Fremgang. Denne gjorde straks, som Ridderen bad ham, og digtede den fagreste Strengleg om hele den Tildragelse lige til Enden. Denne Strengleg udmærker sig ved den skjönneste Melodi og heder Gurun. Saa snart Gurun var helbredet og læget for sine Saar, bortförte han hemmeligt Möen fra Dronningens Loftsal efter Harpeslagerens Raad, af hvem han var en stor Ven, og tog med sig baade ham og Dvergen; de droge alle sammen til Kornbretaland, hvor Kongen tog vel imod dem. Siden viste Gurun sig som den bedste Ridder, haard i Vaaben, kraftig, stærk og rask, saa at der paa den Tid ikke fandtes hans Mage.

Mange fortælle denne Saga paa en anden Maade, men jeg har aldrig læst andet, end hvad jeg nu har sagt eder.

Miluns Sang.

De, som ville fortælle Sagaer, bör begynde dem paa forskjellig Maade; jeg vil nu i faa Ord fortælle eder Miluns Saga, og hvorfor denne Strengleg blev gjort og kaldt Milun.

Milun var föd i Vallis, en herlig og storættet Mand; i samme Fylke boede en mægtig Lendermand, hvis Navn jeg ikke kjender; han havde en skjön Datter, en flink, forstandig og beleven Mö; da hun hörte om Milun, tog hun paa at elske ham meget, skikkede ham sin Sendemand og sagde, at hvis han havde Lyst dertil, vilde hun gjærne være hans Elskerinde. Han blev meget glad over denne hendes Ordsending og svarede hendes Sendemand: „min Ven“, sagde han, „du skal gaa tilbage til din Frue og bringe hende dette Fingerguld, og derpaa komme igjen efter mig, naar det behager hende, saa skal jeg fölge dig“. Svenden tog da Afsked og fór med saa forrettet Sag tilbage til sin Frue, leverede hende Ringen og sagde at han havde udfört hendes Befaling. Ikke langt fra hendes Sovehus satte de hverandre Stævne og mödtes, og saa ofte omgikkes han med hende, at hun blev med Barn. Da hun

mærkede, at hun var svanger, sendte hun Bud efter Milun, klagede for ham og sagde ham, hvorledes det var fat, at hun var med Barn og for hans Skyld havde tabt sin Ære, Fædrenearv og alt godt. Milun svarede hende, at han vilde gjöre alt, hvad hun vil tilraade. Da sagde hun: „naar Barnet bliver födt, skal du sende det til min Söster, som er gift i Normandie og er en rig og mægtig, forstandig og beleven Frue. Bind Fingerguldet om Halsen paa Barnet og jeg vil sende et Brev med det, for at hun, naar han er en fuldvoksen Mand og er kommen til Skjelsaar og Alder, skal give ham Ringen og Brevet og sige ham, at han skal passe godt paa dem, for at han ved deres Hjælp kan finde sin Fader". Siden, da hun havde födt et fagert Svendbarn, fæstede de Ringen om dets Hals og sendte det saaledes bort til dets Moster, som tog vel imod Gutten og elskede ham meget. Da hun fik at vide, hvorfra han kom, lod hun ham kjærligt fostre med megen Omhu. Milun fór derpaa fra sit Fosterland med andre Riddere for at vinde Ære og Rigdom; men hans elskede, som sad hjemme efter ham, blev gift med en mægtig og drabelig Ridder og stor Hövding. Da hun fik at vide, at hendes Fader vilde bortgifte hende, blev hun meget sorgfuld; ved Brylluppet förte Faderen hende til hendes Brudgom med megen Hæder og Ære.

Da Milun kom tilbage til sit Fosterland, var han ilde tilfreds med, at han havde forladt sin elskede, og var meget bedrövet og sorgfuld. Da skrev han et Brev, forseglede det og bandt det om Halsen paa en tam Svane, som han ejede og holdt meget af; han bandt det under dens Fiædre, kaldte til sig en af

sine Skjoldsvende og sagde ham sin Ordsending. „Gaa hurtigt“, sagde han, „hen at skifte Dragt og Klæder, derpaa skal du fare til min Frues Borg og have Svanen med dig; se til, at du udvirker, at enten en Tjenestemö eller Tjenestekone bringer hende denne Svane“. Skjoldsvenden gjorde straks, som hans Herre böd ham, tog Svanen og red sin Vej igjennem Byen; da han kom til Borgeledet, kaldte han Portvogteren til sig og sagde: „min Ven! hör paa, hvad jeg siger; jeg er en Fuglefænger og lever af mit Vejde, jeg forstaar mig godt paa at fange Fugle. I Dag fangede jeg en Svane i min Gildre under Arluns Fjæld og vil nu give denne Fugl til Borgfruen“. Da svarede Portvogteren: „min Ven“, sagde han, „ingen ukjendt Mand faar Lov at tale med hende, men kun hendes Slægt og Husfolk; men ikke desto mindre skal jeg friste og forsöge, om jeg kunde bringe dig i Tale med hende“. Derpaa gik Portvogteren til Hallen og fandt der ingen Mand hos hende uden to Riddere, der morede sig med at spille Brætspil, vendte saa skyndsomt tilbage og bragte Skjoldsvenden saa lönligt derind, at ingen mærkede hans Komme, og ingen spurgte, hvem han var eller hvad han vilde.

De gik begge hen til Fruen, bragte hende Svanen og gav hende den selv i Hænde. Hun tog med megen Glæde imod den, klappede den med sine blöde Hænder paa Hovedet og Halsen og fölte da Brevet, som var skjult mellem Svanens Fjædre. Derpaa gik hun til sin Loftsal, lod Svanen bringe did, kaldte en af sine Möer til sig, löste Brevet og bröd Seglet og fandt nu at det förste Ord var fra hendes Elsker

Milun. Nu stod det först i Brevet, at hun skulde nære Svanen saa længe det behagede hende, men naar hun vilde sende den tilbage med Brev, skulde hun i tre Dage ingen Mad give den og saa slippe den i fri Luft, da vilde den straks flyve tilbage til den Bolig, hvor den för var vant til at være. Fruen sörgede nu med List og Snuhed for at skaffe sig Blæk og Pergament, skrev et Brev og bandt det under Svanens Fjædre, efter at hun havde ladet den faste i tre Dage; den flöj da straks til Miluns Borg og gik til ham; han kaldte nu paa sin Forvalter for at give den Mad, tog Brevet af dens Hals, læste straks alt igjennem og tröstedes da meget ved hendes blide Hilsen og de Tegn, hun sendte ham.

Vel tyve Vintre levede Milun og hans elskede paa den Maade, at de brugte Svanen som Bud sig imellem, uden at nogen anden end de selv vidste om det. Men hin mægtige Frue, Söster af Miluns elskede, som fostrede deres Sön, havde ham saa længe hos sig, til han blev en fuldkommen Mand i Forstand, Skjönsomhed og Kraft; da lod hun ham gjöre til Ridder og gav ham Ringen og Brevet, som vare sendte med ham for at leveres ham, naar han var bleven voksen; hun sagde ham, hvor hans Moder boede og hvorledes hans Fader avlede ham. Da Fruen havde sagt ham alt, glædede han sig over, at hans Fader var ætgod og mægtig ved sine Ejendomme, og betænkte, at det ikke sömmede sig at rose sig af, at han var kommen af saa mægtige Folk og at hans Fader var saa berömt for Kjækhed og Ridderlighed, med mindre han udmærkede sig blandt andre Riddere. Han gjorde sig derfor rede til at

drage ud af Landet, og hans Fostermoder lod det aldeles ikke skorte ham paa noget; han dvælede der blot Kvelden over, om Morgenen tog han Afsked. Hans Fostermoder gav ham mange Hærklæder, for at han skulde vise sig ridderlig og beleven; derpaa drog han over Söen og stævnede nord i Bretland, hvor han holdt sig vel, deltog i Dystridninger og gjorde sig bekjendt med alle de mægtigste Mænd i Landet. Da blev hans Tapperhed og Ridderlighed berömt overalt og naaede hjem til hans Fosterland. Da Milun hörte ham rose saa overordentligt, mishagede det ham meget, at Ridderen var saa drabelig, og han besluttede skyndsomt at fare over Englands Sö og pröve en Dystridning med ham for at beskjæmme ham og hans Berömmelse; han kundgjorde sin Elskerinde det og vil have Orlov af hende; da hun hörte hans Vilje, takkede hun ham og sagde, at hun vilde være ham meget taknemmelig, hvis han vilde fare ud af sit Fosterland for at lede efter deres Sön. Milun udrustede sig da rigeligt til Rejsen og kom op i Normandie; siden drog han over til Bretland, havde mange gode Riddere med sig og dvælte der, til Paaske var over; da samles en stor Mængde Riddere, Normanner og Bretoner, under Mikals Fjæld. Milun kom der först af alle, vild og vaabendjærv, og spurgte de andre, hvor hin gode Ridder var, og der var nok af dem, som kunde sige ham det og til hvilken Skare han hörte. Da saa Milun, at han red udmærket godt og gav drabelige Hug, han kjendte ham paa hans Vaaben og skibede sig i Fylking mod ham, og nu rede de imod hverandre saa hurtigt deres Heste kunde löbe. Milun

stödte saa haardt, at Lansen sprang isönder, men fik ikke fældt ham; men Svenden fæstede sit Spyd saaledes imod ham, at han skjöd ham af Hesteryggen. Da han faldt, saa han under Hjælmen, at hans Haar og Skjæg var graanet; da gjorde det ham ondt, at han havde fældt ham; han tog Hesten ved Bidslet, bragte ham den til Gave[1] og sagde: „Herre, stig op paa din Hest; Gud véd, det gjör mig ondt, at jeg saa svært skulde forulempe nogen Mand i den Alder“. Milun sprang straks op paa sin Hest og var ham meget taknemmelig; da gjenkjendte han Guldringen paa hans Finger og sagde til ham: „min Ven! hör paa, hvad jeg siger; fortæl mig, hvad din Fader, din Moder og du selv heder“. Da svarede Svenden: „gjærne vil jeg sige dig, hvad jeg selv véd derom; jeg tror“, sagde han, „at min Fader er föd i Vallis, og han heder Milun. Han elskede en mægtig Mands Datter og med hende avlede han mig i Löndom; men min Moster fostrede og opdrog mig saa længe, indtil hun gav mig Heste og Hærklæder og sendte mig til dette Land for at lede efter min Fader; nu har jeg Lyst til at fare over Englands Sö til mit Fosterland for saa snart som muligt at finde ham, ti jeg vil vide, hvorledes det staar til med ham, og hvorledes hans Forhold er til min Moder, om de ere samdrægtigt og kjærligt sammen“. Milun kunde nu ej længer tie. „Ak, Herre Gud!“ raabte han, „herligt har du nu hjulpet mig og miskundelig tröstet mig. Min unge Mand, du er visselig min Sön“.

---

[1]) Naar en Ridder var overvunden i Dystridning, tilhörte hans Hest Sejrherren.

Da Ridderen hörte hans Ord, steg han af sin Hest og kyssede sin Fader med söde Kysse. Saa snart Dystridningen var forbi, fór Milun bort, fordi han længtes efter at tale med sin Sön saa ofte det behagede ham; de boede begge i et og samme Herberge, det skortede da ej paa lystig Skjæmt og megen Munterhed, og en stor Mængde Riddere var forsamlet der. Milun fortalte sin Sön om hans Moder, hvorledes de elskede hverandre og gjorde Svanen til sin Sendemand. „Gode Fader", sagde han „jeg skal, min Tro! dræbe hendes Husbonde og du skal ægte hende". Og dermed endte de sin Samtale. Om Morgenen gjorde de sig rejsefærdige og fore hurtigt over Englands Sö med god Bör og rolig Sö. Dernæst en Dag, som de rede den lige Vej hjemover, mödte de en Svend, der var udsendt af Miluns elskede og skulde drage til Bretland; denne leverede Ridderen et forseglet Brev og meldte han mundtligt, at hans Elskerindes Husbonde var död og at han maatte skynde sig hjem uden Ophold. Da Milun spurgte dette, blev han meget glad, og de rede da saa længe, indtil de kom til Fruens Borg; der var ingen, som de spurgte om Giftermaalet, hverken Frænder eller Venner eller andre Mænd, men Sönnen bortgiftede sin Moder til sin Fader.

Om deres Elskov og Fortræffelighed gjorde de gamle en Strengleg, og nu har jeg fortalt denne Saga, som jeg bedst har skjönnet og forstaat.

Gjedelöv.

Jeg finder meget Behag i og vil gjærne fremstille for eder den Strengleg, som paa vælsk heder Chèvrefoil, paa norsk Gjedelöv[1], samt hvor og paa hvilken Maade denne Strengleg blev digtet og sungen.

Jeg har læst i Böger, hvad mange sande og fortælle, om Tristram og Dronningen og deres trofaste Elskov, hvorfor de maatte udstaa megen harmelig Sorg, og omsider döde de begge paa en og samme Dag. Kong Marhæs var vred paa sin Frænde Tristram og forviste ham fra sit Rige, fordi han stod i Forstaaelse med Dronningen; da drog han til sit Fosterland Syd-Vallis, hvor han var föd, og opholdt sig der et helt Aar uden at faa Lov til at komme tilbage; siden sögte han Farer og satte sit Liv paa Spil. Og dette maa ikke forundre eder, ti den som elsker trofast, er meget sorgfuld, naar han

[1]) Dette (geitarlauf) er en ligefrem Oversættelse af det franske Navn paa den Plante, hvoraf Strenglegen har faat sit Navn (chèvrefeuille, caprifolium); det almindelige oldnorske Navn er viðvindill (det i flere Egne endnu brugelige: Vivendel), der ogsaa forekommer længere nede i Teksten.

ikke faar sin Vilje og Attraa tilfredsstillet. Tristram var meget bedrövet, derfor fór han ud af sit Fosterland og stævnede til Kornbretaland, hvor Dronningen opholdt sig, og skjulte sig ensom i Skovene; men da det begyndte at kveldes, gik han frem, skaffede sig Herberge og spurgte, hvorledes det stod til hos Kongen. Da sagde de, som havde spurgt det, at alle Lendermænd og Hövdinge skulde samles i Tintajol, fordi Kongen der vilde holde Gjæstebud og traktere alle sine Hirdfolk og Hövdinge; i Pinsedagene skulde alle være tilstede og da vil det ikke skorte paa Skjæmt og pragtfuld Lystighed; Dronningen skal ogsaa være med. Da Tristram havde hört dette, tröstedes han meget; ti han haabede at kunne faa hende at se paa Vejen. Da nu den Dag kom, da han vidste, at Kongen skulde drage derhen, skjulte Tristram sig i Skoven ved Siden af Vejen, hvor han vidste at Dronningen skulde ride forbi; han skar en Hasselkjæp, teljede den firkantet med sin Kniv og ristede sit Navn paa den. Hvis det nu kan bære saa til, at Dronningen faar se Staven, monne hun tænke paa sin Elsker; ti det samme var hændt hende en Gang för. Nu var det ristet paa Kjæppen, at Tristram der længe havde biet paa hende og allevegne forhört sig for at faa at vide, hvorledes han skulde kunne se hende, ti han kunde paa ingen Maade leve uden hende. „Det gaar os“, sagde han, „ligesom en Vivendel, der bindes om et Hasseltræ; saa længe disse Træer staa sammen, leve de og bære Löv; men hvis nogen skiller dem fra hverandre, dör först Haslen og dernæst Vivendelen, og ingen af dem bærer Löv, men kun Torne, og begge forkomme. Min skjönne

Elskerinde! paa denne Maade forholder det sig ogsaa med os; ikke kan jeg leve uden dig og du ikke uden mig“.

Dronningen kom snart ridende, saa Staven, som stod i Vejen, tog den op og læste, hvad der var ristet paa den; da lod hun de Riddere, som vare i hendes Fölge, gjöre Holdt og böd dem bie paa hende; hun sagde, at hun vilde stige af Hesten og hvile sig en Stund; men de gjorde, som hun sagde. Da gik hun langt bort fra sine Folk og kaldte paa sin Tjenestemö, der hed Brenguein og altid var hende tro og huld. Hun gik ud af Vejen, indtil hun fandt ham, som hun elskede höjt over alt i Verden, og ved denne Sammenkomst frydede de sig begge meget og talte i god Ro og Mag med hverandre alt, hvad der lystede dem. Siden sagde hun ham, hvorledes han kunde komme til Enighed og Forsoning med sin Herre Kongen, og at denne meget angrede, at han havde vist ham bort og fulgt onde Mænds slette Raad. Derpaa skiltes hun ved sin Elsker; men da det kom til Skilsmissen, græd de begge. Tristram dvælte i Vallis, alt indtil Kongen, hans Morbroder, sendte Bud efter ham og opgav sin Vrede mod ham.

Nu om den Glæde, han fik i Skoven ved Dronningens Tröst og af at se og træffe hende og mindes de Ord, hun mælte, opfandt Tristram, som fuldkommen forstod at spille paa Harpe, en ny Strengleg; Briterne kalde den Gotulæf, vælske Mænd Chèvrefoil, men vi kunne kalde den Gjedelöv. Og nu har jeg sagt eder det sandfærdigste, jeg véd om denne Skjæmten.

Strandens Sang.

Nu ville vi dernæst fortælle den Strengleg, som heder Strandens Sang, hvorledes den blev til.

Kong Viljam, som angreb England, lod digte denne Strengleg; da han havde lagt alt under sit Vælde og ordnet Forsvaret for Landsgrænserne, drog han tilbage og steg paa sit Skib i Southampton, fordi han havde spurgt, at de Lendermænd, som havde hans Borge inden Normandies Grænser, næsten alle havde sveget sin Troskab mod ham og gjorde Indfald i hans Rige. Men da vendte han sin Vrede mod dem og samlede for at tugte dem meget Folk og en mandstærk Hær fra sine Lande. Da han kom til Normandie, belejrede og nedbröd han deres Borge og byggede dem op igjen, som ham bedst syntes, opsögte dem alle, fredede vel sit Rige og gav dem en fortjent Revselse, som vare ildesindede og oprörske. Da han havde opholdt sig en Stund i sit Rige, fik han Lyst til at drage tilbage over Englands Sö, fór derfor til Barfleur og sad der meget længe; hver Dag gik han paa Jagt med Gaasehöge, vejdede Svaner og fangede en stor Mængde deraf. Han dvælte nu længe her for at vænte paa Bör og der

samledes en stor Mængde Skibe for at före hans Hær over til England. Men Kongen vilde ej fölge Styrmændenes Raad at give sig uforsigtig ud i farligt Vejr, hellere dvælte han der meget længe for den Fornöjelses Skyld, som morede ham saa kosteligt og faldt saa meget i hans Smag. Da betænkte han med rigtig Eftertanke, at han vil sende sine Sendemænd med et Brev ud i sydre Bretland til den röde Frue, som kjendte alle Strengleges Natur og stadig havde syslet med den Slags Skjæmt og lagt al sin Flid derpaa lige fra Barndommen af; de skulde bede hende opfinde en ny Strengleg med den fagreste Melodi, som hendes mangfoldige Kundskab kunde udfinde, og skyndsomt sende ham den med de Sendemænd, som bringe hende denne Ordsending, og den skal hede Strandens Sang. Ved denne Strengleg vil han altid ihukomme og mindes det fornöjelige Ophold, da han sad paa Stranden ved Barfleur for at vænte paa Bör.

Han sendte derpaa ud til sydre Bretland alle de bedste Harpeslagere, han havde med sig, og med dem rige Gaver og kongelige Foræringer. Da de vare komne til hende og bragte Foræringer af en saa kongelig Gavmildhed, modtog hun dem med megen Glæde og mange Taksigelser. Siden, da en liden Stund var leden, gjorde hun den Strengleg, som Kongen havde bedet hende om i sit Brev, underviste Harpeslagerne og lærte dem Strandens Strengleg. Da de nu kom tilbage til Kongen, glade og vel tilfredse over, at de saa hurtigt havde udrettet alt, hvad der behagede dem, skulde de spille denne Strengleg for Kongen, hans Venner og Hirdfolk; Skjönnere sagde, at de aldrig för havde hört nogen

Strengleg jævngod med denne. Men fordi Kongen fandt særdeles Behag i denne fremfor de andre Strenglege, sagde han, at den Harpeslager eller Spillemand ikke duede til noget, som ikke rigtigt og nöjagtigt kunde spille denne; derfor fór den til alle Kongers, Hertugers og Jarlers Hirder, og der var ingen Dronning, Hertuginde eller Jarlefrue og heller ingen andre mægtige Fruer, som jo fandt Behag i denne Strengleg. Og endnu i vore Dage er der mange, som kalde denne den skjönneste Strengleg, værdig at tjene en Konge til Underholdning.

Nu læste jeg ikke mere paa vælsk Maal om denne Strengleg, og jeg vil aldeles intet lægge til uden det, at Gud signe og beskytte Kongen, som lod fornorske denne Bog til Underholdning for nulevende og Efterkommere, Gud give ham Hæder og Ære og have Miskundhed med den, som skrev dette. Amen!

Januals Sang.

Da Kong **Artur** en Gang opholdt sig i Cardueill for at forsvare sit Rige mod Pikterne og Skotterne, som ödelagde Landet, især Logrien, uddelte han ved Pinsefesten store Gaver til sine Grever, Baroner og Riddere af det runde Bord. En eneste blev ved denne Lejlighed forbigangen, nemlig Ridderen **Janual**, en Kongesön af stor Æt, der dog troligen havde tjent Kongen og for Resten var afholdt af alle sine Jævninge for sin Tapperhed, Gavmildhed, Skjönhed og Ridderlighed. Janual, der var fremmed paa Stedet og fjærnt fra sit Hjem, tog sig denne Tilsidesættelse meget nær. En Dag red han ud af Staden og kom til en Slette gjennemströmmet af en Bæk; han steg af Hesten, som han slap lös paa Engen, lagde sig ned i Græsset med sin sammenfoldede Kappe under Hovedet og overvejede sin sörgelige Stilling. Da fik han Öje paa tvende prægtigt klædte Möer, hvis Mage i Skjönhed han aldrig havde set; den ene bar en Skaal af purt Guld, den anden et Haandklæde; de gik lige hen imod det Sted, hvor Janual laa. Denne sprang straks op og hilsede dem; da sagde den ene af dem, at deres Frue sendte dem

for at indbyde ham til hende; hun opholdt sig i et Telt ganske nær ved. Ridderen fulgte straks til Fods. Teltet var saa prægtigt, at hverken Dronning Semiramis eller Kejser Oktavian havde haft et prægtigere; inde i det fandt han en Mö, der i Fagerhed overgik Liljen og den friske Rose; hun hvilede paa et prægtigt Leje, over hendes Kjortel var kastet en Kaabe af aleksandrinsk Purpur foret med hvidt Hermelin; men hendes skjönne Hals og Bryst kom dog tilsyne, hvidere end Hvidtornens Blomst.

Hun gav Janual Plads ved sin Side og erklærede, at hun var kommen did fra sit fjærne Hjem af Kjærlighed til ham; hun vilde gjöre ham lykkeligere end nogen anden Fyrste paa Jorden. Janual svarede, at han for hendes Kjærlighed vilde opofre alt; hans höjeste Önske var at blive hos hende. Hun skjænkede ham sit Hjærte og derhos den Gave, at jo mere Penge han anvendte, desto rigere skulde han blive; men hun forböd ham at aabenbare deres Forbindelse for nogen, ti da vilde han tabe hende for stedse. Janual tilsvor hende at være taus og forblev ved hendes Side lige til Aftenen[1], og længer skulde han have dvælet, om det havde behaget hende. Da sagde hun til ham: „elskede, staa op! du kan ikke dvæle her længer; nu maa du fare bort, men jeg skal blive tilbage her. Men én Ting vil jeg sige dig; hver Gang du vil tale med mig, da betænk, at det maa være paa et Sted, hvor du indser, at det sömmer en Mand at tale med og möde sin Elskerinde under fire Öjne

---

[1]) Her begynder den oldnorske Tekst.

uden Daddel og ond Omtale; da skal du straks se mig hos dig og faa din Vilje“.

Da han havde hört dette, blev han meget glad og takkede hende med mange Taksigelser, kyssede hende og tog hende om Halsen. Men Möerne, som havde bragt ham til Teltet, iförte ham pragtfulde Klæder; da han saaledes var prægtigt klædt, saa man, at han var den skjönneste Mand, og han spiste da Natverd der med sin elskede, som det ikke sömmede ham at forlade; det skortede ikke paa alskens herlige Retter; men Ridderen lod det smage sig vel med at kysse og omfavne sin Elskerinde. Da de rejste sig fra Natverdsbordet, förte de hans Hest til ham; han besteg den, tog Afsked og red tilbage til Borgen, idet han tænkte meget paa denne Tildragelse og undredes i sit Sind, hvorledes dette vilde gaa.

Da han kom hjem til sit Herberge, fandt han sine Mænd prægtigt klædte og havde den Nat et rigeligt Bordhold, uden at nogen vidste, hvorfra de Midler kom. Han sendte Bud over hele Borgen, at alle Riddere, som trængte til Hjælp, skulde komme til ham, modtog dem rigeligt og lod dem traktere vel og værdelig. Janual gav da mange og rige Gaver, löskjöbte dem, som vare fangne, opklædte omvankende Spillemænd; der var ingen fremmed eller hjælpelös, uden at han gav ham rige Gaver. Janual lever nu i megen Glæde baade Nat og Dag, fordi han ofte talte med sin Elskerinde og hun retter sig ganske efter hans Vilje.

Nu, efter hvad mig er fortalt, i det samme Aar om Sommeren efter Jonsok gik tredive Riddere af Kongens Folk ud sammen for at skjæmte sig i Haven

under Taarnet, hvor det duftede af alskens söde Blomster. Iblandt dem var Herre Valvejn og hans skjönne Frænde og Fælle Herre Ivejn; da mælte Herre Valvejn, denne gode og belevne Ridder, der gjorde alle til sine Venner: „Herrer“, sagde han, „nu have vi ikke gjort vel mod vor Kammerat Janual, som er saa mild og beleven og dertil en Kongesön, at vi ikke have ham her iblandt os“. Da vendte de tilbage til Herberget, og efter deres Bönner og Anmodninger gik Janual med dem for at holde sit Kammeratskab med dem. Men paa samme Tid sad Dronningen i sin Loftsal og lænede sig til et i Muren udhugget Vindue og tre skjönne Fruer med hende; hun kjendte straks Kongens Hirdfolk og Janual blandt dem og sagde da til en af dem, som var hos hende, at hun skulde stævne til hende alle hendes fagreste Möer, fordi hun vilde gaa ned i Haven og skjæmte sig med Kongens Riddere. Da fulgte hende mere end tredive Möer, de skjönneste og belevneste af alle, og hun gik ned ad Trapperne. Ridderne gik dem alle sammen i Möde og modtoge dem med megen Glæde og hirdmæssig Höviskhed, beleven Tale og skjæmtsom Gammen. Herre Janual gik for sig selv og havde ikke Lyst til at hilse paa Dronningen og hendes Möer, men satte sig langt fra dem og længtes efter sin Elskerinde, at kysse hende, tage hende om Halsen og drive med hende den sædvanlige Spas. Men da han ikke havde det, som ham lystede, bröd han sig ikke om, at de andre skjæmtede sig.

Da nu Dronningen saa, at han sad ensom fjærnt fra de andre, gik hun til ham, satte sig hos ham, kaldte ham til sig og synte ham hele sin Vilje.

„Herre Janual“, sagde hun, „længe har jeg elsket dig höjt, lovet og berömmet dig for mange og ofte har jeg haft stærk Attraa til dig; du kan faa min hele Elskovslyst, sig mig hurtigt din Vilje“. — „Min Frue“, svarede han, „tal ikke saa; visselig vil jeg ikke nyde din Kjærlighed eller elske dig; hverken for din Skyld eller for din Elskov vil jeg svige eller vanære min Herre“. Da vrededes Dronningen og udtrykte sig i sin Vrede paa en upassende Maade. „Janual“, sagde hun, „det tænker jeg, at du har liden Lyst til Elskov og Omgang med Kvinder, fordi du finder mere Smag i at omgaaes med unge Drenge og gjöre din syndige Vilje med dem; saadan Skjæmten lader du behage dig“. — Da han hörte dette, blev han meget opbragt og forbitret over hendes Ord, og da var han alt for rask til at svare hende, saa at han ofte monne angre det; i sin Harme sagde han: „Frue, sligt bedrev jeg aldrig og ikke gjör jeg saadanne slette Ting; meget mere er jeg dens Elsker, som er den eneste levende Kvinde, jeg véd fortjener Lov og Berömmelse. Vid du ogsaa, Frue“, sagde han, „at jeg siger dig lige ud, at den fattigste i hendes Tjeneste er skjönnere end I, Fru Dronning“. Da stod Dronningen op, gik i sin Vrede grædende til Kongens Soveværelse, lagde sig i sin Sæng og sagde, at hun var syg; hun sagde med klare Ord, at hun aldrig vilde staa op, förend Kongen gav hende Oprejsning for de utilbörlige Ord, Janual havde brugt mod hende.

Kongen kom derpaa fra Jagten i den Skov, hvor han almindelig fór at vejde, og da han kom ind i Dronningens Soveværelse og hun saa ham, klagede hun for ham over Janual, som havde talt fornærme-

lige Ord til hende; hun sagde, at han havde bedet om hendes Elskov, og fordi hun gav ham Afslag, krænkede han hende i sine Ord og roste sig af at have en Elskerinde, der var saa herlig, rig og mægtig, at han sagde, at hendes ringeste Tjenestemö var bedre end Dronningen. Kongen blev derover meget vred og svor en dyr Ed, at hvis Janual ikke paa lovlig Maade kunde fri sig for Kongens Paatale, skulde han lade ham brænde paa Baal eller hænge som en Tyv i en Galge.

Derpaa gik Kongen ud af sit Soveværelse, lod kalde til sig tre af sine Venner og sendte Bud hjem efter Janual, som da var i stor Sorg og Forlegenhed; han var hjemme i sit Herberge og mærkede tydelig, at han havde tabt sin elskede, fordi han havde aabenbaret og fortalt sin Forstaaelse med hende; han var alene i et lidet Sideværelse, bekymret, sorgfuld og fortvivlet. Han kaldte i et væk paa sin Elskerinde, men det nyttede aldeles intet; han kunde ikke raabe eller klage saa sörgeligt, at hun vilde have Miskundhed med ham. Hvorledes mon han nu vil te sig! Imidlertid kom Kongens Sendemænd til ham og sagde, at han skulde komme til Kongen, efter som han böd ved deres Ord, fordi Dronningen havde anklaget ham. Janual havde gjærne dræbt sig selv, hvis han havde kunnet komme af dermed i den dybe Sorg, som da knugede ham; siden, da han kom for Kongens Öjne, viste han sig saadan, som han var, hugsyg og sorgfuld, bleg og ulykkelig; da sagde Kongen til ham i megen Vrede: „du jammerlige Karl“, udbröd han, „du har krænket mig svare og beskjæmmet mig; du begyndte i Dag en ond og unyttig Strid, beskjæm-

mede og spottede Dronningen og pralede paa en saare taabelig Maade. Umaadelig skjön og umaadelig herlig maa din Elskerinde være, om hendes Tjenestemö er bedre og gjævere end vor Dronning". Janual gjorde mange Undskyldninger og forsikrede, at han aldrig vilde beskjæmme sin Herre. „Men nu", sagde han, „har jeg tabt min elskede, fordi jeg pralede af hendes Elskov; derfor er jeg sorgfuld". Men hvad den Sag angik, som Kongen gav ham, da vilde han deri underkaste sig den Dom, som Kongens Hirdfolk fandt billig.

Kongen var meget vred, og sendte derfor straks Bud efter alt sit Hirdfolk for i denne Sag at dömme, hvad der var Ret. For ikke at paadrage sig Kongens Mishag gjorde de alle, som han böd, enten de saa vilde gjærne eller nödig. Da de vare komne, dömte de alle, at Janual skulde have en fastsat Dag til at svare for sig og imidlertid give Kongen Borgensmænd for sig, at han skulde bie paa Dom og da indstille sig selv hos Kongen; da vilde Kongens Hird være fuldtalligere, ti nu vare kun faa hjemme foruden dem, som gik Kongen allernærmest og vare ham kjærest. Derpaa sendte de Bud til Kongen og sagde ham, hvad de havde dömt om Sagen i dens nuværende Stand. Kongen krævede da Borgensmænd, men Janual sad ensom fjærnt fra sine Venner og Frænder; da kom Herre Valvejn og alle hans Kammerater og gik i Borgen for ham. „Nu lader jeg Janual", sagde Kongen, „staa i eders Borgen, saa at den gjælder alt det, som I have faat af mig, Ejendomme, Kasteller, mægtige Borge og alskens andre rige Gaver, som ere Lendermændene givne og tillagte, dem til Hæder".

Da de nu vare gangne i Borgen for ham, gik de hjem til sine Herberger. Ridderne fulgte da Janual, revsede ham og irettesatte ham fordi han tog sig saa nær af sin Kjærlighed og forbandede en saa umaadelig Elskov. Paa den Dag, de havde fastsat til at dömme i Kongens Sag mod Janual, vare alle Lendermændene forsamlede; Kongen og Dronningen anklagede Janual; da kom Ridderne, som vare gangne i Borgen for ham, og förte ham frem for Kongen. Alle de, som sad i Retten vare meget bedrövede, og det gjorde dem ondt, at de skulde dömme ham, der var en saa herlig Mand, mild, beleven og vel prövet og dertil en Udlænding uden Venners og Frænders Hjælp og Tröst; der var dog mange, som for at behage Kongen og Dronningen vilde fordömme ham. Kongen böd dem at paaskynde Dommen for Dronningens Skyld, der væntede paa deres Afgjörelse.

Da de skulde til at stemme, saa de to overordentlig skjönne Möer komme rīdende paa to stolte Gangere; alle tilstedeværende saa nöje paa dem og sagde, at de aldrig havde set deres Mage i Skjönhed. Da gik Herre Valvejn og tre Riddere med ham til Janual, fortalte ham om Möerne og viste ham dem, hvorover han tröstedes meget; Valvejn bad ham meget med ydmyge Bönner, at han skulde vise ham, hvem af dem der var hans elskede; han svarede: „jeg véd ikke“, sagde han, „hvem de ere, eller hvorfra de kom, eller hvad de ville, eller hvor de agte at fare hen“. Möerne rede straks frem og stansede ikke, förend de kom for Kongen, da stege de af Hestene; de vare skjönne og sagde belevent: „Herre Konge, lad gjöre et Soveværelse i Stand til vor Frue, ti hun

stige af og tage Herberge hos eder". Kongen tilstod dem gjærne deres Bön, og kaldte til sig to Riddere, som han lod fölge Möerne op i Soveværelset; de gjorde, som han böd, men Möerne sagde intet mere den Gang.

Kongen afkrævede da de Lendermænd, som sad i Retten, deres Svar og Kjendelse i Sagen og sagde, at de havde i höj Grad fortörnet ham ved at nöle saa længe med at sige ham, hvad de havde dömt. „Herre", sagde de, „vi skulde netop til at stemme, da vi saa Möerne, og havde da endnu ikke afgjort Dommen, men nu skulle vi igjen tage fat". Da de nu anden Gang vare samlede, trættede og tvistede de meget; men midt under deres Uenighed saa de tvende rigt klædte Möer komme ridende paa de skjönneste Heste, da bleve alle, som sad i Retten, glade for Herre Januals Skyld og sagde, at disse Möer vare komne ham til Hjælp, som var saa rask og vaabendjærv, mild og beleven og af kongelig Slægt. Da gik Herre Ivejn til ham med sine Kammerater og imidlertid kom Möerne til Kongen og stege af sine Heste; den ældste var flink og beleven og frembar snildeligen sit Ærende. „Herre Konge", sagde hun, „lad indrette et Herberge til min Frue, hun kommer nu for at tale med eder". Da svarede Kongen, at hans Riddere skulde före disse Möer til de Soveværelser, han havde anvist de forrige; alle syntes, at disse vare meget fagrere end de forrige, de lovede begge, men dog mest de sidste. Da de nu vare bortgangne, krævede Kongen af sine Lendermænd den Dom, de skulde afsige, og sagde, at den var bleven alt for længe udhalet, næsten hele Dagen; nu skulde de for Alvor afstemme.

Men i det samme kom der ridende tværs igjennem Byen en saa fager Mö paa en saa god Hest, at der i hele Verden ikke fandtes nogen Kvinde saa skjön som hun eller nogen Hest jævngod med hendes; den var hvid som Sne, en Ganger saa sagtmodig, hurtig og rask og saa udmærket fremfor alle dödelige Heste, at ingen havde set Magen. Möen bar en Spurvehög paa sin höjre Haand og var fulgt af en Hund; men hendes Fagerhed og Höviskhed behöver ikke at omtales videre, end för er sagt. Hun red temmelig hurtigt, og der var ingen i hele Borgen, ung eller gammel, som jo löb til for at se hende, da hun red forbi; de, som sad i Retten, syntes alle, at det var besynderligt og underligt, saa at der ikke var nogen blandt dem, uden at han fæstede sine Öjne paa hende, og de fleste bleve hede ved at skue hendes Aasyn. De, der vare Ridderens Venner, gik til ham og fortalte ham det; men han, som för sad nedböjet af Sorg og frygtede for Kongens Ridderes Dom, oplöftede sit Hoved, da de sagde, at denne Mö, om det saa var Guds Vilje, monne befri og frelse ham. Da han havde hört deres Ord og set sig om for at faa Öje paa Möen, kjendte han hende tilfulde og svarede dem: „denne er sandelig min elskede“, sagde han; „hvis hun ikke har Miskundhed med mig, da bryder jeg mig ikke om, hvem der dræber mig; nu er jeg hjulpen, da jeg ser hende“.

Möen red straks ind i Kongens Gaard; ingen havde set hendes Mage i Skjönhed; hun steg af sin Hest, da hun kom for Kongen, og da havde alle sine Öjne fæstede paa hende for at se hende rigtig tydeligt; hun lod sin Kaabe falde, for at man fuldkom-

men skulde kunne skue hende. Kongen rejste sig straks saare belevent for hende; alle viste hende Hæder og Ærefrygt og kappedes om at tjene hende. Da nu alle nöje havde set hende og meget lovet hendes Fagerhed, lod hun sig forlyde med, at hun ikke længe vilde dvæle der. „Herre Konge", sagde hun, „jeg elsker en Ridder i din Hird, nemlig Herre Janual; han er bleven anklaget her inden din Hird; men jeg vil ikke, at mine Ord skulle være nogen til Mén, og vil derfor, at alle skulle vide, at Fru Dronningen falskelig har anklaget ham; ti aldrig bejlede han til hende. Hvad den Skryden og Pralen angaar, som han gjorde sig skyldig i, er jeg kommen for at frelse ham, paa det at eders Lendermænd skulle frikjende ham ved en udtrykkelig Dom". Kongen tilstod hende straks, hvad hun bad om, og alle dömte Janual fri, saa at han var ganske daddellös og fri for sine Borgensmænds Opsigt. Derpaa fór Möen bort; saa længe hun var i Kongens Hird, hædrede alle hende og tjente hende gjærne med god Vilje, men Kongen kunde paa intet Sæt eller Vis faa hende til at dvæle længer. Udenfor Hallens Dör stod en Marmorsten, hvorpaa Janual löb op, og som hun red ud af Haldören, sprang han op paa Hesten bag ved hende og blev af hende fört til en Ö, som heder Avalon. De bedst underrettede Mænd have sagt, at det er den skjönneste Ö i Verden; did blev den unge Mand tagen hen; siden spurgte ingen noget til ham, og derfor kan jeg ikke fortælle eder mere om ham.

Her ender denne Saga; haver Tak I, som hörte paa den.

Jonets Sang.

Siden jeg har begyndt paa Strenglegssagaer, vil jeg fortsætte mit Arbejde og fortælle eder de Tildragelser, som jeg kjender til; jeg vil nu först fortælle eder om Jonet, hvor han blev föd, og om hans Fader.

I Kornbretaland boede fordum en gammel og meget alderstegen Mand; men da han besad store Rigdomme og mange betydelige Ejendomme, fik han sig en ung Kone for at faa en Arving til sine Rigdomme, der kunde styre dem efter hans Död. Den Mö, han fik, var af en berömt Æt og mægtige Forældre, forstandig, hövisk og saare fager; han elskede hende meget formedelst hendes Skjönhed og holdt hende altid indespærret i sit Taarn i en stor stenlagt Loftsal; han satte der sin Söster, en gammel Enke, der havde mistet sin Husbonde, til at udspejde og bevogte hende. Nu bar det saa til i Begyndelsen af April Maaned, da Fuglene begynde at synge sin sædvanlige Sang, hver efter sin Natur, og egge hverandre til Elskov og Samliv, at denne mægtige Mand stod op og klædte sig paa for at gaa paa Jagt i Skoven; da vaagnede hans Frue, begyndte at græde,

da hun saa Solens Skin, og mærkede da, at den gamle Kjærling, som bevogtede hende, var gaaen ud af Soveværelset. Hun klagede nu meget over sit Liv og sin ulykkelige Stilling, sukkede meget og sagde grædende ved sig selv: „en ulykkelig og elendig Kvinde er jeg, som har en saa tung Skjæbne; her er jeg fangen og indespærret i dette Taarn og kan aldrig komme bort herfra, förend jeg bliver udbaaren som Lig. Denne gamle og skinsyge Karl, som jeg er bunden til, hvad frygter han for, siden han holder mig i et saa tungt Fængsel, at jeg aldrig faar Lov til at gaa i Kirken og höre den hellige Gudstjeneste? Hvis jeg kunde tale med Folk og gaa ud med ham for at skjæmte mig, skulde jeg vise ham Blidhed, hvor liden Lyst jeg end havde dertil. Forbandede være mine Frænder og alle de, som toge den Beslutning at bortgifte mig til denne gamle Mand og formæle mig med hans kolde Legeme, der har skjult mig i dette Taarn, som en Tyv i et Fængsel; han kan aldrig dö. Ofte har jeg hört sige, at i gamle Dage Folk i dette Land have fundet mange underlige Ting, som have löst og befriet dem, som vare betrængte; Riddere have fundet skjönne og belevne Möer efter sin Vilje og staat saa lönlig i Elskovsforbindelse med dem, at ingen har vidst om det, uden han og hun. Hvis nu saadant har hændt og kan hænde enhver, saa gid den almægtige Gud opfylde min Vilje“.

Da hun saaledes klagede meget herover, saa hun ligesom en Skygge af en stor Fugl komme ind ad en liden Glug; dette syntes hende underligt, og hun vidste ikke, hvad det kunde være, men i det

samme flöj der ind gjennem Gluggen den skjönneste Gaasehög med fagre Ben, som om den havde mytet en fem eller seks Gange, en særdeles fager Fugl, og den satte sig ned foran Fruens Sæng. Da den havde siddet der en liden Stund, og hun igjen saa hen til den, var det en skjön og velvoksen Ridder; dette forekom hende et stort Under, alt hendes Kjöd og Blod kom i Bevægelse, hun skalv af Rædsel og skjulte sit Hoved. Ridderen var meget beleven og sagde först til hende: „Frue, bliv ikke bange, om jeg siger dig min lönlige Hensigt; en Gaasehög er en herlig Fugl; vær tryg og uræd og gjör mig til din Elsker; ti derfor er jeg kommen hid. Jeg har længet elsket dig og i mit Sind haft megen Attraa til dig; aldrig har jeg för elsket nogen anden Kvinde end dig, og aldrig skal jeg heller elske nogen anden; jeg havde ikke kunnet komme til dig fra mit Fosterland, hvis du ikke havde kaldt paa mig“. Herved blev Fruen beroliget, tog Klædet fra sit Hoved og svarede ham: „gjærne vil jeg gjöre dig til min Elsker, hvis du tror paa den sande Gud, saa at vor Kjærlighed kan passe sammen“. — „Frue“, sagde han, „du har Ret i, hvad du siger; jeg vil ingenlunde, at du skal have noget at bebrejde mig eller have nogen slem Mistanke eller Mistro; jeg tror paa alle Skabningers Skaber, som frelste os fra Helvedes Pinsler, hvortil vi vare bundne af vor förste Fader Adam, der aad af det forbudne Træ, som Gud negtede ham. Jeg skal paatage mig din Lignelse, modtage Herrens Legeme og fremvise for dig hele min Tro, saa at du ikke skal behöve at tvivle derom“. Da svarede hun: „vel har du talt“; derpaa steg han op i hendes Sæng

og lagde sig hos hende, men vilde ikke tage paa hende med sine Hænder eller kysse og omfavne hende.

Imidlertid kom Kjærlingen tilbage, fandt Fruen vaagen og sagde, at det nu var Tid at staa op, og vilde bringe hende hendes Klæder; men hun svarede, at hun var syg, og sagde, at Kjærlingen skulde hurtig kalde Præsten til hende, da hun var meget bange for at dö. Da svarede den gamle Kvinde: „din Herre er faren i Skoven, og intet Menneske maa komme herind uden jeg alene". Herover blev Fruen meget ærgerlig og lod som om hun besvimede; men da blev Kjærlingen ræd, gik bort og læste Dören efter sig og kaldte paa Præsten; han kom straks löbende som snarest med det hellige Sakramente, og Ridderen tog imod det. Derpaa gik Præsten bort, og Kjærlingen læste Dören; men Fruen laa hos sin Elsker, og de holdt da megen Gammen. Da Ridderen var fornöjet, tog han Afsked for at drage hjem til sit Fosterland; hun bad ham da indstændig, at han ofte skulde besöge hende. „Frue", svarede han, „jeg skal komme, naar du har Lyst; men pas du paa, at vi ikke blive svegne; denne Kjærling mon svige os og sige det til din Herre; men hvis det bærer saa til, at jeg bliver svegen, vil jeg ikke slippe derfra med Livet". Ridderen fór da bort, men hans elskede blev tilbage med megen Tilfredshed og stor Glæde; om Morgenen stod hun karsk op og var blid og glad hele den Uge; hun holdt sit Legeme saa yndeligt, hun kunde, og gjenvandt snart al sin Skjönhed. Nu finder hun Behag i sit stille Ophold i Taarnet; men siden hun nu ikke har Lyst til anden Skjæmten, fordi

hun, hver Gang hendes Herre drog hjemmefra, Dag og Nat, tidlig og silde fik sin Vilje med sin Elsker, lade Gud hende længe nyde hans Omgang! Formedelst den store Glæde, hun havde af sin Elsker, der saa ofte kom til hende, forandrede hun sin Adfærd og hendes Skjönhed tiltog; dette mærkede hendes mistænksomme Herre og overvejede, at hele hendes Tilstand, Adfærd og Opförsel var anderledes end för. Da talte han derom til sin Söster.

„Det er besynderligt“, sagde han, „at vor Frue klæder sig saa prydeligt; spörg hende om Grunden dertil“. Da svarede Kjærlingen ham, at hun ikke vidste noget derom, undtagen det alene, at hun nu fandt sig langt bedre i at være ensom, end för; det havde hun tydelig mærket. „Det kan, min Tro! nok saa være“, svarede hendes Herre; „men nu er der en Ting, som du skal gjöre; en Morgen, naar jeg er staat aarle op, og du har læst Dören, sig da til hende, at du vil gaa bort og lade hende alene, men skjul dig paa et hemmeligt Sted, saa at du kan se, hvad hun tager sig til, naar hun er alene, og hvad der fremkalder denne Glæde, der gjör hende saa prud og blid. Om denne Plan bleve de enige; men nu er det rigtig harmeligt, at de, som elskede hinanden saa höjt, skulle blive svegne af disse Rænker, som uden deres Vidende smedes for at overliste og skuffe dem. Et Par Dage efter lod Kongen, som sagt, som om han skulde fare hjemmefra, og sagde til sin Kone, at en anden Konge havde sendt ham Brev og indbudt ham til sig, men lovede snart at komme tilbage; derpaa gik han ud og læste Dören. Kjærlingen stod da op, klædte sig paa, forstak sig bag Forhænget

og gjemte sig saaledes for at faa Rede paa, hvad der gik for sig, hvilket hun længe havde haft Lyst til at opsnuse. Fruen laa stille og vaagen, fordi hun meget længtes efter sin Elsker; han kom ogsaa öjeblikkelig, saa at ingen Tid gik til Spilde, og de kom sammen med megen Glæde og Blidhed under elskovsfulde Samtaler, alt indtil det var Tid at staa op, fordi han maatte vende tilbage. Kjærlingen laa og lagde nöje Mærke til, hvorledes han kom og fór bort, og blev meget ræd, da hun saa ham som Mand og derpaa som Gaasehög. Da nu Kongen, som ikke var faren langt hjemmefra, var kommen tilbage, synte og sagde Kjærlingen ham alt, hvad hun havde set angaaende Ridderen; herover blev han meget tankefuld og eftertænksom, og lod da skyndsomt gjöre Pigge af Jærn og alle Oddene staalsætte og slibe saa hvasse som den hvasseste Ragekniv, og lod disse sætte foran Gluggen, hvor Ridderen plejede at flyve ind. Ak, Gud! at han ikke mærker eller ser det og opdager Forræderiet.

Om Morgenen i Dagningen stod han op og sagde, at han vilde gaa paa Jagt i Skoven; Kjærlingen gik med for at fölge ham, men da han var kommen til sine Mænd, gik hun tilbage for at sove, fordi hun ikke kunde se saa tidlig paa Dagen. Men Fruen vaagede og væntede paa Ridderen, som hun elskede saa trofast; da dvælte han ikke længe, men kom flyvende gjennem Gluggen, og en af de Pigge, der vare satte for, gjennemborede hans Legeme, saa at Blodet strömmede ud af Saaret med megen Heftighed. Da han mærkede, at han havde faat Ulivssaar, sled han sig lös af Piggen, kom saaledes ind

og steg op i Sængen til hende, saa at alle hendes Sængklæder bleve blodige ved ham; da saa og mærkede hun, at han var saaret, og blev derover meget sorgfuld; men han sagde til hende: „min söde elskede! nu har jeg ladet mit Liv for din Skyld, saaledes som jeg sagde dig, at det vilde gaa; du og din Skjönhed og Blidhed har dræbt os begge“. Da hun hörte dette, faldt hun i heftig Besvimelse og laa længe, som om hun var död; men han tröstede hende med kjærlige Ord og sagde, at det intet hjalp hende at sörge og jamre; han fortalte hende, at hun var frugtsommelig og skulde föde en Sön, en rask og drabelig Yngling; han skal være hendes Tröst, og hun skal kalde ham Jonet; han skal hævne dem begge og dræbe deres Uven. Da han havde sagt dette, kunde han ikke længer dvæle der for Blodtab, men fór bort med megen Smerte; hun fulgte ham langsomt og kom til et Vindue, hvoraf hun sprang ud, og et Under var det, at hun ikke dræbte sig selv derved, ti Vinduet var mere end ti Alen höjt over Jorden. Hun havde ingen Klæder paa, uden en Særk; saa fulgte hun Blodstrimen, der var strömmet af hans Legeme; den var Sporet, som viste hende Vej, indtil hun omsider kom til en stor Klippehule. Da hun kom ind i Hulen, var der saa mörkt, at hun ikke kunde se, hun skyndte sig at trænge helt igjennem den, fordi hun tænkte, at hendes Elsker var der, siden hun saa Blodsporet; men hun saa intet Lys, holdt derfor ret frem igjennem Hulen, og kom saa ud paa en fager Vold og græsvoksede Enge; hun fandt der fremdeles Blodsporet, hvilket syntes hende underligt, og hun fulgte det da langs efter Engene.

Dernæst saa hun foran sig en meget stor Borg, der rundt om var befæstet med Ringmure; i denne Borg var der Huse, Haller og Taarne, der skinnede som Sölv; sandelig, det var rige og mægtige Folk, som boede der. Paa den ene Kant ved Taarnet var der rörvoksede Damme og Vejdeskove med alskens Dyr, paa den anden Kant ved Borgeledet randt der en stor og bred Elv, hvor Skibe landede; der kunde ligge mere end fire hundrede Skibe. Borgeledet var aabent, Fruen gik ind og fulgte Blodsporet langs Vejen til et Slot, ingen talte til hende, ti hun saa hverken Mænd eller Kvinder. Da hun kom ind i Slotshallen, saa hun stærkt Spor af Blodet, kom saa ind i en fager Loftsal, hvor hun saa en Ridder sove i en Sæng; men da hun ikke kjendte ham, stævnede hun frem, kom saa til en anden Loftsal, hvor der ogsaa laa en sovende Ridder; derpaa gik hun frem til en tredje Sal, hvor hun fandt sin Elskers Sæng. Sængestolperne vare af purt Guld, men hans Sængklæder kunde ingen fuldt vurdere, saa dyrebare og herlige vare de; men de Kjærtestikker, som stode foran Sængen og bare Kjærter, der brandt Nat og Dag, vare værdifuldere end alt Guld og Sölv i en stor Borg.

Straks hun saa sin Elsker, kjendte hun ham og faldt fortvivlet i Besvimelse over ham. Han, som elskede hende over alt i Verden, tog vel imod hende og klagede over sin Död, som han havde faat for hendes Skyld; da hun kom til sig selv igjen, tröstede han hende meget kjærligt og sagde: „min skjönne Elskerinde! vær for Guds Skyld naadig; far hurtigt bort og fly. Nu dör jeg midt paa Dagen; i dette

Slot bliver der da stor Sorg, og hvis du bliver funden her, ville de pine dig og dræbe dig med Spyd; ti alle mine Mænd vide, at du er Skyld i min Död; nu er jeg sorgfuld og bekymret for dig". Da svarede Fruen ham: „hvis jeg vender tilbage til min Ægtemand, vil han dræbe mig". Da sagde Ridderen: „saa skal det ikke være", kvad han, gav hende et lidet Fingerguld og sagde: „aldrig skal din Herre mindes din Forseelse eller hvad du har misgjort, saa længe du bevarer dette Fingerguld; tværtimod skal han hædre og ære dig". Derpaa gav han hende sit Sværd og lod hende sværge ved Gud og alle Helgene, at hun ikke skulde lade nogen faa dette Sværd, men gjemme det til sin Sön, indtil han blev en voksen Mand, fuldkommen i Vækst og en kjæk og drabelig Ridder. Da skal hun og hendes Sön fare hjemmefra til Besög i et Kloster, hvor de skulle se et Gravmæle; og der skal det blive dem nöjagtig fortalt, hvorledes Svendens Fader var bleven dræbt og svegen. Da skal hun give sin Sön Sværdet og sige ham, hvorledes det tildrog sig med hans Födsel og hvem der var hans Fader; saa monne de se, hvad han vil tage sig fore.

Da han havde sagt dette til hende, gav han hende en kostbar Kaabe og sagde, at hun maatte skynde sig bort; hun fór da bort med Fingerguldet og Sværdet, som var hende mest til Tröst. Da hun var kommen ud af Borgen og næppe en halv Fjerding bort, hörte hun alle Borgens Klokker ringe og deres Jammerraab og sörgelige Lader, som vare i Slottet; da voksede hendes Sorg, hun faldt fire Gange i Afmagt, og da hun kom til sig selv igjen, stævnede hun

til Hulen og skyndte sig igjennem den; dernæst kom hun til sit Fosterland og sin Husbonde, og levede mange Aar med ham; men han omtalte slet ikke, hvad hun havde forbrudt sig. Saa aldeles gik det ham af Minde, som om han aldrig havde vidst det; han hverken gjorde hende Bebrejdelser eller talte haanende Ord til hende. Da hendes Sön var föd, lode de ham omhyggelig fostre; alle ærede og elskede ham, Jonet blev han kaldt. I hele Kongens Rige fandtes ingen saa skjön som han, eller hans Jævning i Vænhed og Kjækhed; han var overordentlig mild og saare tapper. Da han var fuldvoksen, blev han gjort til Ridder. Hörer nu, hvad der tildrog sig i det samme Aar. Paa den hellige Arons Höjtid, som bliver holdt og fejret i Karlunborg og mange andre Borge, var hendes Herre indbuden til Festen med sine Venner, som Landets Sædvane var; han udrustede sig rigeligt hjemmefra og havde med sig sin Sön og sin Ægtefælle. Det bar da saa til, at han drog did; men paa Vejen fore de vild og vidste ikke, hvor de vare komne hen. Men i Færden med dem var en ung Mand som gjorde sig til deres Vejviser og förte dem ad en Vej saa længe, at de kom til et saa fagert Kastel, at der i hele Verden ikke fandtes Magen dertil i Skjönhed; inden Kastellet var der et Kloster, hvor der boede de mest renlivede Mænd. Der toge de ind, som skulde til Höjtiden; i selve Abbedens Herberge bleve de rigeligt betjente og værdeligt hædrede. Om Morgenen gik de i Kirke for at höre Messe först og siden fortsætte sin Rejse; men da kom Abbeden hen til dem og bad meget, at de skulde dvæle der og modtage hans Beværtning.

Han förte dem hen for at se de herlige Huse, hvori Munkene boede, det skjönne Soveværelse og den pragtfulde Hal, hvori Munkene spiste, og viste dem hele Gaarden. Siden, da de havde ydet sit Offer, gik de til Bords; da de vare mætte, gik Abbeden med dem til de Huse, som de för ikke havde set, og de kom nu til Kapellet og saa der et stort Gravmæle, som var tildækket med et guldvirket Tæppe arbejdet i kredsformige Figurer og helt over broderet med Guldsmykker. Ved Hovedet og Födderne og rundt om Gravmælet brandt tyve Kjærter; Kjærtestikkerne vare af purt Guld; men Rögelseskarret, hvormed de den samme Dag omhyggelig rögede Gravmælet, var gjort af den Ædelsten, som heder Ametist. Da spyrgte de dem, som vare barneföde i det Fylke, om Gravmælet, hvem der var begraven med saa megen Pragt. Da disse hörte det, toge de straks til at græde og svarede med Taarer: „denne var den raskeste og bedste Mand, den skjönneste og vaabendjærveste, den værdeligste og vennesæleste, som nogensinde har levet i Verden. Han var Konge over dette Rige; aldrig er der föd nogen belevnere Mand; han blev svegen i Karoenborg og dræbt formedelst sin Elskovsforbindelse med en Frue. Aldrig have vi siden haft nogen Hövding, ti vi have i langsommelig Tid væntet paa hans Sön, som han avlede med den Frue, for hvis Skyld han blev svegen. Saa sagde han os, at denne skulde være hans Arving“.

Da Fruen havde hört denne Tidende, kaldte hun med höj Röst sin Sön til sig og mælte: „min fagre Sön“, sagde hun, „har du hört, hvilken Hændelse der har mödt os her? Det er din Fader, som hviler her,

og som denne gamle Karl dræbte ved sin Svig". Hun bekræftede nu i alle deres Paahör, som der vare tilstede, at denne samme Ridder, som hvilede der, avlede ham og var hans Fader. „Nu giver jeg dig dette Sværd", sagde hun, „som jeg længe har bevaret", og hun fortalte ham derpaa sandfærdig alt, hvad hun vidste om hans Fader; dernæst faldt hun i Afmagt ned paa Gravmælet, og talte aldrig siden mere, men opgav der sin Aand. Da hun var död, og Svenden mærkede det, trak han straks Sværdet, som hans Fader havde ejet, hug Hovedet af sin Stiffader og hævnede saaledes sin Fader og sin Moder. Da dette var udfört, blev denne Tidende udbredt og bekjendt over hele Landet, og alle kaarede da Jonet til Hövding og til at raade over sin Fædrenearv.

De, som siden kom til og spurgte denne Tildragelse for længe siden, gjorde deraf en fager Strengleg om den Harm og Mén, de udstode for sin Elskovs Skyld. Her ender denne Saga; Gud være miskundelig mod ham, for hvem denne Bog blev fornorsket.

Naboreis Sang.

I Kornbretaland var der en Konge som hed Naboreis; han var en beleven Ridder, rask og vaabendjærv, grim mod sine Uvenner, men velvillig mod sine Venner; han havde et stort Rige og en mægtig og rig Fædrenearv. Han fik sig en Kone af mægtig Æt, herlig og prud, skjön, hövisk og velvoksen; hun lagde al sin Hu paa at klæde sig prægtigt og pynte sig smagfuldt, smykke sine Klæder med Baand og Snorer og pryde sit Hoved med alskens kvindelig Hovedpynt, som hun fandt klædelig og smagfuld, ti hun var en umaadelig overdaadig Kone. Hendes Ægtemand Naboreis tænkte over hendes Sædvane, og det mishagede ham meget, at hun vilde klæde sig saa overvættes pragtfuldt; han var ofte vred paa hende derfor, revsede hende lönlig med haarde Ord og talte idelig om hendes Hovmod og Stolthed, Storagtighed og overvættes Pragtsyge; han sagde, at det næppe var for hans Skyld, men snarere fordi hendes Hu stod til en anden; han syntes godt om hende, om hun end ikke var saa storartet eller umaadelig i sin Pragt med broderede Klæder og kostbare Hovedsmykker og et saa overordentligt Hovmod, som hun viste i sin Klædedragt. Da hun nu paa intet Sæt eller Vis vilde höre op eller stanse med sin Adfærd og

umaadelige Overdaad, sendte hendes Herre Naboreis Bud efter mange af de Mænd, som vare ham kjærest, og da blandt andre ogsaa hendes nærmeste Frænder kom, klagede han for dem over, hvad der mishagede ham i hendes Opförsel og sendte hende ved dem Bud, at han var meget fortörnet over, at hun ikke vilde aflade fra sit Overmod; hvis det behagede hende, vilde han gjærne, at hun skulde fölge hans Raad og aflade fra sin Overdaad. Men hörer nu, hvorledes hun svarede paa sin Husbondes Ordsending! „Herrer“, sagde hun, „hvis min Mand synes ilde om og misbilliger, at jeg klæder mig og pynter mig værdigt, som det er skjönne og belevne Kvinders Sæd, da véd jeg intet andet Svar paa hans Ordsending, end at I sige ham fra mig, at han længe skal lade sit Skjæg vokse og siden afskjære det; da har han vel hævnet sig, som en skinsyg Herre[1]“. De, som hörte Fruens Svar, gik fra hende, lo meget over hendes Ord og gjorde sig Gammen af hendes Svar; og dette blev vidt og bredt spurgt og bekjendt.

De, som holdt Skole for at gjöre Strenglege, digtede en fager Strenglegssang om Naboreis og kaldte Strenglegen efter hans Navn.

---

[1]) I dette Fruens Svar maa det vittige, den egentlige Brodd i Fortællingen have ligget, og man maa tænke sig, at Fremhævelsen heraf har været Hovedsagen i den bretoniske Folkesang. Saaledes som det her forekommer, uden Tvivl nöjagtig stemmende med den gamle franske Bearbejdelse, har det for vor Tid tabt det bidende, som oprindelig har ligget deri, og som maa have grundet sig paa en eller anden Skik, hvilken vi nu ikke kjende.

Indhold.